

Trans

Edita

Falla Sant Vicent de Paül - Diputada Clara Campoamor

Equip de llibret

Espai obert, espai creatiu

Col·laboradors

Aarón Baviera, Anna Anònima, Antonio Marín Manrique, Arturo Chavarria, Diego Flecha Ibañez, Encarna Mabel, Ernest Gomez Andujar, Esther Pagan Castaño, Falla El Centenar de la Ploma, Falla La Rambleta, Falla Les Barraques, Federació de Falles en Especial Ingeni i Gràcia, Gil-Manuel Hernández i Martí, Javier Fonfria de la Torre, Josep Lluís Marín, Juanfe Sanahuja, Juanfer Martínez, Lluís Mesa, Mª José López i Faus, Maribel Pedregosa Moreno, Oncle Granero, Pere Miats, Raquel Madrid Palomares i Rodamón

Maquetació

Yogur de Fresa

Depòsit legal

V-259-2016

www.llibretdiputada.es

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià de l'any 2025.

Este llibret participa en els Premis de les Lletres Falleres.

Aquest llibret participa en el PREMI PUNT VOLAT.

Pròleg - Transcriure

Hola, soc jo, el llibret que tens a les mans. Enguany, m'han donat una tasca molt especial: apropar-me a una realitat que potser no es coneix prou, la de les persones trans. Sé que sembla un repte difícil, però també és una gran oportunitat. Transmetre m'encisa. Transparent, és com vull ser. Transcriure, és el meu paper. Però, sobretot, el meu desig és compartir amb tu històries i vivències que ens acosten al respecte, la comprensió i la inclusió. Perquè, encara que som diferents, totes sentim, pensem, estimem, ens equivoquem, aprenem i canviem. Som. Això és el més important: som.

El món faller sempre ha sigut un reflex de la societat, diversa i canviant. Enguany, m'han encomanat abordar la visibilització del col·lectiu trans. Les falles gran i infantil, Transmetre i Transparent, són un homenatge a la transmissió de valors essencials: respecte, comprensió i inclusió. I jo, Transcriure, pretenc fer el mateix, donant veu a aquelles persones que viuen un autodescobriment valent i profund.

També entre les meues pàgines es troben històries que parlen d'aquelles persones i comissions falleres que han patit la terrible DANA que ha assolat la nostra terra. La seua força i resiliència mereixen un lloc especial ací, on es rendeix homenatge al seu esforç i a la seua valentia. Sóc un espai per a recordar que, fins i tot en les circumstàncies més dures, la germanor i el comboi que tant ens definix als valencians poden fer brollar l'esperança.

Per a totes elles, per a tu i per a qui em llig, el meu objectiu és aprendre, acostar-me i comprendre. Amb articles, microrelats, il·lustracions i altres formes d'expressió, m'esforce per trencar barreres i obrir espais per a la reflexió. Soc una crida a valorar la diversitat, una de les majors fortaleeses com a societat i com a festa.

També he de dir que no em falta alegria ni ganes de fer bojeri- es. Al contrari, m'envolta un equip de persones creatives, boges i brillants que formen la meua família fallera. Per a elles, vos vull. Per a les persones valentes que s'atreveixen a ser elles mateixes, vos vull. Per a tu, que estàs llegint-me, et vull. Sense tu, no tindria sentit.

Gràcies per obrir-me i deixar que les meues pàgines parlen. Espere que, amb cada paraula, puga transmetre la bellesa d'una festa que celebra la diversitat i, al mateix temps, enriquir-nos com a persones. Som, i seguirem sent. Sempre. Endavant, continua llegint i descobrint.

Transcriure '25

Pròleg
Transcriure
004

TRANScriure

010

Transgressió

Gil-Manuel Hernández i Martí

012

Apunts transfallers
per a una festa popular

Josep Lluís Marín

014

La TRANSció en la festa fallera

Lluís Mesa

018

TRANS i Falles

La Història de les identitats
i expressions de gènere
diverses a les Falles

Juanfe Sanahuja

022

TRANSitant. Vint anys de camí...

Federació de Falles en Especial

Ingeni i Gràcia

046

TRANSmetre respecte faller,
efectiu i prevenció

Aarón Baviera

Ernest Gomez Andujar

050

Testimoni d'una mare
que acompanya

Encarna Mabel

052

La transsexualitat al llarg
de la Història: de la invisibilitat
al reconeixement

Javier Fonfría de la Torre

Raquel Madrid Palomares

056

SUMANT

Famílies asimilant la diversitat

Encarna Mabel

060

TRANSformació històrica
i memòria per a l'evolució fallera

Ernest Gomez Andujar

062

Transsexualitat i educació
Una realitat que requereix atenció

Raquel Madrid Palomares

Javier Fonfria de la Torre

064

Serà xiquet o serà xiqueta?

Encarna Mabel

068

TRANScrivint Diputada

Oncle Granero

070

Diputada Sostenible
Fent Falla i Fent Futur

072

TRANScendir

074

TRANSformant la catàstrofe
en germanor

Falla Les Barraques

Falla El Centenar de la Ploma

Falla La Rambleta

076

Diputada Solidària:

La maleïda DANA

088

TRANSformar

090

El meu particular vaixell de teseu

Arturo Chavarria

092

No hi ha res (i n'hi ha tot)

Diego Flecha Ibañez

094

La transparent

Maribel Pedregosa Moreno

095

TRANSformers

Esther Pagan Castaño

096

De VUCA, BANI i Trans

Antonio Marín Manrique

098

Transformar-se en Fallera Major

Juanfer Martínez

100

Trans

Mª José López i Faus

101

Anna Anònima

102

La paràbola del colibrí

Pere Miats

103

Transicions al passat

Oncle Granero

104

TRANScórrer

106

TRANSmetre

116

Salutació de la Presidència

118

Junta Directiva

120

Comissió

122

Recompenses

125

Salutació de la Fallera Major

126

A la Fallera Major

Lorena Martínez i Gil

128

Monument Gran

130

Eres blau o rosa?

Rodamón

138

Premis

142

Records fallers

144

TRANSPARENT

162

Salutació de la Fallera Major Infantil

164

A la Fallera Major Infantil

Adriana Galindo i Pedregosa

166

Monument Infantil

168

I si forem transparents?

Rodamón

174

Delegació d'infantils

178

Records fallers

180

Programa de festes

188

Naixements

189

Publicitat

190

TRANScripture

Trans de transgressió. La transgressió és anar més enllà del que es coneix, més enllà del que és convencional. Desafiar el sistema per sistema. És atrevir-se a explorar el que desconeix, qüestionar les regles, subvertir l'ordre establert, contestar les normes i progressar críticament. Transgredir és triar un camí propi. Travessar un espai que en principi no es podia o devia travessar. És creativitat, llibertat i diversitat, l'antítesi de la jerarquia, la norma estricta, l'acatament, l'obediència, la llei autoritària i el poder hegemònic. En essència, transgredir és viure d'una altra manera.

Transgredir implica una recerca constant, un camí que mai no s'acaba. Té una dimensió material, política, social, cultural, espiritual i ecològica. Encara que sembla utòpica, la transgressió genera inquietud i por entre aquells que detenen el poder, els qui dominen les formes de producció i controlen els mitjans de reproducció. Els qui modelen l'opinió i les conductes per a ajustar-les als seus interessos veuen la transgressió com un desafiament directe. I tenen raó, perquè la transgressió els interpel·la, qüestiona i desafia.

Perquè transgredir és anar contra corrent, prendre un camí alternatiu, malgrat les dificultats, les incomprendions, les oposicions, les desqualificacions. És mantenir-se en el terreny del que és propi, fins i tot equivocant-se, ser allò que un mateix decidix. És, en qualsevol cas, un camí actiu i esperançador, sense garanties d'èxit, però imprescindible. Transgredir és intentar-ho, és buscar noves formes de vida i de relació.

La transgressió no és només un acte individual; encara que pugua començar així, el seu veritable impacte es dona en el col·lectiu. Només en comunitat la transgressió

Transgressió Gil-Manuel Hernández i Martí

pot assolir la seua plenitud, transformant estructures i obrint horitzons. Transgredir és viure a fons, col·laborar, observar el proïsme i cuidar la comunitat. Ajuda mútua, autogestió, autodefensa. Democràcia plena i radical. És una aposta revolucionària per un futur alternatiu, per una forma d'existir que trenque l'ordre imposat. I fer-lo ja, sense esperar a qui ningú poderós ho faça per nosaltres. Més enllà de les convencions limitadores pel que fa a usos, costums, pràctiques i cosmovisions.

Transgressió és una invitació a buscar l'esclatxa, l'interstici on fer avançar el canvi que volem. És no conformar-se, explorar construir camins diferents, assumir la vida com una recerca constant de canvi i possibilitat. Transgredir és continuar caminant, mirant, col·laborant, estant atents a la natura i a la comunitat de les que formem part. Transgredir pot ser un acte individual, però al final ha de replicar-se en el vessant col·lectiu per a poder ser una vertadera transgressió. Però esta ha de ser amb sentit, amb significat, amb propòsit, amb profunditat. Una transgressió que ens faça lliures.

El cas de les Falles i la ciutat de València és un cas singular: no hi ha cap ciutat de les dimensions de la nostra que celebre una festa que s'estenga per tota la seua trama urbana d'una manera tan extensiva: els barris històrics, els eixamples, els pobles i, fins i tot, les noves zones d'expansió urbanística. Parlem, a més, d'una festa que comporta una elevada alteració de la vida quotidiana, a pesar de la qual són moltes les persones que continuen treballant durant eixos dies, amb comerços i empreses que mantenen la seua activitat. Com és possible això, ben entrat el segle XXI, en una societat plenament dominada per les lògiques capitalistes i del mercat?

D'entrada, justament per això, perquè hi ha sectors per als quals les Falles són una oportunitat de negoci. El discurs economicista de la festa, que semblà entrar en qüestionament amb l'esclat de la bombolla immobiliària, torna ara amb força. Tornen a omplir titulars i continguts en els mitjans els beneficis econòmics que suposadament genera la festa (un estudi diu que un impacte de 910 milions, 6.500 llocs de treball i un 0,14 % del PIB valencià, i busca qui t'ha pegat!). Una cançó que no sols es posa de moda amb governs conservadors, ja que els governs progressistes (el de la Nau i el del Rialto) també van caure en el parany. I amb això, fallers i governants volen justificar les molèsties causades per la festa.

Però l'equilibri de la festa de les Falles —de qualsevol festa— és el resultat d'una **transacció**, però no d'una transacció entesa en el seu sentit comercial, sinó d'un acord, d'un tracte, entre aquells que l'organitzen i la resta de veïnes que la viuen (o la patixen). Un acord, un tracte, pel qual s'accepta que els festers alteren l'ordre i les convencions, perquè d'esta alteració, de la celebració de la festa, el conjunt de la comunitat ix reforçada.

Apunts transfallers per a una festa popular

Josep Lluís Marín

Associació d'Estudis Fallers

D'això anava la candidatura de les Falles a patrimoni de la humanitat, aquella iniciativa que despertava mirades escèptiques —quan no de rebuig—, perquè ens impellia a replantejar-nos què són les Falles, com vivim la festa, quin futur ens espera. Preguntes incòmodes, però necessàries. I eixe discurs es resumia en la importància de la festa de les Falles com a element de **transmissió** de valors (socials, culturals i creatius, que en conjunt creen i reforcen identitat). Valors que no tenen preu, que són immaterials, però que constitueixen l'autèntic tresor i benefici d'esta festa i de la societat que la celebra.

Uns valors que fan de les Falles una festa **transversal**. Una realitat que trenca amb la imatge de les Falles com una festa conservadora i refractària als canvis. Certament, no podem obviar l'acció exercida per les autoritats durant quaranta anys de dictadura, una instrumentalització de la festa que va suposar el segrest d'una festa popular i la seua reorientació en unes coordenades ultraconservadores i ultracatóliques. Una operació que, d'altra banda, no va ser exclusiva de les Falles i que van patir

totes les festes (els casos de la Setmana Santa a Sevilla o el Carnestoltes a Cadis resulten especialments significatius). Tampoc podem oblidar l'alineament del *stablishment* faller, hàbilment dirigit per les recialles franquistes en les institucions valencianes, en contra de les forces progressistes i valencianistes en els anys de la transició. Fins i tot, l'habilitat que sempre ha mostrat la dreta local per a anestesiar, a colp de subvencions i barra lliure —metafònica, però també literal—, qualsevol conat crític. Per això, molts es van veure sorpresos amb els resultats d'aquella enquesta encarregada per l'Ajuntament de València l'any 2017 i que formava part d'un estudi sociològic, quan donava un equilibri entre esquerra i dreta en el posicionament ideològic dels fallers enquestats. Unes falles plurals en la seua composició.

Potser els més sorpresos són aquells que només es deixen enlluernar per la imatge oficial de la festa, eixa macrofesta que acapara portades, la dels colors dels espolins, la del balcó de les vanitats, la de les falles cèntriques que venen l'ànima als seus patrocinadors, la caspa fallera... L'oficialitat d'una festa que es pren massa seriosament a si mateix. En eixe sentit, el sistema està perfectament dissenyat, amb una Junta Central Fallera cada volta més reglamentarista, rematada per un grup de senyoros que s'arroguen el paper de guardians de les essències de la festa. Quin còctel més explosiu pot ser el pròxim congrés faller! Per cert, un congrés llastat per la manca de **transparència** i per la manca de participació efectiva de la base de la festa: els fallers i les falleres de les comissions. El resultat, una maquinària perfectament engreixada (*since* 1939) per a centrifugar la dissidència, que està dirigida

per actituds **intransigents** davant qualsevol proposta o conat de canvi o de **transformació**.

Certament, es fa difícil parlar de **transgressió** associada a la festa quan, cada volta més, les administracions despleguen normatives i ordenances des de l'àmbit europeu fins al local: la Unió Europea restringeix l'ús de la pirotècnia festiva i l'Ajuntament et limita com o quan fer una *dansà* al carrer. Tot i això, val a dir que tindríem un concepte molt reduït del que és la transgressió si pensem que és simplement poder tallar un carrer o organitzar una revetla fins a les quatre de la matinalda. En el marc d'una festa amb profundes arrels carnavalesques com les Falles, la transgressió ens remet a la llibertat, a la crítica al poder —i no als de baix—, al qüestionament de les convencions... I en eixe sentit, la transgressió i les transformacions moltes voltes naixen de la microfesta, de la base, de les comissions menudes, les que no omplien portades, però les que des del casal fins a la plaça **transferixen** valors, coneixements, sentiments, sabers i emocions. Les que **transiten** per nous camins oferint una plàstica alternativa al preciosisme buit i ge-

gantesc, omplint de contingut i crítica els cadafals, convertint el llibret en un punt de trobada per a la reflexió col·lectiva, fent bandera de la inclusió i de la diversitat, fent barri... Per això, serà des de la perifèria —física i conceptual— des d'on vinga la necessària **transfusió** de saba nova que reanime la festa popular.

Amb l'arribada dels anys 70, la societat espanyola pensa que el seu creixement és imparable. Les noves generacions no havien viscut la Guerra d'Espanya, ni tampoc són conscients de la part més dura de la postguerra. Però, en eixe context, hi ha dos entrebancs que impedeixen l'autèntica modernització de la societat. El primer és la crisi del petroli de 1973. Es comprova que el creixement econòmic mundial és limitat. El segon és l'existència del dictador Franco i el manteniment del règim autoritari. Suposa el principal fre per a un poble que vol passar progressivament a un règim democràtic. El desig està provocat pel fet que el franquisme posa límits al progrés. Esta argumentació fa que la preocupació de la societat, des de la mort de Franco, és com superar l'herència franquista. L'estratègia que ho aconsegueix és la de la Transició. Així que, la paraula es convertix en la gran protagonista.

El concepte es forma amb el prefix 'trans'. Significa passar a l'altra banda. La veritat és que en aquell temps, i sempre, cal reivindicar esta actitud. Hem de conèixer el que passa a l'altra part de tot per a entendre la diversitat social. A finals d'eixa dècada, és encara més necessari el prefix. S'ha de defensar especialment (i ara seguir defenent): transgressió, transsexualitat, transparència, transformació i moltes altres paraules amb el terme per a crear una millor societat d'iguals. En este article, podríem reflexionar al voltant d'ells però ens conformem amb el concepte de la Transició i en un espai determinat: la festa fallera.

En el viatge als anys de la Transició, cal preguntar-se primerament com són llavors les falles i quina distància recorren des dels seus orígens. S'ha de dir que la festa naix com una transgressió. No agrada al poder municipal. De fet, intenta limitar-la i inclús es lluita perquè desaparega en el segle XIX. A principis del segle XX, tot canvia. El creixement imparable fa que les classes dominants la facen també seua i l'adapten als seus gustos. La falla es transforma en un objecte estètic. S'estructura l'organització

La TRANSICIÓ en la festa fallera

Lluís Mesa

Associació d'Estudis Fallers

i apareixen els concursos. Prompte es convertix en un reclam per al turisme. En els anys 30, entre els aires de llibertat i el republicanisme, tenim ja els ingredients de les falles modernes. No obstant això, la Guerra, i el triomf franquista i del nacional-catolicisme, ho capgina. Les festes es fan religioses i vinculades als desigs del poder. Així naix el concepte de les festes falleres que perviu fins als anys 70. L'únic gran canvi d'eixos 40 anys és el seu gigantisme. S'eixampla pel territori urbà i per l'àrea metropolitana. Els festejos es multipliquen i el calendari oficial s'estén. Malgrat els grans canvis, les autoritats locals controlen la festa. La jerarquia fallera està formada per persones pròximes ideològicament i socialment al règim.

Amb la mort del dictador, la societat s'adapta a nous canvis. La introducció dels partits en la vida política, les eleccions lliures i la creació d'un text constitucional impulsen les transformacions. Però, en les falles, és una miqueta diferent. S'evoluciona amb una altra velocitat. El pes de la tradició i el fet que allí es refugien persones supervivents del règim anterior ralentitzen els canvis. Així que el que es de-

mocratitze l'ajuntament de València no significa que la Transició arribe a les festes. El regidor de Festes del període Enrique Real es troba immobilitzat per a fer canvis. El primer secretari general Pere Maroto, ho intenta però poc va ser possible. Tot i això, aconseguix democratitzar l'elecció de la Fallera Major. Però, acaba retirant-se. Entra llavors Josechu Rey de Arteaga en el 1986. Encara queda per plantejar molts canvis, quan ja la societat ha evolucionat intensament. Es veu que el camí de les transformacions funciona a una velocitat diferent de la resta de la societat.

Una manera d'explicar com va ser eixe trajecte és analitzant les actituds que algunes falles empren pel seu compte i sense tindre en compte a com ho va fa la resta del món faller. Cal dir que els desitjos d'introduir canvis en les falles, encara que són minoritaris, es traduïxen en diferents vies o maneres d'apostar per la transformació de la festa. Es veuen tres models: encetador, reformador i radicalitzat. El primer està protagonitzat pels intents inicials d'introduir canvis en una festa que viu els últims anys del franquisme. Allí es troba la iniciativa

de la comissió fallera Corretgeria – Bany dels Pavesos de crear un concurs de teatre faller, a principis dels anys 70, quan encara Franco viu. El seu president és el polifacètic showman Joan Monleón, impulsor d'unes altres iniciatives culturals en la falla. El resultat és que l'oficialisme veu amb mal ulls unes iniciatives com estes que no controla. Eixa és la causa per la qual finalment el concurs es frena i desapareix.

Tanmateix, en iniciar-se la Transició, els intents de la falla Corretgeria i uns altres són un referent per a comissions que volen també innovar el programa faller. És quan naix la via reformadora, protagonitzada per falles amb molts anys d'existència i que decidixen afegir noves activitats sense trencar en el que fan. La comissió fallera Na Jordana n'és el més clar exemple. Sense trencar amb la tradició, afig activitats teatrals i culturals a la seua programació. Es vincula amb el món de la cultura. Eixa trajectòria fa que dins la secció especial adopte un model propi. Hi ha altres comissions falleres que opten també per esta via i que no es fan excessivament conegudes per no estar situades en categories superiors.

Unes altres s'incorporen més tard a eixa dinàmica, com ara Palleter – Erudit Orellana.

Una altra modalitat de canvi és la protagonitzada per comissions falleres que canviaren íntegrament. En eixe cas el cas més clar fou el de Pintor Àngel Guimerà – Pintor Vila Prades «Arrancapins». Nasca en 1908, viu un procés de transformació gran. Renuncia a la participació en diversos actes fallers i acaba confeccionant un programa d'activitats alternatives. Demostren una gran preocupació pel llibret i els cadafals són fets per la comissió. La seua visió és radicalment diferent de la de la resta.

Com a conclusió, pot dir-se que la Transició en el món de les falles camina entre un oficialisme que entén que els canvis es poden introduir lentament i unes poques comissions que decidixen introduir transformacions pel seu compte amb diferents vies. S'ha d'entendre la important força que hi té el moviment més conservador. A cada xicotet canvi, reacciona com si s'ataca l'essència fallera. D'eixa manera, guanya la fidelitat del moviment faller. Malgrat tot, el temps passa i ningú, tampoc la festa, pot continuar sense can-

viar. En molts casos, ho fa mirant les experiències més avançades. Així la introducció de la indumentària tradicional, la transformació del llibret, el major protagonisme de la dona o l'arribada de cadafals innovadors es fan una realitat.

En definitiva, encara que vivim en un altre moment, cal continuar constantment mirant la transició, aquella històrica i la que podem plantejar hui en dia. Amb ella, veiem el que hi ha a l'altra banda de la festa fallera convencional i caminem ententent millor com serà el futur.

Les Falles són molt més que una festa; són cultura, tradició, vida comunitària i molt més. Amb una connexió profunda amb els barris, l'art i la música, les Falles són un espai on es reflectix l'essència de la societat valenciana. En elles s'entrellacen històries personals, valors col·lectius i també els debats socials del moment. Al llarg dels anys, han començat a incorporar narratives més inclusives, però encara queda molt per fer. La visibilització de la diversitat de gènere i, en particular, el reconeixement de les persones trans és un exemple de com la festa pot avançar cap a un món més plural, sense oblidar que aquest camí està ple d'obstacles i desafiaments.

La paraula trans pretén visualitzar i incloure la gran diversitat d'identitats i percepcions del gènere: persones transgènere, transsexuals, crossdressers, genderqueer, agènere, no-binàries, fluides, transvestides i tantes altres. Cal tindre present aquest caràcter divers i obert de la paraula trans. A poc a poc, comencen a sorgir referents que ajuden a les noves generacions a entendre i normalitzar aquestes realitats. Aquests exemples visibles són fonamentals per a construir una societat on cadascú pugui viure d'acord amb la seua identitat sense por ni prejudicis. Tanmateix, encara que s'han fet avanços importants, queda molta feina per fer. Els espais de tolerància i inclusió han de continuar expandint-se, i cal combatre les actituds i comportaments que perpetuen la discriminació.

Aquest text explora la relació entre les Falles i la comunitat trans. A través de figures emblemàtiques, iniciatives de comissions falleres i fets on es posa en relleu com aquesta festa ha anat adaptant-se a les realitats socials, sempre amb el desig de seguir avançant cap a una societat més inclusiva. Les Falles, com a fidel reflex de la so-

TRANS i Falles

La Història de les identitats i expressions de gènere diverses a les Falles

Juanfe Sanahuja

cietat, evolucionen al mateix ritme que ho fa la societat civil de València, mostrant-nos com la tradició pot conviure amb els valors de diversitat i respecte, encara que estem en un moment en el que la visibilitat Trans no està del tot normalitzada s'estan començant a tindre referents la qual cosa pot facilitar la vida de les futures generacions i contribuir en gran mesura a assolir la desitjada normalització completa.

Margarida Borràs: el primer testimoni d'una dona trans a València

Un dels punts de partida més significatius en la història de les persones trans a València és Margarida Borràs, considerada la primera dona trans documentada de la ciutat. Executada el 28 de juliol de 1460, Margarida va ser víctima d'una societat que no tolerava la diversitat de gènere. Acusada de vestir-se i viure com una dona, fou penjada a la plaça del Mercat.

El seu llegat ha anat ressorgint amb força en les últimes dècades, gràcies a moviments socials i culturals que reivindiquen la seua figura com un símbol de resistència. El Premi Margarida Borràs, instau-

L'artista Akimbo va retre-li homenatge a Margarida amb un mural gegant elaborat el 2021 per al festival Intramurs de Ciutat Vella, titulat «Santa Margarida Borràs» situat en una façana adjacent a la plaça del Mercat on va ser ajusticiada.

rat per Lambda, reconeix aquelles persones i col·lectius que treballen per la igualtat del col·lectiu LGTB+, i la seua memòria es manté viva com un precedent històric en la lluita pels drets de les persones trans.

Les Falles dels Anys 70 i 80: L'època de les cabareteres Transformistes

La documentació específica sobre la relació entre les identitats i expressions trans amb les Falles abans de 1975 és escassa o nula, però és evident que el context sociopolític de l'època dificultava la participació oberta de persones trans en festivitats públiques. La repressió i les lleis vigents limitaven significativament la visibilitat i el reconeixement de les identitats trans en la vida cultural valenciana d'aquell moment.

Després de la mort de Franco durant les dècades dels 70 i 80, en plena transició democràtica, les Falles es van convertir en un espai on, de manera indirecta, es va donar certa visibilització a les persones trans. Les comissions falleres, sempre a la recerca d'espectacles atractius per a les seues revetles i festes, contractaven sovint artistes trans-

formistes per actuar com a cantants, animadores o figures principals de la diversió nocturna.

Aquestes artistes, que en realitat la majoria eren homes (en alguns casos inclús heterossexuals, fins i tot casats i amb família com es el cas de Sareta-Sareta), adquirien una identitat femenina durant els seus espectacles, transformant-se en dones només damunt de l'escenari. Generalment vinculades al món del cabaret els travestis de l'època, oferien espectacles vibrants i trencadors que captivaven el públic faller. Tanmateix, aquesta visibilització no estava exempta de problemàtiques, ja que sovint quedaven reduïdes a una imatge hipersexualitzada. Aquest estigma, que associava les persones trans exclusivament amb l'entreteniment o la transgressió, encara persisteix en algunes percepcions del món faller i de la societat en general.

La Falla *King Kong*: Un Espai de Transformisme i Innovació Faller

Un exemple molt emblemàtic d'aquells anys és la Falla *King Kong*, oficialment coneguda com a Jacinto Benavente-Reina Doña Germana,

La Xampi junt a una altra artista durant una actuació en un casal faller no identificat. Autoria desconeguda. Any desconegut. 101 x 130 mm. Fotografia. Fons La Xampi, L'Armari de la Memòria (Generalitat Valenciana).

La Mangot y Sareta-Sareta en el número de «La fallera y Sara», en La Cetra (Barri del Pilar, València). Autoria desconeguda. 1979. 89 x 129 mm. Fotografia. Fons Antonio Campos, Mangot, L'Armarí de la Memòria (Generalitat Valenciana).

fundada pel reconegut presentador de televisió Julio Tormo. Aquesta comissió es va convertir en un referent per la seua actitud oberta i permissiva, destacant com un espai de modernitat i creativitat dins del món faller.

El seu marxador, especialment emblemàtic als anys 70, es va transformar en un escenari on el transformisme i l'art escènic conviuen amb la tradició fallera, trencant motles i atraient un públic divers. En aquest context, figures com Encarnita Duclown van trobar una plataforma per expressar-se lliurement, sorprenent l'audiència amb el seu talent, frescor i desimboltura. En una de les seues primeres actuacions al marxador de la Falla *King Kong*, Encarnita captivà el públic amb les seues imitacions, demostrant una originalitat que marcà un punt d'inflexió en l'escena artística local.

La Falla *King Kong* va ser pionera en molts aspectes que després es van normalitzar en l'entorn faller, com ara l'ús de la indumentària tradicional valenciana en els homes en comptes del tratge negre de faller imposat durant el règim i que havia invisibilitzat totalment el tratge

masculí. i la promoció de les colles de tabal i dolçaina. A més, va assentar les bases per a la popularització dels marxadors com a espais de transformisme en els casals fallers. Aquesta iniciativa inspirà altres comissions, i durant la dècada dels 80, els transformistes es van consolidar com una part indispensable de la programació lúdica de les Falles, actuant per tota la ciutat. Aquest esperit d'avantguarda i d'obertura va convertir la Falla *King Kong* en una icona de la innovació cultural i festiva, deixant un llegat que encara perdura en la memòria col·lectiva de les Falles de València.

A banda d'Encarnita, altres artistes vinculats al transformisme, com La Xampany i La Margot, també van ser protagonistes d'aquells espais. La seua participació no sols aportava diversió, sinó que trenca-va barreres culturals en un context polític i social restrictiu. El marxador era, doncs, més que un lloc d'entreteniment; era un focus de resistència cultural on es qüestionaven els estereotips de gènere i s'obria camí a la visibilitat de la diversitat.

La Xampany nos sols actuava al marxador de la *King Kong* si no que també era fallera de la falla i hi

↗ La xampany en el dia de l'ofrena de l'any 1980.

ha anècdotes que reflecteixen que el context sociopolític de l'època era advers. Una d'aquestes anècdotes es remunta al dia de l'Ofrena de l'any 1980, quan la Xampany va aparéixer vestida de fallera. Alguns membres de la comissió van expressar que aquest fet els podia perjudicar com a falla, fet que va generar una situació controvertida.

Julio Tormo, en reconèixer les tensions, explica que li va suggerir a la Xampany que, mentre la resta de fallers desfilaven pel carrer de la Pau, ella ho fera pel carrer del Mar. Finalment, ella no va participar en l'Ofrena amb la comissió, evidenciant les dificultats per integrar plenament la diversitat en una època encara marcada pels prejudicis. En aquell moment suposava una autèntica revolució dins del món faller, encara molt lligat a normes de gènere tradicionals. No obstant això, la seua presència en la Falla King-Kong simbolitza un pas important cap a la inclusió i la diversitat en les festes tradicionals valencianes.

Figures emblemàtiques del transformisme valencià

La Xampany: Una Pionera del Transformisme Democràtic

Emili Grau Moliner, conegut artísticament com La Xampany del País Valencià, va ser una figura pionera del transformisme en la València democràtica. Nascut a Albaida, el seu nom artístic sorgí d'una anècdota en el seu bateig, segons ella mateixa contava fou beneït amb xampany en lloc d'aigua per que no quedava aigua a la pica baptismal. Este peculiar inici marcà el començament d'una carrera plena d'originalitat i carisma.

La Xampany destacava per la seua aparença única: menuda, regordeta i sense dents, fet que li donava un *seseig* característic. Malgrat les limitacions econòmiques que li impediren arreglar-se la dentadura, ella considerava que la seua imatge desdentada afavoria el seu personatge. Començà la seua carrera amb el grup *Els Pavesos* en l'obra *La Infanta Tellina i el Rei Matarot* l'any 1976 i participà en el festival de música Canet Rock.

Militant del Partit Comunista, La Xampany va enfrontar la re-

pressió política, passant divuit dies a la presó de Gandia pels seus comentaris contra la magistratura del país. El seu activisme i el seu art es conjugaven, participant en actes lúdics organitzats pel PCPV i en espectacles de transformisme.

A *La Cetra*, un dels locals més emblemàtics del transformisme valencià, La Xampany compartí escenari amb Encarnita Duclown i Margot. No obstant això, desavinences insalvables el portaren a canviar de local, actuant al *Poblet* i després a la sala *Holliday*. El seu talent el duqué fins a Madrid, on actuà en locals com *New Centauros* i *El Dólar*, i treballà junt amb Paco España.

La Xampany també va endinçar-se en el cinema, participant en pel·lícules dirigides per Carles Mira com *Que me quiten lo bailao*, *La portentosa vida del Pare Vicent* i *Con el culo al aire*. La seua versatilitat i carisma el convertiren en una figura estimada i respectada dins l'escena del transformisme.

Al llarg de la seua carrera, La Xampany actuà en nombrosos locals de la costa valenciana, des de Gandia fins a Alacant, i col·laborà amb artistes com Rafa Gasent i Josephine en l'espectacle Un sor-

bito de Xampany. La seua presència als escenaris valencians fou constant, deixant una empremta inesborrable en locals com Pigmalió, Carnaby, Caballo Blanco, Belle Époque, Color's i Covarrubias.

Entre 1995 i 1999, dirigí un espectacle a Covarrubias al costat d'altres artistes, consolidant el seu llegat en el transformisme valencià. L'any 1998 la Falla Blanquerías li va retre un homenatge, en el qual li va lliurar una placa en la qual es pot llegir la inscripció «Al más entusiasta artista y seguidor de la falla Blanquerías».

Va faltar l'any 2006 i els últims anys de la seua vida els passà en un asil al barri de Benicalap, on el seu record perdura com a símbol de resistència i creativitat. La Xampany del País Valencià és recordada per la seua contribució a l'art del transformisme i la seua lluita per la llibertat d'expressió en una època de canvis socials i polítics. La seua vida i obra són testimoni de la valentia i el talent que definiren una era en la història del transformisme valencià.

Placa commemorativa de la Falla Blanquerías a La Xampi. Autoria: Falla Blanquerías. 1998. 170 x 241 mm. Premi. Fons La Xampi, L'Armarí de la Memòria (Generalitat Valenciana)

La Xampi posa davant l'escut de la Falla Blanquerías (Barri del Carme, València). Autoria desconeguda. Any desconegut. 151 x 101 mm. Fotografia. Fons La Xampi, L'Armarí de la Memòria (Generalitat Valenciana).

La Xampi junt a dos persones durant una actuació en un casal faller no identificat. Autoria desconeguda. Any desconegut. 101 x 146 mm. Fotografia. Fons La Xampi, L'Armari de la Memòria (Generalitat Valenciana).

Nastasia Rampova: artista transgènere en època de Franco

Nastasia Rampova, coneguda inicialment com Francisco Pérez Romero, va ser una figura icònica del transformisme i de la contracultura valenciana durant els últims anys del franquisme i la Transició. En un context marcat per la repressió de qualsevol forma de dissidència, Rampova va destacar per la seua capacitat de desafiar les normes establides i obrir nous camins per a l'expressió artística i personal.

Rampova no sols es va limitar al transformisme, sinó que també va tindre un paper actiu en projectes teatrals i musicals, convertint-se en una peça clau de la cultura underground de l'època. La seua obra combinava creativitat, provocació i una gran dosi de valentia, trencant barreres en una societat que intentava silenciar les veus dissidents.

Encara que no existeixen proves directes que vinculen Rampova amb les Falles, el seu llegat es pot percebre en la transformació de la cultura valenciana d'aquells anys. Segons l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM), cap a 1976 van sorgir discursos alternatius en les Falles que reflectien una actitud més

carnavalesca i transgressora. Iniciatives com la falla *King Kong* formaven part d'un moviment més ampli de contracultura en què artistes com Rampova van jugar un paper crucial. Aquest moviment va ser un catalitzador per a noves formes d'expressió, on es qüestionaven les normes establertes i es promovien narratives més inclusives.

Rampova va ser, sens dubte, una pionera que va contribuir a redefinir els límits de l'art i de la identitat en una època adversa. La seua influència transcendeix el seu temps, deixant una empremta inesborrable en la història cultural de València.

Encarnita Duclown: Activisme, humor, ironia i crítica social

Encarnita Duclown, el nom real de la qual era Josep Manel Llàcer Vallés, va nàixer l'any 1956 a València i es convertí en una figura emblemàtica del transformisme a la ciutat. Des de la seua infantesa al barri de l'Eixample, mostrà inquietuds artístiques que el dugueren a formar part de grups teatrals a la universitat. Tot i que abandonà la seua carrera de Filosofia i Lletres, la seua passió per l'art el portà a rebre classes de cant i ball.

Els seus primers passos en el transformisme foren de la mà de Joan Monleón al Teatre El Micalet. L'any 1977, després del seu exitós pas pel marxador de la falla *King Kong*, s'uní al projecte de *La Cetra*, on es presentà com Encarnita Duclown, una pallsa carismàtica i crítica. El seu estil es caracteritzava per una barreja d'humor, ironia i crítica social, cosa que el convertí en un travesti innovador i d'esquerres.

Encarnita Duclown no sols destacà als escenaris, sinó que també va ser un activista compromés amb el moviment d'alliberament homosexual a València. Participà activament en el Moviment d'Alliberament Gai del País Valencià (MAGPV) i en esdeveniments organitzats pel *Col·lectiu*, on transmetia missatges de lluita contra la discriminació i la llei de perillositat social.

Al llarg de la seua carrera, Encarnita col·laborà amb altres artistes com Rampova i Clara Bowie, i afrontà situacions perilloses a causa del seu activisme i el seu art. Malgrat els desafiaments, el seu llegat perdura com un símbol de resistència i creativitat dins la comunitat LGTB+.

Encarnita Duclown en el espectáculo "Semana fallera", en La Cetra (Barri del Pilar, València). Autoria: atribuit a Santiago Orlandón. 1978. 124 x 88 mm. Fotografia. Fons Antonio Campos, Margot, L'Armarí de la Memòria (Generalitat Valenciana).

Als anys vuitanta, Encarnita començà a allunyar-se dels escenaris, afectat per un virus que devastà la vida de molts artistes d'aquella època. Passà els seus últims mesos a l'hospital La Fe, on, segons els seus companys, encara trobava moments per visitar els camerinos i recordar els seus dies de glòria. Encarnita Duclown va morir l'any 1993, deixant un llegat inesborrable en la història del transformisme valencià. La seua vida i obra són testimoni de la lluita per la llibertat i la igualtat, i la seua figura continua sent recordada i admirada per aquells que conegueren el seu art i la seua valentia.

La Margot

Un altre exemple, Antonio Campos Ramos, conegut artísticament com La Margot, és una figura emblemàtica del transformisme valencià que va emergir durant la transició postfranquista. Nascut a Bétera el 1948, Antonio va arribar a València en els anys setanta, una època d'efervescència cultural i de set de llibertat. La seua trajectòria artística començà quasi per casualitat, quan, animat per tres amics de la infància, es va pujar a l'escenari de *La Cetra*, un local pioner en oferir espectacles trans-

formistes cada nit. La seua imitació de Sara Montiel li va valdre el sobrenom de «La Saronà» i va marcar l'inici d'una carrera plena d'èxits en cabarets, music-halls i teatres. No obstant això, la vida de La Margot no va estar exempta de dificultats. Durant els últims anys del franquisme, va ser objecte de persecució per part de la policia municipal de València, encarregada de reprimir conductes considerades desviades. Va patir detencions i vexacions, com passar fins a 72 hores aïllat i sense menjar després de ser arrestat en una festa denunciada. Malgrat aquestes adversitats, La Margot es va consolidar com un símbol de resistència i llibertat en una societat en transformació. La seua figura representa una part fonamental de la història del transformisme a València i un exemple de la lluita per la visibilitat i els drets del col·lectiu LGTB+.

La Margot i altres figures del transformisme valencià no sols van contribuir a enriquir la cultura i l'oci, sinó que també van obrir camí cap a una societat més oberta i inclusiva. La seua història, plena de llums i ombres, és un recordatori del poder de l'art per transformar realitats i desafiar prejudicis.

La Margot en el espectáculo “Semana fallera”, en La Cetra (Barri del Pilar, València). Autoria: atribuït a Santiago Orlandzón. 1978. 124 x 88 mm. Fotografia. Fons Antonio Campos, Margot, L'Armari de la Memòria (Generalitat Valenciana).

Tot i els avanços que aquestes figures van suposar, la hipersexualització i l'encasellament com a artistes cabareteres van limitar la possibilitat de normalitzar les persones trans en altres àmbits del món faller i de la societat. Aquest estigma, encara present hui dia, és un dels reptes pendents en la lluita per la plena inclusió i acceptació del col·lectiu trans dins de les Falles i més enllà.

La Pinteta Rebel i la visibilitat LGTB+ al País Valencià

Durant els anys de la transició democràtica, el moviment LGTB+ al País Valencià va destacar per la seua intensa activitat en l'àmbit polític i cultural. En aquest context, el programa de ràdio *La Pinteta Rebel* (1984-1994) es va consolidar com un espai de referència en la difusió i debat sobre temes de gènere, diversitat i els drets de les persones trans, gais i lesbianes. Es tractava d'un dels pocs mitjans que, en aquell moment, oferien una plataforma per visibilitzar i normalitzar aquestes realitats en una societat encara marcada per prejudicis i estereotips.

Pel que fa a les relacions amb el col·lectiu trans, *La Pinteta*

Rebel es posicionà com un dels escassos espais mediàtics que donaven veu a persones trans. Mitjançant entrevistes, debats i continguts pedagògics, es buscava afavorir la comprensió de les identitats trans, així com donar suport a les seues reivindicacions per la igualtat de drets. Aquest esforç va permetre trencar barreres en un moment de representació molt limitada i va facilitar una major visibilitat del col·lectiu.

Paral·lelament, la revista *Paper Gai*, que també formava part de les iniciatives culturals de l'època, incloïa anuncis que promocionaven el programa de Ràdio Klara utilitzant la imatge d'una fallera trans. Aquest detall exemplifica la connexió entre les tradicions valencianes, com les Falles, i l'activisme LGTB+, mostrant com es va intentar introduir la diversitat dins d'unes representacions culturals tradicionalment normatives.

A més d'oferir visibilitat, *La Pinteta Rebel* va contribuir a trencar amb estereotips socials i a construir ponts entre els diferents col·lectius que formaven el moviment LGTB+. La seua tasca també va fomentar una consciència crítica sobre la realitat de les persones trans

Publicitat del programa de ràdio "La Pinteta rebel", publicada en "Paper Gai", nova època, nº1, gener de 1987. Autoria desconeguda. 1987. Retall de premsa. Fondo Lambda Col·lectiu LGTB+ de València, L'Armarí de la Memòria (Generalitat Valenciana).

Publicitat del programa de ràdio “La Pinteta rebel” en “Paper Gai”, nova època, nº4, setembre de 1987. Autoria desconeguda. 1987. 297 x 210 mm. Retall de premsa. Fons Lambda Col·lectiu LGTB+ de València, L'Armari de la Memòria (Generalitat Valenciana).

al País Valencià, establint les bases per a un discurs més inclusiu i divers. Aquest programa no sols va tenir un impacte cultural, sinó que també va ser clau per a l'empoderament del moviment LGTB+ en un moment de canvis socials i polítics.

En definitiva, *La Pinteta Rebel* i les iniciatives vinculades al seu entorn no només van reflectir les inquietuds del moviment LGTB+ de l'època, sinó que també van posar de manifest la capacitat d'aquest col·lectiu per influir en la cultura valenciana i per obrir nous camins en la lluita pels drets i la diversitat.

Les falles com a Espai de Crítica i Visibilitat

Manuela Trasobares: Una Artista Transgressora i Pionera en les Falles

Manuela Trasobares i Haro, nascuda a Figueres el 28 de setembre de 1962, és una figura clau en l'art, la política i la cultura. Reconeguda com a mezzosoprano, escultora i pintora, Trasobares ha destacat també com a pionera en la introducció de narratives transgressives en les Falles de València durant els anys 90.

Trasobares va estudiar Belles Arts a la Universitat de Barcelona i es va formar en pintura i escultura a les escoles Massana i Leonardo da Vinci. A més, va perfeccionar el seu talent com a cantant lírica al Conservatori de Sofia, Bulgària, i va actuar en escenaris de prestigi internacional com el Gran Teatre del Liceu de Barcelona, La Scala de Milà. No obstant això, va ser a València on la seua presència artística i crítica social van trobar un escenari singular en el món faller. En l'any 1999, es va formar com a artista fallera i va aprovar l'examen teòric per ingressar al Gremi d'Artistes Fa-

llers. Aquesta trajectòria la va portar a plantar falles grans i infantils des del 2001 fins al 2004, destacant en demarcacions com Hort de Sant Valer-Avinguda de la Plata, Plaça d'Espanya i Joaquín Costa-Borrniana.

A més de la seua aportació artística, Manuela Trasobares va trencar barreres en altres àmbits. El 2007, es va convertir en la primera regidora transgènere d'Espanya, representant el partit Acció Republicana Democràtica Espanyola (ARDE) a l'Ajuntament de Geldo, Castelló. Aquest fet consolidava el seu paper com a pionera i referent no sols en l'art, sinó també en la política i la defensa dels drets del collectiu LGTB+.

Manuela Trasobares, l'Art Faller

Trasobares va treballar com a artista fallera, dissenyant i creant ninots carregats de significat social i continguts provocadors. Les seues obres es caracteritzaven per la combinació de l'estil surrealista, que marcava la seua trajectòria com a escultora, amb missatges que qüestionaven normes i estructures tradicionals, incloent-hi les de gènere.

Manuela Trasobares i una de les seues creacions més provocadores: una escultura que representa el dictador Francisco Franco nu, assegut en un tron i fent la salutació feixista. L'obra, carregada de crítica política i social, reflecteix l'estil transgressor de l'artista, qui sempre ha utilitzat l'art com una eina de denúncia i llibertat d'expressió. Font Valenciaplaza.

En les Falles, Trasobares no sols va ser una creadora d'art, sinó també un símbol de resistència i expressió personal. Els seus ninots sovint abordaven temàtiques polèmiques com la censura, la llibertat sexual o la crítica al masclisme, cosa que li va generar admiració, però també rebuig en alguns sectors conservadors.

La Polèmica del Ninot de Rita Barberà: L'Art Rebutjat per la Censura

L'any 2001, Manuela Trasobares va protagonitzar un dels episodis més controvertits de la seua carrera fallera i, possiblement, un dels més polèmics en la història recent de les Falles. L'artista, coneguda pel seu caràcter transgressor, havia dissenyat un ninot que representava la llavors alcaldessa de València, Rita Barberà, nua i sostenint un plàtan, un gest que simbolitzava la crítica al poder polític i social de l'època.

Tot i la contundència artística del ninot, la seua obra va ser rebutjada per la pròpia comissió fallera que havia encarregat la falla. La peça va ser abandonada al costat d'un contenidor de brossa, després que es decidira no portar-la a l'Ex-

El ninot de Rita Barberà que va acabar depositat al costat d'un contenidor. Font Valènciaplaza.

posició del Ninot. Segons diverses fonts, la Junta Central Fallera va intervenir directament en aquest cas, considerant que el ninot era «de mal gust» i comunicant-ho formalment a la comissió.

El conflicte no es va aturar ací. La resta del monument, també dissenyat per Trasobares, va quedar retingut al taller sota l'amenaça de represàlies, deixant l'artista i les seues creacions en un estat de «secrest». Aquest episodi va obrir un debat sobre la llibertat artística en el món faller, un espai tradicionalment crític però sovint limitat per les expectatives socials i polítiques.

Aquest fet va ser determinant en la trajectòria de Manuela Trasobares com a artista fallera. Certs sectors del Gremi d'Artistes Fallers i altres figures del món faller criticaven les seues obres, afirmant que «no eren falles, sinó obres d'art». Aquesta percepció va derivar en la seua expulsió del Gremi, un fet que va posar en evidència les tensions entre la tradició i la innovació dins de les Falles.

Tot i la censura i les dificultats, les obres de Trasobares van ser reconegudes per la seua qualitat artística i per la valentia amb què abor-

daven temàtiques controvertides. La seua trajectòria no sols va posar en qüestió els límits de l'art faller, sinó que també va obrir una porta a la reflexió sobre la necessitat de defensar la llibertat creativa en un dels esdeveniments culturals més importants de València.

La Falla Palleter-Erudit Orellana i Liz Dust: Una Reivindicació de la Diversitat

En les Falles de 2023, la Falla Palleter-Erudit Orellana va marcar un punt d'inflexió en la festa en dedicar el seu monument gran a Liz Dust, una reconeguda artista drag valenciana. Amb el lema «*Iguals i Diferents*», la comissió va apostar per una falla reivindicativa que posava el focus en la diversitat sexual i de gènere, trencant amb els estereotips i oferint un missatge de respecte i inclusió.

Liz Dust, artista drag amb formació en Belles Arts, ha destacat a València per la seua contribució a l'art, la moda i el teatre, així com pel seu activisme en defensa dels drets del col·lectiu LGTB+. La seua trajectòria i visibilitat la van convertir en una figura central en el monu-

ment de la Falla Palleter-Erudit Orellana, obra de Raül Martínez «Chuky».

La falla representava Liz Dust nua, com un símbol de naturalitat, llibertat i diversitat. Aquesta elecció artística buscava trencar tabús i oferir una reflexió sobre la necessitat de conviure amb respecte i igualtat, sense importar les diferències.

El monument «*Iguals i Diferents*» no sols va captar l'atenció del públic i dels mitjans, sinó que també va ser reconegut amb premis significatius. La Falla Palleter-Erudit Orellana va rebre:

- **Premi Arc Iris 2023**, atorgat per Lambda, pel seu tractament respectuós i reivindicatiu de la diversitat sexual i de gènere. Aquest guardó és un dels més rellevants per reconèixer la inclusió i la visibilització del col·lectiu LGTB+ en les Falles.
- **9è Premi de la Secció Quarta B**, per part de la Junta Central Fallera, destacant la qualitat artística i conceptual del monument.
- **3r Premi Caliu** per part de l'Ajuntament de València a la falla igualitària i diversa.

El projecte va anar més enllà del monument en si. La col·laboració amb la Universitat Politècnica de Va-

lència va incloure un metavers educatiu entorn de la falla, utilitzat com a ferramenta per conscienciar sobre la diversitat sexual i de gènere. Aquestes iniciatives han demostrat que les Falles poden ser un espai no sols per a la crítica tradicional, sinó també per a la reflexió i l'educació social.

La decisió de la Falla Paller-erudit Orellana d'homenatjar Liz Dust no sols celebra la trajectòria de la seua figura, també reivindica que amb monuments com aquest, es trenca amb les barreres tradicionals i es dona veu a col·lectius que històricament han estat invisibilitzats.

Els premis transformen les sensibilitats falleres

El premi Arc iris

El col·lectiu Lambda, a més del Premi Margarida Borràs, atorga els Premis Arc Iris per reconèixer monuments fallers que visibilitzen la diversitat sexual, de gènere i familiar amb respecte i enginy des de l'any 2001. Aquest premi busca promoure la inclusió en una festa tan significativa com les Falles i combatre la LGTBI-fòbia.

La falla comptava amb el primer ninot en realitat augmentada: l'artista Liz Dust.

Els premis Caliu

Els Premis Caliu, impulsats per l'Ajuntament de València, s'han convertit en una peça clau per promoure la igualtat, la diversitat i la no discriminació dins del món faller. Aquesta iniciativa destaca per reconèixer les comissions falleres que, a través dels seus monuments, fan un pas endavant en la lluita contra els estereotips i les desigualtats socials, convertint les Falles en un espai d'inclusió i reivindicació.

L'objectiu dels Premis Caliu és clar: contribuir a la superació de les barreres socials i culturals, promovent el principi d'igualtat entre dones i homes i rebutjant qualsevol tipus de discriminació, siga per orientació sexual, identitat de gènere, procedència, diversitat funcional o altres causes. A través dels seus projectes, les comissions falleres poden convertir-se en altaveus d'aquests valors fonamentals, enriquint el missatge de les Falles com a expressió cultural.

El Premi Caliu 2024

Els Premis Caliu són una iniciativa impulsada per l'Ajuntament de València amb l'objectiu de fomentar la creació de monuments fa-

llers que promoguen la igualtat, la diversitat i la no discriminació. Aquests premis reconeixen les comissions falleres que, a través dels seus monuments, tracten temàtiques relacionades amb la igualtat entre dones i homes, la diversitat sexual, de gènere i familiar, així com la no discriminació per motius d'origen, creences, orientació sexual, identitat de gènere, diversitat funcional o altres factors. Els Premis Caliu es van començar a atorgar l'any **2018**, amb l'objectiu de posar en valor la capacitat de les Falles per ser un espai no sols festiu, sinó també de reflexió social i cultural.

En la seua sisena edició, celebrada en 2024, l'Ajuntament de València va destinar 14.000 euros en subvencions per premiar els monuments fallers que millor representen aquests valors.

Criteris de Valoració

Els Premis Caliu no només posen el focus en el contingut dels monuments, sinó també en com es presenten els missatges. Es prioritzen aquelles escenes que:

→ Representen de manera equitativa la igualtat entre les dones i els homes.

- Trenquen amb els rols de gènere tradicionals.
- Donen visibilitat a referents del col·lectiu LGTB+ i defensen els seus drets.
- Denuncien actituds discriminatòries i agressions.
- Promouen la convivència i la prevenció de la intolerància, sense caure en representacions estereotipades.

Un Impacte Positiu en les Falles

Els Premis Caliu són més que un reconeixement: són una oportunitat per transformar el relat de les Falles en un discurs més inclusiu, divers i respectuós. Iniciatives com aquesta recorden que, a més de ser una festa única, les Falles poden ser un espai de reflexió i reivindicació social.

En l'última edició la de 2024, la Falla La Nova d'Orriols va guanyar el Premi Arc Iris i el 1er premi Caliu per haver dedicat tot el seu monument a la diversitat sexual i de gènere, representant totes les identitats del col·lectiu LGTB+. El monument va incloure referents com Cristina Ortiz Rodríguez, la Veneno, o Rafael Conde, el Titi, així com elements de la memòria democràtica LGTB+

Falla La Nova d'Orrriols 2024 Mamà vull ser gai font lambda.

Falla infantil Pere Cabanes-Joan XIII guanyadora del Premi Arc iris 2024 Font Lambda.

de València. Aquesta aposta valenta, defensada primer dins de la comissió i després al carrer, va sensibilitzar sobre conceptes com identitat de gènere, orientació sexual i expressió de gènere, alhora que va denunciar l'ús de termes obsolets segons Lambda.

D'altra banda, la falla infantil Pere Cabanes-Joan XIII va rebre també el Premi Arc Iris 2024, guardó que ja havia obtingut en 2017 i també el 1er premi Caliu. El seu projecte participatiu va destacar per implicar la xicalla des del primer esborrany fins a la creació dels nins. Amb una visió transgressora, el monument va tractar amb respecte la diversitat sexual i de gènere i altres realitats discriminades, centrant-se en els drets fonamentals de la infància.

Primeres Fallers Majors TRANS un xicotet pas per a elles i gran pas per a les falles

La primera Fallera Major Infantil trans de la ciutat de València

L'any 2022, en una comissió del barri de Russafa, es va donar una circumstància que ens parla de com el món faller pot adaptar-se als canvis socials amb naturalitat. La protagonista d'aquesta història és una xiqueta que, amb només 8 anys, va comunicar als seus pares que sabia que era una nena des que en tenia 5. Este pas es va donar durant el confinament per la COVID-19, un moment d'intimitat familiar que va propiciar converses sinceres i transformadores.

Quan la situació de la pandèmia es va normalitzar, la família i amb Verónica la mare com a portaveu, va decidir fer saber aquesta realitat al grup de WhatsApp de la falla mitjançant un missatge clar i proper (figura 4), en el qual explicaven el procés i mostraven la seua determinació de caminar junt amb la seua filla en aquest nou capítol de la seua vida.

La xiqueta formava part d'una família profundament arrelada a la falla, amb un avi fundador i una història d'implicació que s'ha transmés de generació en generació. Quan la comissió va fer el canvi en el cens, passant a la secció femenina, es va constatar que la xiqueta era la que tenia més antiguitat. Este detall, seguint les normes de la comissió, li donava el dret de decidir si volia ser Fallera Major Infantil, un somni que moltes altres xiquetes de la seua edat desitgen amb il·lusió.

Sense dubtar-ho, va acceptar. Això sí, hi havia un detall significatiu: mai abans s'havia fet els monyos de fallera. Aquest fet, lluny de ser un obstacle, es va viure amb total normalitat dins de casa i d'una comissió que li va oferir tot el suport per a fer que aquell any fora especial.

Tot i l'alegria per la nova etapa, a la família també li generava certa preocupació exposar tant la seua filla. Convertir-se en Fallera Major Infantil implicava una visibilitat notable en l'àmbit faller, i els pares es preguntaven com seria rebuda aquesta realitat per les persones de fora de la seua comissió, on sempre havien trobat suport i comprensió. Aquestes inquietuds mostren

Reproducció del missatge real enviat al grup de WhatsApp de la falla per Verónica (Els noms són inventats per preservar la intimitat de la xiqueta).

la complexitat de viure plenament la identitat trans en una societat encara marcada per prejudicis. Per això, en aquest assaig s'han omés tant els noms de la xiqueta com el de la falla, respectant la seua intimitat i recordant que ella continua sent, abans de res, una xiqueta.

El regnat de la xiqueta va transcórrer sense incidents destacables dins de la comissió i amb un bon suport per part de l'agrupació de falles de Russafa, evidenciant que hi ha espais dins del món faller on la diversitat pot ser acollida amb respecte i naturalitat. Tanmateix, no podem obviar que aquesta experiència, per molt positiva que haja sigut, no reflectix la realitat de totes les persones trans en el context de la ciutat de València, on encara s'enregistren episodis de transfòbia i falta de comprensió.

Este cas, però, és un exemple que ens fa mirar al futur amb esperança. Les Falles, com a reflex de la societat que les viu, tenen la capacitat d'evolucionar i integrar realitats diverses. Encara queda camí per recórrer, però avanços com aquest ens recorden que una societat més inclusiva és possible quan tradició i canvi es donen la mà.

Lía Sánchez: La Primera Fallera Major Trans de la ciutat de València

Lía Sánchez Carballo va escriure una pàgina significativa en la història de les Falles en convertir-se en la primera fallera major trans de la ciutat de València, un esdeveniment que representa un avanç cap a la inclusió i la diversitat en una tradició cultural que també és un reflex de la societat.

Lía va iniciar el seu procés de transició l'any 2020, amb 21 anys, i des del principi va comptar amb el suport incondicional de la seua família i de la comissió fallera Doctor Manuel Candela-Avinguda del Port, a la qual pertany des de xicoteta. Aquest recolzament va ser fonamental tant per al seu benestar personal com per al seu desenvolupament dins de l'àmbit faller.

El 2023, Lía va decidir presentar-se com a candidata a fallera major de la seua comissió, un pas important per complir un somni que tenia des de xicoteta. Amb el suport de la seua comissió, Lía es va convertir en una figura que reflecteix com les Falles poden evolucionar per acollir la diversitat de la societat actual.

Arxiu personal de Lia Sánchez.

Posteriorment, Lía va fer un altre pas rellevant en el seu recorregut faller presentant-se com a candidata a fallera major de València, un gest que va posar en valor la importància de visibilitzar la diversitat en l'àmbit faller. El seu nomenament no només va ser un assoliment personal, sinó també un exemple del camí cap a una festa més inclusiva.

Lía ha expressat en diverses ocasions que les Falles són una celebració del poble, i com més diversa siga aquesta festa, més rica i significativa serà. Gràcies a l'esforç conjunt de Lía i la seua comissió, Doctor Manuel Candela-Avinguda del Port, s'ha enviat un missatge clar: totes les persones tenen cabuda en aquesta festa, i la diversitat no sols és benvinguda, sinó necessària.

Amb casos com el de Lía, les Falles continuen demostrant que tradició i canvi poden anar de la mà, obrint camí per a una festa que celebre totes les formes d'expressió i identitat.

Els Reptes Actuals: De la Visibilitat a la Plena Inclusió

Tot i els avanços aconseguits en els últims anys, encara queda molt camí per recórrer per garantir la plena inclusió de les persones trans en l'univers faller. La transfòbia persisteix en determinats sectors, i sovint les persones trans han de fer front a estereotips reduccionistes que les associen exclusivament amb el cabaret o amb una imatge hipersexualitzada.

Aquesta resistència al canvi cultural també es reflecteix en la rigidesa de certs rols tradicionals, especialment en qüestions d'indumentària i comportament en actes oficials. Aquestes normes sovint limiten l'expressió lliure d'aquelles persones que no encaixen en els patrons binaris de gènere, perpetuant barreres que impedeixen la plena acceptació de la diversitat.

Tanmateix, les Falles, com a reflex viu de la societat, han anat evolucionant per donar cabuda a narratives i veus que abans estaven silenciades. Figures com Lía Sánchez, Manuela Trasobares o Liz Dust són exemples de com és possible trencar barreres i construir espais

on la diversitat siga no només acceptada, sinó celebrada.

Malgrat aquests avanços, la inclusió plena de les persones trans en el món faller i en la societat en general encara és un objectiu pendent. És imprescindible continuar treballant de manera activa per eradicar la transfòbia i fomentar una cultura fallera que respecte i valore totes les identitats. Això passa per obrir el diàleg, revisar les normes tradicionals i potenciar iniciatives que visibilitzen la diversitat de gènere dins de les Falles.

Fonts

→ *El nom era Margarida*

<https://directa.cat/el-nom-era-margarida/>

→ *Las retóricas trans en las fallas: desde aquella provocación de Manuela Trasobares*

<https://valenciaplaza.com/las-retoricas-trans-en-las-fallasdesde-aquella-provocacion-demanuela-trasobares>

→ *¿Quién es Manuela Trasobares? Conoce a la concejala transgénero a la que Nebulossa homenajea en su videoclip 'Zorra'*

<https://www.europafm.com/noticias/musica/quien-manuela-traso>

bares-conoce-concejala-transgenero-que-nebulossa-homenajea-videoclip-zorra_2024020365bcd-1dcc3cb3000011d1179.html

→ *Lía Sánchez, la primera fallera major trans de la història de València*

https://www.apuntmedia.es/noticias/cultura/lia-sanchez-primera-fallera-major-trans-historia-valencia_1_1612423.html

→ *Lía, primera fallera mayor trans: «Soy una privilegiada por cumplir mi sueño»*

<https://elpais.com/espana/comunidad-valencia-na/2023-05-04/lia-primera-fallera-major-trans-soy-una-privilegiada-por-cumplir-mi-sueno.html>

→ *Lía Sánchez, primera fallera major transsexual de València: «La fiesta del pueblo debe ser lo más diversa posible»*

https://www.eldiario.es/comunitat-valenciana/valencia/lia-primera-fallera-major-transsexual-valencia-fiesta-pueblo-debe-diversa-posible-renovarse-morir_1_10172286.html

→ *Presentación de la falla Palleter-Erudit Orellana dedicada a Liz Dust*

<https://www.levante-emv.com/fotos/fallas/2022/12/02/presenta->

<cion-falla-palleter-erudito-orellana-79441873.html>

→ *Liz Dust, figura central de la falla Palleter-Erudit Orellana*

https://www.apuntmedia.es/noticias/cultura/travesti-liz-dust-figura-central-falla_1_1594672.html

→ *Els Premis Arc Iris 2023 ja han sigut atorgats*

<https://lambdavalencia.org/els-premis-arc-iris-2023-ja-han-sigut-atorgats/>

→ *Premis i reconeixements de la Falla Palleter-Erudit Orellana*

<https://fallapalletereruditorellana.com/premis/>

→ *«Iguals i Diferents»: un projecte de diversitat en el metavers*

<https://www.upv.es/noticias-upv/noticia-14012-iguais-i-difer-es.html>

→ *Lía Sánchez, primera fallera mayor trans: «Que se visibilice es un gran paso, aunque queda mucho por recorrer»*

<https://www.publico.es/sociedad/lia-sanchez-primera-fallera-major-trans.html>

→ *Historias de mujeres lesbianas, bisexuales y trans en las Fallas de València*

<https://www.lavanguardia.com/local/valencia/20220313/8117012/relatos-mujeres-lesbianas-bisexuales-trans-fallas.html>

→ *Informe: La revolució King Kong - à punt*

→ *Guia per a la introducció de la perspectiva de gènere en la planificació en salut. Barcelona: Departament de Salut; 2018.*

canalsalut.gencat.cat

→ *Barba, Juan i Solaz, Rafael. La Margot: un paseo por el trans-formismo valenciano. València: Samaruc Editorial, 2021, pp. 297-307.*

→ *Arxiu de l'armari de la memòria*
→ *Lambda* <https://lambdavalencia.org/>

GENERALITAT
VALENCIANA

L'ARMARI

DE LA

MEMÒRIA

El context de bonança econòmica pel qual va transitar la societat espanyola a les acaballes del segle XX i principis del segle XXI va tindre un notable reflex en l'àmbit de la Festa de les Falles, produint-se un increment en la demografia fallera i la proliferació de comissions de nova creació.

Al mateix temps, el desenvolupament d'una política orientada a la promoció institucional de la nostra ciutat com a destí turístic va propiciar iniciatives d'inversió, especialment des del sector immobiliari, des del qual es va aconseguir captar la injecció de capital privat que va multiplicar els pressupostos de les comissions falleres de major rellevància, especialment d'algunes d'elles.

Este escenari descrit va resultar ser el detonant del sorgiment de noves entitats: es tractava de les denominades federacions de falles, creades per a la defensa d'aquells nous objectius comuns, diferents als merament territorials o demarcatus, que fins aleshores eren els únics imaginables per a l'agermanament entre comissions falleres.

Però, paral·lelament a aquell entorn d'opulència que, com és sabut, es va desvanir en gran mesura amb el posterior context de crisi econòmica, es va produir una iniciativa forjada a l'abric de determinades comissions falleres de menor notorietat però d'una rellevant significació en la defensa dels valors que, en el seu temps, van encarnar les primeres falles. Així va sorgir la **Federació de Falles en Especial Ingeni i Gràcia l'any 2004**.

Ramón Lluch Martínez presidia en aquell moment la Falla Dr. Manuel Candela – Beatriz Tortosa, comissió que va ser especialment guardonada en premis d'ingeni i gràcia. En el seu esforç i dedicació a defensar la falla com a motiu que dona sentit a la nostra festa, va participar en nombrosos projectes des dels quals es promocionava la labor de creació artística i satírica dels artistes fallers, d'un enginy encara més notable quan més reduïts eren els recursos disponibles, tant per a la construcció de falles grans com infantils. En este entorn, va tindre la idea de constituir esta Federació entre diferents comissions que destacaren en esta parcel·la creativa com a clau substancial

TRANSItant. Vint anys de camí...
Federació de Falles
en Especial Ingeni i Gràcia

de la falla. Pretenia crear una entitat dedicada a impulsar la vertent sarcàstica com a característica genuïna i identificadora del denominat «monument faller», en comparació amb altres tipus d'obres efímeres pròpies de la cultura popular.

A més de la indicada comissió, es van sumar indubtablement les falles Portal de Valldigna-Salinas, Mossén Sorell-Corona, Ripalda-Beneficència-Sant Ramon, Serrans-Plaça dels Furs, Palleter-Erudit Orellana i Nord-Dr. Zamenhoff, els projectes de les quals s'orientaven en una línia creativa idèntica, amb resultats tan admirables i icònics que ja formen part de la memòria col·lectiva de la nostra festa. Es va crear així la primera junta directiva, composta pels fallers de les respectives comissions fundadores: Juan Gómez García, Antonio Más Garrigós, Jesús Peris Llorca, Joaquín Berlanga Pérez, Pedro María Llona Sanz, Jorge Luís Defez Safón i José Luis Font Barona com a secretari general, a qui es va confiar el projecte per a definir el marc jurídic d'objectius i de relació que regiria esta Federació de Falles, sota una estructura i reglamentació que encara perviu hui.

La Federació de Falles en Especial Ingeni i Gràcia es va presentar oficialment davant l'opinió pública al novembre del 2004 al Palau de Pineda, seu de la Universitat Internacional Menéndez i Pelayo, generant una gran expectació en el col·lectiu faller, atés que es tractava d'un projecte de rellevància sorgit entre comissions modestes, raó per la qual va tindre una extraordinària repercussió mediàtica.

Posada en marxa i transcorreguts els dos primers exercicis de la seua existència, esta Federació, de la qual Lluch va ser president fins a l'any 2017, va organitzar el primer Congrés Internacional Ingeni i Gràcia. Este es va celebrar al Centre Cultural «La Petxina», de la Fundació Esportiva Municipal. Aquell esdeveniment va ser tan rellevant que va aconseguir reunir en una mateixa taula artistes fallers de renom que formen part de la història de les Falles, com Salvador Debón, Juan Huertas, Vicente Luna i José Pascual «Pepet», que van tindre allí el seu últim encontre i aparició pública, situant-lo com un moment inoblidable per a la nostra festa.

Entre les iniciatives promogudes per la Federació davant la Regidoria de Fires i Festes i el President de Junta Central Fallera, es troba la equiparació de la dotació econòmica del primer premi d'ingeni i gràcia atorgat a les falles amb el tercer premi de secció. També es va demanar la presència dels artistes fallers guardonats amb el primer premi d'Ingeni i Gràcia a la denominada «Gala de l'Artista Faller».

Un dels actes emblemàtics de la Federació és la **Gala del 28 de desembre**, coneguda com «l'últim premi de l'any»: el **Premi I+G**, així com els **Premis Eugeni** per a totes les comissions i artistes que han obtingut el primer premi d'Ingeni i Gràcia. Des del 2017, es con-

cedeix també el **Premi L'has clavat** per reconèixer l'artista amb més premis d'ingeni i gràcia.

En 2018, la Federació va instaurar el **Premi Vicente Ros Belda** al Ninot Infantil amb més ingen i gràcia de l'Exposició del Ninot. Des de 2023, es convoca el **Concurs de Ninots al Carrer**, i en 2024 es va decidir separar la Gala dels Premis Eugeni en un acte específic celebrat al mes d'abril.

A llarg de la seua trajectòria, la Federació ha rebut diversos reconeixements, com ara el **Premi Inicial Fresca** (2005), el **Premi Desgarrats** (2006), el **Premi Roure** (2012), el **Premi Pany** (2014), el **Premi Berni** (2023), el **Premi Flameta Extraordinari** (2024) i el **Premi Tabalet** (2024).

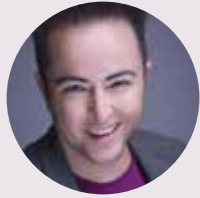
Actualment, amb **20 comissions integrants**, la Federació manté viva la seua missió fundacional: «**defensar l'esperit de sàtira i crítica social que la nostra festa no pot perdre**». Un camí recorregut gràcies a les comissions, a les seues falleres i fallers, i a una idea comuna: «**Sempre Falla**».

El món faller, com qualsevol altre espai cultural i artístic, és un món de pluralitat, ple de persones que conviuen amb diverses realitats veïnals i humanes.

Si fa només un any posàvem l'accent en la riquesa de la diversitat ciutadana i fallera com a font d'enginy, creativitat i significació per a sentir la germanor amb el diferent, aquest 2025 voldria aprofundir un poc més en allò que fa referència a la convivència.

Amb la mateixa fraternitat fallera, vos escric amb l'objectiu de fer reflexionar sobre els entorns més pròxims que ens envolten i amb els quals compartim alguna cosa més que la pròpia identitat valenciana o mediterrània.

Falleres, fallers, veïnes, veïns i amigues i amics, totes i tots aquells que, dia a dia, fan del respecte efectiu la seua millor transmissió de somriures i valors. Entre aquests valors trobem la sororitat i la consideració des d'una perspectiva de gènere més participativa i inclusiva.

Són valors i germanor que cal potenciar especialment cap als col·lectius més vulnerables dins de la diversitat LGTBIQ+, entre els quals també es troben les dones i homes trans. D'ells i d'elles hem de sentir-nos afortunats, perquè representen una gran oportunitat d'aprenentatge i ensenyament per al món veïnal en què totes i tots hem nascut, crescut, construït i evolucionat fins avui.

Hem de tindre sempre present que les nostres Falles són precisament l'espai més idoni perquè, entre totes i tots, aconseguim evolucionar les costums humanes i fer realitat allò que ens comou quan entonem el nostre himne valencià: «Germans, vingau.»

La convivència només serà possible si respectem el dret de les persones a coexistir de manera sensible amb i entre nosaltres,

TRANsmetre respecte faller, efectiu i prevenció

Aarón Baviera

Cantautor de la Diversitat

Ernest Gomez Andujar

Agent de Policia i Convivència Divers@

i si donem la benvinguda a la igualtat i la dignitat. Independentment de la seua personalitat lliure, identitat o expressió de gènere, o de les seues conviccions morals, el respecte és el camí.

Fallera Major, Fallera Major Infantil de la Falla Sant Vicent de Paül – Diputada Clara Campoamor, falleres i fallers, veïnat en general, totes i tots a una veu:

Visquen les Falles, visca València i visquen les dones, els hòmens, les xiquetes i els xiquets trans del nostre voltant!

Aaron Baviera, va començar amb 13 anys, a estudiar cant i solfeig. Durant 20 anys va actuar en salons de festes, comissions falleres, ajuntaments i qualsevol esdeveniment que el sol·licitara. Finalment en 2018 va traure el seu primer album amb cançons pròpies i inèdites. En eixos moments era Anaiss. Amb 43 anys i moltes reflexions va decidir fer una transició de gènere. Encara que això anava a significar deixar de costat la música. Actualment continua formant-se, però quasi des d'inici ja que la seua tessitura ha canviat per complet. Actualment interpreta cançons de grans artistes masculins i està empenent un projecte discogràfic que comptara amb cançons inèdites amb el seu actual registre. Les seues cançons visibilitzen la llibertat d'estimar a qui vulgues. És especialista en remember dels 80 adaptandose a un xou a mesura del client.

@aarónbaviera

Fa més de trenta anys que vaig ser mare per primera vegada i la natura, que no segueix cap norma, va voler que tinguera dos filles trans. Ningú em va educar en Diversitat. En aquell moment, jo NO estava preparada. Ara SÍ.

Quan varen nèixer les meues filles, el personal mèdic em va dir, basant-se en una «evidència» lògica i apresada, que eren «xiquets». Res més lluny de la realitat. En el cas de les meues filles, es van equivocar, perquè el personal mèdic NO estava ni està preparat. Ara ho sé.

Les meues filles anaven creixent i intentant mostrar la seua identitat real, que tant elles com jo, desconeixiem. Elles per descobrir que la seua identitat trans existia i jo perquè tampoc coneixia ni la Diversitat, ni la infància i l'adolescència trans. La seua sensibilitat, el seu caràcter, els seus gustos, els seus jocs... no encaixaven en la norma establida. Jo només comptava amb el meu instint i amor de mare per acompanyar el descobriment i lliure desenvolupament de la seua personalitat. Els donava llibertat a casa per jugar i expressar-se i la seua felicitat m'indicava que estava fent el que era correcte, encara que tinguera crítiques i fora qüestionada com a mare.

El meu dilema i sobretot, el de les meues filles, venia quan eixíem al carrer. M'assaltaven els dubtes i les pors. Les altres persones no les entendrien. A les hores, els posava una disfressa i elles havien d'interpretar el rol que la societat i jo els imposavem, per no sentir-se «bichos raras» ni ser excluides. I tot perquè la societat NO hi estava, ni està preparada.

El període escolar no va ser millor, tot al contrari, per a elles va

Testimoni d'una mare que acompanya Encarna Mabel

ser un turment. Perquè tota l'educació, com la societat, està basada en un sistema binari que no veu bé ni permet la Diversitat. Allí, van continuar marcant-les un camí a seguir, en què no es trobaven a gust, però no els quedava cap altra que seguir-los el corrent i intentar passar desapercebudes, sense amistats i gairebé sense vida social. I una vegada més, el personal educatiu NO hi estava, ni tampoc avui dia, està preparat. Només una minoria.

I per fi, va arribar el dia que la meua filla major, amb 16 anys, va trobar la força necessària per reconèixer-me, que en realitat ella era una DONA. I en aquest mateix moment, va començar el principi de la fi. Al cap de pocs dies la meua altra filla va dir «jo també». Em van envair sentiments oposats. El primer va ser d'alleugeriment, perquè per fi, es posava nom a tot allò que els passava. La següent sensació va ser de desconeixement perquè ningú, com ja he dit abans, NINGÚ NO m'havia educat en Diversitat. A continuació vaig sentir por de com serien tractades les meues filles en societat. També vaig sentir el dol d'acomodar totes les expectatives creades amb la seua identitat equivocada.

I finalment vaig sentir el sentiment més gratificant, l'alegria de rebre dos filles meravelloses.

I a partir d'aquell instant vaig començar a preparar-me, de forma autodidacta, per a conèixer la Diversitat i les persones diverses i d'aquesta manera, poder entendre millor a les meues filles i intentar enderrocar totes les barres, que estava segura, s'anirien presentant.

El següent pas va ser enfrontar-me a la burocràcia que reconegueren la identitat real de les meues filles i no va ser gens fàcil.

Primer el personal de psicologia i sexologia havia de valorar si estaven **SEGURES** de qui eren. Perquè a la majoria de persones no se'ns qüestiona la nostra identitat i a les persones trans sí? Encara que eren adolescents, elles sabien perfectament qui eren. Només necessitaven saber que les persones trans existien per poder identificar-se. I el personal mèdic **NO** estava preparat.

I després ens vam haver d'enfrontar a la burocràcia mèdica i administrativa, que exigia ser major d'edat, haver complert durant al menys 2 anys un tractament hor-

monal i l'informe favorable de massa persones (psicòleg, sexòleg, endocriní, forense i finalment un jutge). El que hem dit, **MASSA** persones decidint al voltant de la vida d'una altra persona.

En el cas de la meua filla major, complia els requisits i va poder aconseguir el reconeixement de la seua identitat real. Pel contrari, a la meua filla menor, se li va negar, perllongant la seua inexistent vida social i allargant la seua **NO EXISTÈNCIA** com a **PERSONA** de ple dret, ocasionant que sentira tristesa, ràbia i impotència alhora. Perquè una vegada més, les administracions públiques **NO** estaven preparades.

Ara, per fí, les meues filles ocupen el lloc que els pertany i que **MAI** no se'ls devia negar, perquè no demanaven privilegis, només demanaven **DRETS**, que són **DDHH**.

Gràcies a les meues filles entenc el significat de la paraula **DONA**, sóc millor mare i millor persona. I estic orgullosa d'elles.

La transsexualitat ha existit al llarg de la història, encara que la visibilitat i el reconeixement social de les persones transsexuals han variat enormement segons les èpoques i les cultures. Si bé la concepció moderna de la identitat de gènere no existia en moltes societats antigues, hi ha evidència de persones que haurien encaixat en categories que hui podem entendre com a transsexuals, és a dir, persones que, malgrat haver nascut amb un sexe determinat, es van identificar i van viure com a membres del gènere oposat o amb una identitat de gènere no binària.

En les civilitzacions antigues, la comprensió de la identitat de gènere no era tan rígida com en les societats occidentals modernes. Les identitats de gènere eren sovint més fluides i, en algunes cultures, es permetia una major flexibilitat. En l'antiga Mesopotàmia, els «gala» eren homes que es vestien i exercien rols com a dones. Alguns d'ells eren sacerdots que practicaven una forma de «transgressió» dels rols de gènere tradicionals. No es pot afirmar amb certesa que estos individus foren transsexuals en el sentit modern, però la seua existència suggereix una certa fluïdesa de gènere.

Durant l'Edat mitjana i el Renaiement, les idees sobre el gènere eren més rígides i la transgressió d'estes normes sovint es veia com un acte de rebel·lió o de condemna religiosa. Un dels casos més destacats és el d'Isabella d'Anglaterra (segle XIV). La jove Isabella va ser condemnada per vestir-se com a home en diverses ocasions. El seu cas es presenta com un exemple primerenc de la transgressió dels rols de gènere establits.

Així mateix, altre cas destacat és el de Catalina de França

La transsexualitat al llarg de la Història: de la invisibilitat al reconeixement

Javier Fonfría de la Torre
Raquel Madrid Palomares

(segle XVI). Coneguda com a Catalina la Gran de França, es va disfressar d'home en diverses ocasions per a assistir a esdeveniments on les dones no eren benvingudes, la qual cosa suggereix una subversió de les normes de gènere establides.

En tots dos casos, no hi ha indicis clars que s'identificaren permanentment com a homes, encara que era una pràctica freqüent entre les dones per a aconseguir uns certs beneficis que només podien obtenir els homes. Una mostra d'això seria la utilització de pseudònims masculins per a publicar obres literàries.

A mesura que la medicina i la psicologia van avançar, la transsexualitat va començar a ser reconeguda, encara que de manera estigmatitzada. A la fi del segle XIX i principis del segle XX, els avanços en la cirurgia i la psiquiatria van portar una major visibilitat a les persones transsexuals.

Destaquem el cas de Lili Elbe (1882-1931), una artista danesa que és un dels primers casos documentats d'una persona que va passar per una cirurgia de reassignació de sexe per a alinear el seu cos amb la seua identitat de gènere. Elbe

va ser una de les primeres persones a sotmetre's a una cirurgia de canvi de sexe, la qual cosa la va convertir en una figura clau en la història de la transsexualitat.

Comptem, també, amb el cas de Christine Jorgensen (1926-1989), primera persona als Estats Units a rebre una cirurgia de reassignació de sexe que va guanyar atenció mediàtica internacional. En 1952, Jorgensen es va sotmetre a una operació de canvi de sexe a Dinamarca, la qual cosa la va convertir en un símbol de la lluita per l'acceptació de les persones transsexuals. El seu cas va ser un dels primers a donar visibilitat pública a la transsexualitat en el segle XX i va ser un punt de referència important per al moviment de drets civils LGTB+.

Ja en el segle XXI, la transsexualitat ha guanyat visibilitat i acceptació en moltes parts del món. No obstant això, les persones transsexuals continuen enfrontant discriminació i violència. En l'actualitat, la transsexualitat s'ha convertit en un tema de debat tant en les ciències socials com en els moviments socials, mentre les persones transsexuals lluiten pels seus drets.

D'este període destaquem a Jazz Jennings (2000-actualitat), una de les figures més conegudes de la comunitat transgènere en l'actualitat. Nascuda en 2000, Jazz va ser identificada com a dona des de molt jove i, amb el suport de la seva família, ha viscut la seua vida com a tal, convertint-se en una defensora dels drets de les persones transgènere. La seua vida ha estat documentada en la sèrie de televisió *I Am Jazz*, que ha ajudat a visibilitzar les lluites i triomfs de les persones trans.

En conclusió, la transsexualitat no és un fenomen nou, encara que la forma en què s'entén i s'aborda ha canviat amb el temps. Des de l'antiguitat fins al segle XXI, les persones transsexuals han existit, però han estat vistes i tractades de maneres molt diferents segons l'època, la cultura i la societat en la qual van viure. Si bé encara queda molt per fer per aconseguir la plena igualtat i acceptació, la història de la transsexualitat reflecteix no sols les dificultats, sinó també la resiliència i la capacitat de transformació de la humanitat.

SUMANT és una associació sense ànim de lucre de la Comunitat Valenciana, que està formada per Mares i Pares de persones LGTB+, o el que és el mateix, lesbianes, gais, trans, bi i més i d'una infància diversa en expressió i/o identitat de gènere. Que no té en compte ideologies, religions ni classes socials, només ens importa les experiències, vivències i sentiments de les famílies.

La nostra principal funció és acollir a noves famílies que passen per la mateixa situació que les nostres, mitjançant trobades personalitzades, per una part i trobades de grup, quan estan preparades i ho decideixen, per a compartir sentiments i vivències. El més important és escoltar-les per a conèixer les seues necessitats. Perquè cada família es troba en un moment diferent d'assimilació.

Oferim escolta activa, assessorament, formació en Diversitat, recolzament i acompanyament, amb la finalitat d'ajudar a les famílies a assimilar la seua nova realitat.

El nostre principal objectiu és FLEXIBILITZAR el GÈNERE, sense estereotips ni rols de gènere normatius i establerts. D'aquesta manera volem poder canviar la MIRADA SOCIAL i així intentar eradicar la l'LGTB+ fòbia que tant patiment causa i tantes vides es cobra.

Pensem que la família ha de ser un pilar fonamental per al lliure desenvolupament de la personalitat de les nostres filles i dels nostres fills.

Creiem que és molt necessari un nou estil de criança des de les famílies i un nou model educatiu a les aules des de la infància, adequat a cada edat, perquè la Diversitat humana existeix i les famílies diverses també existeixen. Perquè on hi ha amor, hi ha una família, que ha de ser un lloc segur de comprensió, escolta activa, acompanyament i RESPECTE, sempre des del BON TRACTE.

PREGUNTES FREQUENTS de les famílies al voltant de la infància i adolescència trans

→ **Com puc saber si la meua filla o el meu fill és trans?** El primer de tot, no hem de donar per fet ni pressuposar res, perquè tant el sexe biològic, la identitat, l'orientació i l'expressió són conceptes bà-

SUMANT

Famílies asimilant la diversitat

Encarna Mabel

Presidència de SUMANT

sics de la Diversitat independents entre si. I per tant, només quan la nostra filla o el nostre fill amb la informació necessària, ens ho diga, podrem tenir-ho en compte.

- **Què hem de fer quan ens diga que és trans?** És molt important escoltar amb atenció. I a continuació acompanyar la seua transició, respectant el seu ritme i el temps que necessite.
- **Com ho diem als familiars?** De forma natural com així ho és. No obstant, és clar que no tots ho entendran ni assimilaran de la mateixa manera. Però hem de pensar que el més important és la felicitat de la nostra filla o el nostre fill i no és convenient deixar-nos influenciar per comentaris negatius.
- **Què ens pot ajudar?** Informar-nos-nos sobre la Diversitat i conèixer altres famílies similars per a compartir dubtes, experiències i sentiments.
- **I què pot ajudar a la nostra filla o al nostre fill?** Tindre la informació i les eines necessàries per afrontar amb força i seguretat la seua transició. I també conèixer referents i tindre relació amb iguals per a no sentir-se un «bicho raro».

Fa uns anys, a uns quants quilòmetres d'ací, un grup rellevant i divers d'activistes pels Drets Humans aconseguiren fer història en la democràcia internacional i local. Potser pensem que estaven lluny de les nostres terres, però la veritat és que ja convivien amb nosaltres ací, a València. Als nostres barris i carrers del Túria, aquesta convivència es va veure truncada per la falta de respecte cap a com s'expressaven, com volien ser i com s'identificaven quan es creuaven pels nostres espais d'entreteniment cultural, musical i artístic.

La història de les Falles té molts referents i exemples on mirar-nos. En cada monument faller trobem múltiples miralls i llegendes de la societat que ens recorden com els nostres propis ascendents s'organitzaven en colles per a gaudir de la millor festa del món.

Des de la memòria evolutiva transformadora que ens interpel·la cada dia, hem de ser conscients de la necessitat saludable de preservar uns principis i valors que ens uneixen singularment amb les nostres costums i passat.

Un passat que sempre perviu i que ens fa sentir orgullosos i orgullosos d'on venim, conformant-nos tal com som, així com el que sentim o expressem.

A la València de mitjans del segle XIX, persones transgressores destacades en el món de la cançó, l'art, el folklore, la literatura i, per descomptat, la festa fallera, contribuïren a trasplantar uns ideals de progrés internacional. Aquests ideals, des d'una òptica històrica i avantguardista, es lligaven amb l'enginy i la gràcia valenciana dels nostres pobles i barris més pròxims.

Fou també el cas d'aquelles pioneres dones trans que, arreu del món, ens delectaven amb les seues actuacions musicals més divertides als casals on ens reuníem per a celebrar l'arribada de la primavera: les Falles.

Elles feren història pel seu coratge i valentia, en contradir aquells que pretenien reprimir una societat mitjançant la sanció, la censura o l'opressió, mostrant-se tal com eren. Amb els seus genuïns monyos i indumentàries innovadores per a l'època, es plantaren davant un món que les rebutjava. Foren uns temps en què també les Falles

TRANSformació històrica i memòria per a l'evolució fallera

Ernest Gomez Andujar

Historiador LGTBIQ+

hagueren de reinventar-se davant l'avanç dels autoritarismes, els micromasclismes o el racisme, entre altres opressions.

Si en aquell moment el món faller va saber assolir cotes de llibertat i igualtat entre les seues falleres i fallers, contravenint sovint els perpetradors de la involució humana i cultural, per què no recuperen aquells aires democràtics i traslladar-los als nostres dies? Ara tenim l'oportunitat de fer un món faller que, a més de respectar efectivament la memòria, ens conduísca a unes festes josefines més inclusives i històricament trans-inclusives.

Sabem que de la història podem aprendre grans lliçons, i per això les Falles de 2025 haurien de ser un espill d'aquesta evolució. Cal transmetre generositat i germanor com la millor opció, perquè quede escrit als anals de la història que la Falla Diputada Clara Campoamor va combatre solidàriament els estereotips de gènere i la estigmatització amb autèntica transparència. Així es féu història dins d'un planeta que cada dia reclama més respecte i més germanor.

Transmetem, des de l'evolució, la il·lusió que els vostres somnis fallers es facen realitat!

En un món marcat per la diversitat i la importància dels drets humans, l'escola ha de ser un espai segur que garantisca la inclusió de la diversitat sexual. Un dels àmbits que requereix especial atenció i sensibilització és la transsexualitat, una realitat que afecta una part de l'alumnat i que, al seu torn, és objecte d'assetjament i discriminació.

Treballar la transsexualitat a les aules implica conèixer i identificar les realitats diverses, la qual cosa ens permet garantir el benestar psicològic i emocional de tots els estudiants. Només d'aquesta manera, mitjançant el reconeixement de les variants de gènere possibles, podrem normalitzar-la com a part de la diversitat humana.

Si ens centrem en la transsexualitat, de la mateixa manera que ho fa el monument d'aquesta falla, cal establir, en un primer moment, què significa ser transsexual. Així, els estudiosos d'aquest camp manifesten que transsexual refereix a una persona el sexe anatòmic de la qual no concorda amb el seu sexe psicològic o identitat sexual. És molt important no confondre amb travestisme ni amb orientació sexual, ja que podem trobar persones transsexuals que es consideren gais, lesbianes, bisexuals o heterosexuales.

El coneixement i la reflexió sobre les diverses realitats sexuals a l'aula no sols beneficia a l'alumnat transsexual, sinó també a la resta d'estudiants cisgènere - aquells la identitat dels quals sí que coincideix amb el sexe assignat en nàixer-. Quan eduquem els joves sobre la diversitat de gènere, l'empatia, la comprensió i respecte cap a les diferències augmenta, la qual cosa contribueix a formar una societat solidària, responsable i capaç d'actuar en contra de la discriminació.

Aquesta discriminació, acompanyada d'assetjament en la major part dels casos, afecta greument els alumnes i les alumnes trans-

Transsexualitat i educació Una realitat que requereix atenció

[Raquel Madrid Palomares](#)
[Javier Fonfria de la Torre](#)

sexuals, ja que sovint són objecte de violència verbal, física o emocional. Per això, és fonamental crear espais educatius que reconeguen i respecten la identitat de gènere per a prevenir l'exclusió social i aconseguir que tots els estudiants se senten protegits i assegurats. Això és essencial per a aconseguir un òptim desenvolupament emocional i acadèmic de tots els estudiants.

No podem oblidar que l'adolescència és una etapa crucial per a la construcció de la identitat personal. El procés d'afirmació de la identitat sexual pot estar marcat per dificultats de diversa índole, com la falta de suport familiar, escolar o social. L'ambient educatiu té un paper fonamental, ja que des dels instituts es pot brindar el suport necessari perquè els estudiants transsexuals puguin desenvolupar-se amb confiança i seguretat. Això ajudarà a fomentar una educació cívica que promoga la lluita contra totes les formes de discriminació, incloent-hi l'homofòbia, la transfòbia i el masclisme.

En la nostra experiència a les aules, hem tingut l'oportunitat d'aprendre i acompanyar a diversos estudiants en la seua cerca

de la identitat de gènere. Des del nostre punt de vista, els docents hem de ser aliats en la lluita per la visibilitat i els drets de les persones trans, reconeixent els prejudicis existents i fomentant una educació inclusiva i equitativa.

En definitiva, el treball en l'àmbit educatiu sobre la transsexualitat no ha de limitar-se a la sensibilització, sinó que ha d'acompanyar-se de polítiques educatives inclusives, la qual cosa implica, entre altres mesures, el reconeixement de noms i pronoms triats per les persones trans, l'accés a lavabos i vestuaris conforme la seua identitat de gènere o la inclusió de la diversitat de gènere en els continguts curriculars. Només així podrem garantir que tots els estudiants puguin desenvolupar-se plenament en un entorn segur i respectuós.

**Una Mare es trobava
en estat de bona esperança.
L'alegria l'envaïa
i al mateix temps
preocupació i incertesa.**

La Mare esperava ansiosa
el dia que li veuria la cara.
Es preguntava si la criatura
tindria la pell morena
com la del seu pare
o en canvi seria
com la d'ella, molt clara.

Imaginava com seria
o quin nom li posaria.
Imaginava quines coses
li agradarien o què estudiaria.

Molta gent li preguntava,
Serà xiquet o serà xiqueta?
I ella encara no ho sabia, però
era el que menys li importava.

Només la criatura ho sabia
quan fora una miqueta major
i puguera reconèixer-ho.
I això ho puc assegurar
perquè aquesta criatura
era la meua xiqueta
i aquesta Mare era jo.

Serà xiquet o serà xiqueta?
Encarna Mabel

**En un casal d'una falla humil,
on la crítica és art subtil,
parlem de gènere amb veus valentes,
i les idees, mai han de ser coentes.**

**Diu algú amb to irreverent:
«Es un debat molt incongruent
com es vist un trans en la falla
si el traje es de la seua talla»**

**Un vers naix amb ploma ferma,
que en cada rima l'esperit aferma:
«Trans és ser lliure, és ser qui ets,
ni normes ràncies, ni prejudicis estrets!»**

**A la falla, els ninots riuen baixet,
fent burla d'aquell ranci catet,
que crida: «Açò no és com abans,
les falles són festa, no espai per trans!»**

TRANScrivint Diputada Oncle Granero

Però ja no val eixe conte
«Cada any és un gran repte!
De crítica viva, d'art popular,
que trenca motles i fa pensar.»

Diputada d'esperit combatiu,
respon al catet amb aire festiu:
«Els gèneres són més que etiqueta,
si no ho entens, entera't una miqueta!»

L'artista, amb somriure sincer,
expressa lliure allò que sap fer.
En esta falla, no n'hi ha mesura,
tothom pot crear sense cap censura.

Algú, amb humor, no pot callar:
«No cal saber quin nom et fa brillar,
si portes dins l'esperit faller
a ningú l'importa qui vullgues ser».

Un vers remata, amb fina ironia:
«Cremem dogmes d'antiga tirania,
Celebrem que som diversitat,
ni un pas enrere, només llibertat!»

I així, en Diputada, amb molta sorna,
la falla defensa una nova forma.
On el respecte és crit d'artista,
i ser trans no és motiu de revista.

A la nostra comissió, som conscients que les Falles són molt més que festa i tradició; també són una oportunitat per contribuir a un món millor. Amb aquesta idea naix Diputada Sostenible, un equip de treball obert a tothom que vulga unir-se i aportar el seu granet d'arena per fer la nostra falla més responsable amb el medi ambient.

Aquest grup no forma part de la directiva, sinó que està format per fallers i falleres que creuen en la necessitat de canviar xicotets hàbits per reduir la nostra petjada de carboni i conscienciar tant la nostra comissió com el nostre entorn. Cada acció compta, i des de Diputada Sostenible treballem per demostrar que amb gestos senzills, podem fer un gran impacte.

L'Arbre Sostenible: Un reconeixement que inspira acció

Enguany, una de les accions destacades de Diputada Sostenible ha sigut la creació de l'**Arbre Sostenible**, un símbol d'agraïment i motivació. Aquest arbre és un reconeixement anònim i especial que entreguem a persones o entitats que estan fent accions sostenibles i que inspiren a la resta. Però no és un reconeixement qualsevol, sinó que porta implícit un repte: continuar aquesta cadena de conscienciació.

Quan algú rep l'Arbre Sostenible, també rep un missatge ple d'agraïment i unes «obligacions» molt especials:

- Cuidar de l'arbre fins trobar una altra persona que també destaque pel seu compromís amb la sostenibilitat.
- Passar-li l'arbre, fer-se una foto junts/es i compartir una breu explicació del perquè d'aquesta elecció.
- Enviar aquesta informació al telèfon de la Falla Diputada.

Amb cada arbre que es passa i cada foto que es comparteix, no només reconeixem l'esforç individual, sinó que ampliem la xarxa de conscienciació sostenible.

Diputada Sostenible Fent Falla i Fent Futur

Un bosc per al futur

Però això no acaba ací. El dia **15 de març**, totes les persones que han rebut i passat un Arbre Sostenible estan convidades a plantar-lo a la nostra falla, creant així un bosc de sostenibilitat. Aquest bosc serà el reflex viu del compromís col·lectiu amb el medi ambient i amb el futur de les nostres Falles.

Des de Diputada Sostenible, volem agrair a tots els que ja han començat a formar part d'aquest projecte. Junts/es estem demostrant que la sostenibilitat també pot ser una tradició fallera.

Gràcies per fer possible que Diputada no només siga una falla, sinó també un exemple!

Maribel en el moment d'entregar el seu arbre rebut per les seues activitats com a delegada d'infantils especialment pel seu taller **València més limpia**, més verde a la família Díaz-Méndez per el fort compromís, sensibilitat i cura amb els rius, mars i els oceans. Per la seua labor de conscienciació als xiquets i alots, mostrant els ecosistemes marins mitjançant xarrades i acuaris a les escoles i instituts.

TRANScendir

Falla Les Barraques

Falla El Centenar de la Ploma

Falla La Rambleta

Germanor fallera davant la DANA

La DANA no sols va colpejar els carrers i les llars de moltes localitats valencianes; també va posar a prova la força i l'esperit de les Falles, que són un reflex de la nostra societat. Hem volgut donar veu als presidents de tres comissions de Catarroja que van viure de prop les conseqüències d'aquesta adversitat climàtica. Les seues experiències ens recorden que, davant de qualsevol tempesta, la germanor fallera és el millor refugi.

Des de la Falla Diputada Clara Campoamor volem enviar-los tot el nostre suport i admiració. Sabem que, amb l'esperit faller que ens uneix, seran capaços de superar qualsevol obstacle i continuar fent gran la nostra festa. Estem al vostre costat, perquè junts som més forts.

Falla Les Barraques

En primer lloc, com estan els fallers i els veïns de la vostra zona? Heu tingut pèrdues humanes o greus afectacions personals?

La DANA ha deixat un rastre molt profund en la nostra zona. Afortunadament, no hem de lamentar pèrdues humanes entre els nostres fallers ni veïns pròxims, però sí que hem viscut situacions molt difícils. Moltes famílies han perdut béns materials importants, com mobles, electrodomèstics o records personals. A més, la desesperació per veure com l'aigua arrasava amb tot ens ha colpit emocionalment. Ens hem bolcat en donar suport als nostres fallers i als veïns més afectats, ajudant amb tot el que podem, perquè al cap i a la fi, la solidaritat és el que ens fa forts.

Com ha afectat la DANA al casal o a les instal·lacions de la vostra falla?

El casal, el nostre punt de reunió i símbol de la nostra identitat com a comissió, ha patit danys considerables. L'aigua ha inundat part de les instal·lacions, destruint decorats, documents i mobiliari que utilitzem en el nostre dia a dia. Veure el casal en aquestes condicions ens ha trencat el cor, perquè és

**TRANSformant
la catàstrofe en germanor**

[Falla Les Barraques](#)

[Falla El Centenar de la Ploma](#)

[Falla La Rambleta](#)

un lloc ple de records i d'esforços col·lectius. Tot i això, hem començat a treballar per recuperar-lo, i l'ajuda de cada faller ha sigut fonamental per començar a posar ordre i donar-li vida de nou.

Heu patit danys en algun element de la vostra falla (monuments, vestuari, material, decoració, etc.)?

Sí, hem hagut de lamentar danys en diversos elements essencials de la nostra falla. Part del material decoratiu per a actes i celebracions s'ha perdut completament, i el monument, que ja el teníem magatzemat, ha sigut afectat amb humitat i trencant part del monument. Això ha suposat un dur colp no sols econòmic, sinó també emocional, ja que sabem l'esforç que hi ha darrere de cada detall del nostre patrimoni faller. Tot i això, ens mantindrem forts i buscarem solucions perquè la festa continue com es mereix.

De quin manera ha impactat la DANA en el calendari d'actes de la vostra falla? Heu hagut de suspendre o modificar esdeveniments programats?

La DANA ha trastocat completament el nostre calendari. Hem hagut de suspendre actes que portàvem temps preparant amb il·lusió, com sopars, activitats infantils i fins

i tot assajos per a la presentació. Tot açò ens ha obligat a reorganitzar-nos i a prioritzar les tasques de recuperació del casal i de suport a les famílies afectades. Encara que ens sap molt greu no poder complir amb el calendari, entenem que el més important ara és reconstruir i ajudar.

Heu posat en marxa alguna iniciativa o acció per a fer front a les conseqüències de la DANA? Heu comptat amb ajuda d'altres falles, veïns o entitats?

Sí, des del primer moment ens vam posar mans a l'obra. Hem organitzat jornades de neteja al casal i hem recollit donacions d'aquells fallers, veïns i voluntaris que volien aportar el seu granet d'arena. A més, altres comissions i entitats locals s'han oferit a prestar-nos ajuda per continuar amb les nostres activitats. Aquest esperit de col·laboració ha sigut clau per a nosaltres, perquè ens recorda que les falles no som només monuments i actes, sinó una gran família que es dona suport mútuament en moments difícils.

Estan les falles de la vostra localitat o de pobles veïns ajudant-se entre elles? Ens podríeu contar algun exemple de col·laboració o suport mutu?

Absolutament. Aquesta situació ha demostrat la força de la germanor fallera. Altra comissió de la localitat ha compartit amb nosaltres el seu casal, ja que nosaltres no podíem fer servir el nostre per culpa dels danys. També han vingut a ajudar-nos físicament en les tasques de neteja i reparació.

Com ha impactat aquesta situació en l'ànim de la comissió? Heu trobat unió i força entre els fallers?

Encara que el primer impacte va ser devastador, aquesta situació ens ha unit encara més com a comissió. Cada faller, des dels més menuts fins als majors, ha posat el seu esforç per ajudar en tot el possible. Hem trobat força en la unió i en la certesa que junts podem superar qualsevol adversitat. Aquesta experiència ens ha recordat el veritable significat de ser fallers: treballar junts per construir, literalment i simbòlicament, una falla que reflectisca l'esperit d'unió i de superació.

Quin és el missatge que voldríeu transmetre als fallers d'altres localitats que no han viscut aquesta situació?

Volem dir-vos que valoreu cada moment que viviu a les falles. Aquesta situació ens ha ensenyat que, més

enllà de les celebracions i els monuments, el que realment importa són les persones i el suport mutu. Si alguna vegada passeu per una situació semblant, no dubteu que tindreu una gran família fallera disposada a ajudar-vos, tal com nosaltres ho hem experimentat.

Hi ha alguna història o moment especial que vos agradaria compartir (alguna acció solidària, algun faller destacat pel seu esforç, etc.)?

Una de les coses que més ens ha emocionat durant aquests dies tan complicats ha sigut veure com el nostre casal es convertia en un punt de suport i aliment per a la gent del barri. Quan ens vam adonar de la magnitud del que estava passant, vam decidir que el casal havia de ser més que el lloc on ens reunim com a fallers; havia de ser un refugi per a tothom.

Vam organitzar-nos ràpidament, amb els fallers aportant menjar, begudes i el que tingueren a mà. Algunes famílies, que havien perdut pràcticament tot per les inundacions, venien al casal no només per menjar, sinó per trobar un moment de descans i caliu humà. Recorde especialment una mare amb els seus dos fills xicotets, que

va arribar completament desbordada. Els més menuts estaven plorant, però quan van veure que hi havia gent que els ofería menjar calent i una abraçada, van somriure per primera vegada en hores.

Va ser una experiència colpidora, però també ens va omplir d'orgull. En aquell moment no érem només una comissió fallera, érem una família ampliada, donant suport a tot aquell que ho necessitava. Per a nosaltres, això és el veritable esperit faller: estar al costat de la gent, sobretot en els moments més difícils. Aquesta experiència ens ha deixat una empremta que mai oblidarem.

De quina manera penseu que les falles de València podem contribuir a ajudar-vos en aquesta situació?

Qualsevol ajuda és benvinguda, ja siga amb recursos materials, econòmics o fins i tot missatges de suport. Però sobretot, el que més valorem és sentir-nos recolzats per altres falles, saber que no estem sols. Aquest sentiment de comunitat i solidaritat és el que realment ens dona força per continuar.

Falla El Centenar de la Ploma

En primer lloc, com estan els fallers i els veïns de la vostra zona? Heu tingut pèrdues humanes o greus afectacions personals?

La nostra falla, és la del Centenar de la Ploma i està situada prop de la via i del barranc, en una de les zones més altes de Catarroja. Però, això sí, cap racó del poble s'ha lliurat de les inundacions. La nostra zona ha sigut de les menys afectades, encara que, igualment, hem patit les conseqüències. L'aigua mos ha arribat a un metre d'alçada, mentres que en altres zones del poble ha superat els dos metres.

Per sort, no hem hagut de lamentar pèrdues humanes, però l'impacte psicològic ha sigut ben dur. Molts dels nostres fallers viuen en altres zones del poble, que sí que han patit molt més: han perdut les seues cases, els negocis i quasi tots els cotxes. Ací sí que els ha tocat de ple.

Com ha afectat la DANA al casal o a les instal·lacions de la vostra falla?

Al nostre casal, l'aigua mos va entrar fins a mig metre i va fer prou de destrosses. S'han espatllat les neveres, els congeladors, totes les portes i el decorat de Halloween que havíem muntat. Els estàndards

han quedat tots bruts i empastrats, i hem hagut de tirar una paret del despatx perquè estava feta pols.

Poquet a poquet hem anat recuperant el casal. Encara no l'hem pintat, perquè volem deixar que les parets s'acaben d'assecar bé, però ja l'hem posat en marxa per poder continuar fins a Falles. Malgrat tot, podem dir que és un dels casals que menys mal han patit a Catarroja. **Heu patit danys en algun element de la vostra falla (monuments, vestuari, material, decoració, etc.)?**

Nosaltres, pel que fa als monuments, hem tingut prou sort perquè no han patit danys. El gran es fa a Gandia i l'infantil a Alzira. Encara que l'aigua va entrar als tallers per culpa de les pluges, les nostres falles s'han salvat. Això sí, hem tingut altres pèrdues: dos decorats que teníem al casal s'han fet pols, però és el mínim que podia passar.

Pel que fa al vestuari, no hem tingut problemes perquè cada faller el guarda a casa, i al casal no solem deixar res. Ara bé, hem perdut tota la decoració de Halloween, que estava muntada al casal, i també part de la decoració de la Creu de Maig, que havíem guardat per a l'any següent. A més, hem perdut tot

el material infantil, perquè estava en un armari al despatx que va bolcar amb l'aigua.

El que més mos ha dolgut ha sigut perdre tots els llibrets de la falla. Estaven al despatx i s'han desfet per complet, els llibrets de tots els anys de la nostra història com a falla. Per a nosaltres, el llibret té un gran valor sentimental, perquè cada any participem en el concurs de llibrets de València, i això mos fa molta il·lusió. De fet, l'any passat vam guanyar el primer premi de Lo Rat Penat. Per sort, gràcies a un faller que guarda una còpia de cada llibret a casa, encara podem conservar almenys un exemplar de cada any, encara que la falla ha perdut els originals.

De quina manera ha impactat la DANA en el calendari d'actes de la vostra falla? Heu hagut de suspendre o modificar esdeveniments programats?

Nosaltres mos hem vist prou afectats, perquè durant el primer mes després de la DANA el nostre casal va estar dedicat al voluntariat. La nostra falla es va juntar en la del costat per fer de punt de recollida i repartiment de menjar i aliments. Com el seu casal era més gran, mos ajuntàrem les dos falles. Els veïns vingueren a parlar amb no-

saltres i netejàrem lo justet del casal: llevar el fang i pegar-li una netejadeta bàsica, i així el poguérem fer servir com a punt de suport. Allí, els voluntaris i els veïns que estaven treballant per la zona podien anar al servici, dinar asseguts i deixar les motxilles a un lloc segur.

Eixe mes el casal va estar parat, però, enseguida mos posàrem a netejar-lo. Estiguérem un parell de setmanetes pegant-li bona faena, i ja el deixàrem en condicions per a tornar a fer coses. Ara ja hem pogut fer allí els actes de presentació dels esbossos, els sopars i tot lo que tocava.

Això sí, les presentacions de totes les falles de Catarroja s'han hagut de retrasar, perquè l'auditori del poble també es va quedar fet pols. Mos ha tocat acoplar-mos en altres llocs on mos han cedit espais per poder fer les presentacions de les falles. En gener hem començat amb els assajos, però com que la nostra presentació és l'1 de febrer, encara anem un poc atrassats. Això sí, hem decidit tirar avant amb tot.

Heu posat en marxa alguna iniciativa o acció per a fer front a les conseqüències de la DANA? Heu comptat amb ajuda d'altres falles, veïns o entitats?

El nostre casal, igual que els que estaven en millor estat, es va convertir en un punt de recollida d'ajuda. Nosaltres mos ajuntàrem amb la Falla El Charco i Les Barraques amb la Falla L'Albufera, que eren punts de recollida d'aliments per ajudar a qui més ho necessitava. Els altres casals, que estaven més destrossats, primer hagueren de tirar les parets per deixar-los diàfans i després també els habilitaren com a punts de recollida i repartiment d'aliments.

Pel que fa al nostre casal, els veïns es varen encarregar de cuidar dels voluntaris que treballaven ací, tenien les claus el primer més i després ja poguerem entrar nosaltres a continuar en la neteja.

Estan les falles de la vostra localitat o de pobles veïns ajudant-se entre elles? Ens podríeu contar algun exemple de col·laboració o suport mutu?

De les deu falles que hi ha a Catarroja, set estan sense casal. Les que encara tenim casal estem oferint-lo perquè les altres puguen fer els actes que tenen pendants. Això sí, quasi totes hem retallat actes. Nosaltres, per exemple, hem deixat el nostre casal a una altra

falla perquè puguen fer reunions, i la Falla Les Barraques ha fet allí la presentació del seu esbós. També anem a deixar-lo per al vi d'honor de la presentació de la Falla Filiberto. Intentem que tinguen un lloc per seguir avant i que no es queden sense actes. En el nostre cas, els veïns mos ajudaren molt a netejar el casal. Mentre estaven ací els voluntaris, els veïns mos ajudaren a mantindre'l. El primer dia que estàvem traient coses de dins, els veïns del garatge d'enfront mos ajudaren amb les mànegues per netejar tot lo que traguérem. En este aspecte hem tingut molta sort.

Quasi totes o totes les falles de Catarroja estan rebent ajuda de falles d'altres pobles o de València. Nosaltres, en seguida, tinguérem contacte amb la Falla Plaça del Pouet de Burjassot i amb la Falla Veneçuela de València, perquè conegueren fallers de la nostra comissió. Mos han ajudat econòmicament i també estant disponibles per a qualsevol cosa que necessitàrem.

Hem decidit dedicar l'ajuda que hem rebut a fer el llibret. La veritat és que mos gastem molts diners en el llibret, i normalment l'autofinancem amb les publicitats. Però este

any, com que molts comerços encara no han obert o ja no obriran, hem decidit seguir avant amb el llibret, però pagant-lo nosaltres. En compte de gastar els diners en les neveres o en els mobles del casal (que ja pagarem nosaltres o traurem del segur), preferim invertir-los en el llibret, que per a nosaltres és molt important. La veritat és que mos ha emocionat que falles humils mos hagen ajudat, perquè tota ajuda ara mateix és bona. **Com ha impactat aquesta situació en l'ànim de la comissió? Heu trobat unió i força entre els fallers?**

Els fallers estem fotuts, però hem decidit tirar avant, i no només per nosaltres, sinó també per tot lo que mouen les Falles. Perruqueries, artistes, floristes, indumentaristes, traques... Tota la gent que ja teníem contractada per a Falles també està fotuda, perquè molts han perdut el negoci i han de tornar a començar de zero. Ací tots hem perdut alguna cosa. Qui no ha perdut el cotxe, ha perdut la casa, i qui no, ho ha perdut tot. És molt difícil, la veritat. Quan han aconseguit obrir algun lloc a Catarroja, s'ha omplit de seguida, perquè la gent té ganes d'evadir-se i de tindre un moment per desconnectar de tot el que ha passat.

Quin és el missatge que voldríeu transmetre als fallers d'altres localitats que no han viscut aquesta situació?

El missatge al final és que hem de disfrutar i viure el dia a dia, perquè al final, un dia ho tens tot programat i al següent no et queda res. Això ens ha ensenyat que moltes vegades ens discutim en les juntes i en les directives per tonteries, i ara valorem molt més lo que de veritat importa i lo que encara mos queda. I res més, simplement això... perquè ara estem un poc en plan plof, però intentem tirar avant.

Hi ha alguna història o moment especial que vos agradaria compartir (alguna acció solidària, algun faller destacat pel seu esforç, etc.)?

Per a nosaltres, lo més important ha sigut l'ajuda del voluntariat. No me'n vaig quedar sense paraules cap dia, perquè la gent passava pel carrer i enseguida entrava i es posava a ajudar-te a tot, sense conèixer-te de res. Això és lo que més mos ha impactat. Clar, tu estàs a soles, i ve gent que no et coneix de res i t'ajuda com si et coneguera de tota la vida, que plora amb tu i t'abraça. Ha sigut un recolzament molt gran per a nosaltres, i mai ho oblidarem.

De quina manera penseu que les falles de València podem contribuir a ajudar-vos en aquesta situació?

Per a nosaltres tota ajuda és bona, bé material econòmica o simplement vindre a acompanyar-nos per donar-nos ànims, no mes això ja és molt important per a nosaltres ara mateixa la veritat.

Falla La Rambleta

En primer lloc, com estan els fallers i els veïns de la vostra zona? Heu tingut pèrdues humanes o greus afectacions personals?

Hem de dir que les perdudes han segut quasi incalculables, tant per als fallers com per als veïns de la zona. Podríem parlar de les perdudes materials, que han segut de gran quantia, però, al nostre cas, també hem hagut de lamentar perdudes humanes. Hem perdut a un faller i gran amic a causa d'aquesta catàstrofe. Una persona molt estimada per a la nostra comissió.

Per tant, per als rambleters ha segut una desgràcia que ens ha deixat un buit enorme i impossible de reemplaçar a nivell personal i emocional.

Com ha afectat la DANA al casal o a les instal·lacions de la vostra falla?

Com hem mencionat la DANA ha segut devastadora. Al nostre cas ens ha deixat sense res. Després del seu pas per el nostre municipi ens quedaren parets banyades i fang per tot arreu. Per als rambleters el nostre casal era una segona casa que, any darrere any, hem anat omplint de records i eines

que ens ajudaven a engrandir la nostra festa i, continuar en les nostres tradicions. Records que se'n anaren amb l'aigua aquell 29 d'Octubre i tot quedà en un no res..

Heu patit danys en algun element de la vostra falla (monuments, vestuari, material, decoració, etc.)?

Clar, com la majoria de comissions. Pel que fa al monument hem de dir que hem tingut la sort de no lamentar perdudes, ja que el nostre artista no té el taller en cap dels municipis afectats. Però, tots els nostres decorats de playbacks i presentacions que en tanta estima construïrem mesos abans, foren arrasats.

De quina manera ha impactat la DANA en el calendari d'actes de la vostra falla? Heu hagut de suspendre o modificar esdeveniments programats?

Sí, òbviament hem hagut de canviar el calendari d'actes. En un principi seguí tot un caos perquè tot estava pràcticament programat i organitzat, actes molt importants per a la comissió i sobretot per a les representants d'aquest exercici com proclamació, presentació, etc. Haguérem de fer directives i reunions per a poder establir un ordre i intentar tornar a la «nor-

malitat». Una normalitat estranya, ja que, totes les dates han segut modificades, els llocs on celebrar els actes havien de canviar i també pels ànims que, després de tot el viscut no acompanyaven a moments de celebració.

Heu posat en marxa alguna iniciativa o acció per a fer front a les conseqüències de la DANA? Heu comptat amb ajuda d'altres falles, veïns o entitats?

Sí, nosaltres s'hem agermanat amb la falla Esparters, una iniciativa de Boro Peiró que ens va ajudar des del minut u, donant-nos visualització tant en xarxes socials, com a mitjans de comunicació. La falla Esparters ens ha rebut amb els braços oberts. A més a més, hem estat en contacte amb la falla Convent, que també ens ha obert les portes. La falla Exposició es va posar en contacte amb nosaltres per a oferir-nos la seua ajuda i ens han fet els estàndards nous. Per suposat, hem comptat amb l'ajuda dels nostres veïns sense demanar-la i això és una acció que agraïm moltíssim, perquè hem vist reflectit en el nostre veïnat l'afecte que tots els rambleters hem anat sembrant al llarg de la nostra trajectòria fallera.

Estan les falles de la vostra localitat o de pobles veïns ajudant-se entre elles? Ens podrieu contar algun exemple de col·laboració o suport mutu?

Clar, com ja hem mencionat aquesta situació ens ha fet unir-nos a tots i tirar una mà en tot el necessari. Hi ha hagut falles que han segut punt d'arreglada d'aliments i productes de necessitats bàsiques posant per davant el benestar del veïnat sense tindre els seus cassals en perfectes condicions, i com eixes moltes.

Com ha impactat aquesta situació en l'ànim de la comissió? Heu trobat unió i força entre els fallers?

El impacte que ha tingut ha segut desolador. Al fi i a la cap les falles són tradició però son festa. Els ànims han anat canviant, i hem intentat mantindre la força i les ganes però ha segut molt difícil.

Nosaltres hem perdut molt, però ha segut una situació en la que no podíem permetre ser egoïstes, perquè veiem als nostres veïns, a les altres comissions i hem viscut un moment d'anar tots a una, d'ajudar-nos entre tots, fallers i no fallers, amics i no amics, etc. En la nostra falla si d'alguna cosa podem presumir

es de que som una pinya, tots anem a una mateixa veu. Som una gran família i pensem que d'ahí hem tret forces quan flaquejàvem i ganes, ganes de tirar endavant i de renàixer.

També volem comentar que, han hagut moltíssims voluntaris que, sense ser fallers, inclòs, sense conèixer la nostra festa venia en moltes ganes i ànims a ajudar i, això, ens feia recarregar piles i dir, «d'açò eixim».

Des de la nostra comissió volem dir que, una vegada més ens hem alçat i hem tornat, amb més forces que mai, perquè per a nosaltres això es ser faller. Que els fallers som d'altra pasta i que sempre, sempre remuntem, perquè som foc i som flama, perquè som el sentiment i la tradició de la nostra terra.

Quin és el missatge que voldríeu transmetre als fallers d'altres localitats que no han viscut aquesta situació?

Es molt complicat intentar transmetre un missatge en aquesta situació ja que, en molts moments dins d'aquesta bogeria no teníem ni paraules per a dir-nos entre nosaltres.

Però, com hem mencionat abans, els fallers som d'altra pasta

i si alguna cosa ens uneix a tots és l'amor per la nostra terra. Per desgracia hem viscut aquesta devastadora DANA que ens ha marcat en major o menor mesura a tots però que ens ha fet unir-nos.

Així que com a missatge ens agradaria dir que, no deuríem deseperar a que pesaren coses roïnes per a agermanar-se, per a trobar en les nostres comissions un lloc on sentir-se en casa. Que les coses bones estan encara que no ens adonem i hem de gaudir-les. Que els problemes sempre arriben, i si quan arriben tens el sentiment de que les persones de la teua falla son família, com ens passa als rambleters, tirar endavant és més fàcil. Així que estimeu-vos molt.

Hi ha alguna història o moment especial que vos agradaria compartir (alguna acció solidària, algun faller destacat pel seu esforç, etc.)?

Durant la primera setmana la majoria de nosaltres no poguérem anar i dedicar-nos al cent per cent a la nostra comissió, ja que prioritzarem vivendes, negocis propis, etc. la nostra sorpresa segué quan anàrem a netejar el cassal i vam veure que tots els veïns havien estat netejant sense els fallers.

També, en la nostra planta baixa i taller on construïem i guardàvem tots els decorats, disfresses, ets estava destorçada, quan anàrem a netejar n'èrem un grup xicotet de fallers i de sobte, començaren a aparèixer persones en granel i poals, gent que no ens coneixia de res i que es deixaren la pell en tal de ajudar-nos a deixar eixa part de la nostra falla neta.

Per altra banda, s'han posat en contacte amb nosaltres persones d'altres comunitats oferint-nos la seua ajuda. Com per exemple Javier Martínez, que es va oferir a restaurar els nostres estàndards i corbatís de forma completament solidaria. També, una confraria de Logronyo ens va fer una donació de joguets per a poder repartir als nostres infantils per a reixos en tal de que aquests no perderen la il·lusió i tornaren a la normalitat dins de tots els esdeveniments viscuts.

La Dana ha segut una tragèdia però ens ha deixat moments i situacions d'ajuda i solidaritat que sempre durem gravades al cor.

De quina manera penseu que les falles de València podem contribuir a ajudar-vos en aquesta situació?

Tota ajuda i col·laboració es benvinguda, cada cosa que es faja és més que necessària per a totes eixes comissions que ho han perdut tot. Però llevant de coses materials que, també, son necessàries, necessitem visualització.

La DANA passà un 29 d'Octubre de 2024 però no podem tornar a la normalitat si la gent s'oblida del que hem viscut. Tots els fallers voldríem viure un mes de març increïble i volem que la gent gaudeixi de la nostra benvolguda festa, però per a moltes comissions va a ser molt difícil tornar a eixa normalitat i eixir d'aquesta situació inusual perquè no tenim mitjans per a fer-ho.

La DANA que va assolar València el 29 d'octubre de 2024 va deixar una empremta profunda en la nostra terra i en la nostra falla, amb un balanç tràgic de 224 víctimes mortals i danys materials que superen els 13.000 milions d'euros.

En els primers dies després del desastre, seguint les recomanacions de les autoritats per no entorpir els serveis d'emergència, cada faller i fallera va aportar el que va poder en els punts de voluntariat de la ciutat. Alguns, amb pales en mà, es van desplaçar a les zones devastades per retirar el fang acumulat. Passats uns dies, els presidents de la falla van convocar una junta directiva extraordinària per organitzar una resposta més coordinada i van donar exemple. Luis, molt sensibilitzat per ser de Sumacàrcer i mes vell que el pisar en peu va viure en primera persona la pantanada de Tous als anys 80, va recordar la solidaritat que altres van mostrar cap al seu poble i no volia quedar-se de braços creuats.

Salva va posar a disposició de la falla la seua furgoneta, el seu treball i una màquina d'aigua a pressió que, lamentablement, es va perdre en el fragor de la batalla. Juanfer, va tirar de contactes, va aconseguir portar al casal material per equipar els voluntaris i subministrar ajuda de tot tipus a les zones afectades.

Des de Diputada Solidària, i gràcies a Fernando García, president de l'Atlètic Sedaví, que va prioritzar el Col·legi Sedaví, per davant de les seues pròpies instal·lacions esportives, ens va posar en contacte amb Alejandra, la directora del centre educatiu. El col·legi necessitava moltes mans per a retirar el fang i permetre que els xiquets pogueren tornar a les aules com més prompte millor. No els anàvem a deixar sols, així que ens vam comprometre a anar-hi el dissabte següent per a tirar una mà.

Per a preparar la jornada, moltes persones que no podien desplaçar-se fins a Sedaví van participar des del casal, preparant entrepans per als voluntaris. En només una setmana, vam aconseguir omplir una furgoneta gran amb material de primera necessitat

Diputada Solidària: La maleïda DANA

i per a la reconstrucció i que vam estar recollint i classificant durant la setmana prèvia. Vam fer una crida, i ens vam desplaçar a Sedaví al voltant de 100 persones entre fallers, falleres i amistats, conformant així la gran família fallera de Diputada.

En una jornada intensa, aconseguirem netejar el saló d'actes, situat en un dels soterranis del col·legi, i acondicionar el pati. A més, vam coordinar la recepció de material d'emergència i la distribució d'aliments pel poble de Sedaví, tasques que ens van ser encomanades quan hi arribàrem. Dues setmanes més tard, els xiquets i xiquetes de Sedaví van poder tornar al col·legi, un fet que ens va omplir de felicitat i satisfacció. L'impacte de veure Sedaví i les pedanies de València que vam travessar per arribar al col·legi totalment devastades ens va commoure profundament. Vam haver de caminar per carrers amb més d'un pam de fang, amb olors de putrefacció i vehicles amuntegats. Va ser una imatge desoladora que quedarà gravada en la nostra memòria col·lectiva.

La Falla Diputada ha estat sempre al costat del poble valencià. Sabem que la reconstrucció serà llarga, però ens comprometem a continuar treballant units per recuperar-nos com més prompte millor. Aquesta tragèdia ens recorda la importància de la germanor, el respecte i la solidaritat.

Visca València i visca la força d'un poble que sempre sap alçar-se!

Diputada és, i serà sempre, solidària.

TRANSformar

Quan vaig complir 16 anys, el meu pare, que sabia de la meua afició, em va regalar una bicicleta de carretera. Era una bici de segona mà de color verd i que en eixe moment em semblava la més bonica del món. En aquella època vaig començar a eixir tots els caps de setmana i vaig gaudir molt del meu esport favorit. A poc a poc vaig començar a estalviar per a poder anar canviant-li components a la maquina, primer li vaig posar uns frens nous i a continuació el canvi, després arribar-vos les rodes. Al poc temps i com a regal d'aniversari li vaig posar uns pedals nous. Amb cada canvi la bici anava millorant i les meues ganes d'utilitzar-la cada vegada que tenia oportunitat també. Un dia en una etapa qualsevol travessant un poble, un cotxe es va saltar un semàfor i vaig tindre un accident donant diverses voltes de campana. Afortunadament a mi no em va passar res però no vaig poder dir el mateix de la bici ja que el quadre va quedar bastant danyat.

El conductor del vehicle va reconéixer de seguida el seu error i vam donar part a l'assegurança que va accedir a pagar els gastos de la reparació. Amb els diners que em van donar vaig comprar un quadre i un manillar nou . La bici tranquil en perfecte estat, es podria dir que millor que mai.

Va ser en eixa moment, ja tindria els 18 anys complits quan em vaig adonar que a la meua bici ja no li quedava ni una sola peça antiga, havien sigut totes reemplaçades per peces noves però no obstant això per a mi eixa continuava sent la bici que m'havia regalat el meu pare dos anys abans. En essència eixa era la meua bici de sempre i em va fer reflexionar sobre la identitat de les coses, encara que físicament la bici ja no era la mateixa, en essència si ho era.

Diuem els estudis científics que totes les cèHules del nostre cos es renoven cada set anys, es podria dir que cada set anys som una persona nova per complet, com la bici, però en essència som la mateixa persona. Que és llavors el que no varia?, que és el que ens fa ser el que som?. Clarament la nostra identitat, la nostra essència, la nostra àni-

El meu particular vaixell de teseu Arturo Chavarria

ma, és igual com el vulguem cridar. Per la mateixa raó que eixa bici nova, era la meua bici de sempre.

Partint de la base que com he demostrat, tots canviem si o si perquè esta en la nostra pròpia naturalesa, em sembla el més normal del món que les persones canvien, s'adapten i es transformen per a sentir-se el més pròxim a pròpia essència. Quan una persona decidix canviar de sexe, no estem parlant i mai serà un capritx com determinades persones intransigents ens volen fer veure sinó una manera d'acostar-se més a la seua pròpia identitat. Com va dir la Grat en la pel·lícula Tot sobre la meua mare, una és mes autentica com més s'assembla al que ha somiat de si mateixa.

**Al meu voltant, tot canvia.
Els ho fan i no passa res.
Els comprenen eixa metamor-
fosi i jo seguisc sense entendre
la seua raó.
Entendre el seu perquè va ser
el meu objectiu, però no vaig acon-
seguir trobar la seua resposta.
No hi ha resposta en el racional.
No és i no està.
Eixa evolució marca la meua confu-
sió i, per això, ho deixe ací.
L'emoció defineix l'irracional
i per això em refugie en la seua ca-
banya.
El sentiment marca el que va ser,
la qual cosa és i el que serà.
És realment ella?
Així és, bon senyor. Mai deixaré
d'abraçar-me a ella.
Per tu.**

No hi ha res (i n'hi ha tot)
Diego Flecha Ibañez

**Hi han vegades que m'agradaria ser menys transparent, la meua cara em traïciona i diu allò que la meua boca no deu, o directament, em mossegue la llengua. La veritat és que intente anar-me'n. Intente dissimular i passar desapercebuda, intente cantar una cançó molt apegalosa, fer la llista de la compra... aquest matí, he estès la roba?
- En què estàs pensant? M'estàs escoltant?
Vaja, pareix que he tornat a ser transparent... :D**

La transparent
Maribel Pedregosa Moreno

En la vida som això... autèntics transformers. Estem i vivim en processos constants de canvi que requereixen d'adaptació i d'acomodació.

Què venen les noves tecnologies... Perquè les integrem, ens comprem un mòbil, ens creem un perfil en Instagram, ens fem fotos... (de somriure infinit), les publiquem i ens transformem en influencers.

Que venen catàstrofes incontrolables com la DANA.... Perquè ens posem unes botes d'aigua, guants, màscares, coixa galleda i raspall, ens armem de coratge i de valor,.... I ens transformem en voluntaris replegadors de fang.

Que venen unes festes com Halloween... Perquè busquem una bona disfressa, adornem la casa amb llums i carabasses... I ens transformem en monstruosos guardians del castell disposats a donar esglais i a jugar al truc o tracte.

Que anem creixent... Aprenem coses noves, experimentem amb les coses que ens ofereix la vida, I ens transformem en persones majors.

No obstant això, els canvis que afecten en sentir i a l'ànima, no semblen tal fàcils de fer... Perquè quan et sents atrapat en un cos que no reconeixes.... No et pots transformar en un altre cos... o sí?

Ho fa el cuc, quan s'embolica en el capoll i, finalment es transforma en una bella papallona.

TRANSformers Esther Pagan Castaño

Entendre el món en què vivim no és una tasca fàcil, però és necessària. Últimament, aquest món es defineix com a BANI (fràgil, ansiós, no lineal i incomprendible). BANI descriu el món després de la pandèmia: un món d'ansietat, fragilitat i por a l'inesperat. L'aparició d'un virus o els efectes recents del canvi climàtic són bons exemples de la no linealitat i la incomprendible del nostre entorn.

Anteriorment, es parlava del món VUCA (volàtil, incert, complex i ambigu), sorgit arran de la Guerra Freda entre els EUA i la URSS. Aquest món es caracteritza pels canvis tecnològics accelerats i les crisis econòmiques. En comparació amb VUCA, BANI és un món encara més caòtic. En aquests contextos, la recepta davant el caos i la polarització hauria de ser l'adaptació, la cooperació i, sobretot, l'empatia.

Segurament, aquesta recepta, amanida amb intuïció i resiliència, ens ajudarà a entendre millor el món. Així podrem, per exemple, reparar la bretxa que s'ha generat en els últims anys entre el feminisme i el moviment LGTBI, o resoldre la polèmica sobre si cal afegir la lletra Q i el signe + a les sigles LGTBI. Perquè el que importa és el fons, no la forma. Perquè el que importa és que cadascú siga lliure de sentir-se com vulga. Perquè el que importa és reduir la discriminació cap a les persones LGTBI i les seues famílies.

En un futur, és probable que es cree un nou terme que no abraçe prop de 8.000 milions de persones (com els entorns BANI o VUCA), sinó les més de 800.000 persones afectades per la DANA a la província de València.

Espere que mai s'oblidi que la DANA no va discriminar ni va jutjar com se sentia cadascuna d'aquestes persones, com es vestien, amb qui es gítaven i amb qui es llevaven. Tampoc totes les persones que van acudir a ajudar es van plantejar aquestes qüestions.

De VUCA, BANI i Trans Antonio Marín Manrique

**Quan eres xicoteta
eres un cuc
quan t'has fet major
eres una papallona molt especial
eres la nostra Fallera Major
Enhorabona Cuqueta!!!**

Transformar-se en Fallera Major
Juanfer Martínez

Estic trastocat pel transport transsiberià; jo volia la transposició transoceànica, traslladar-me sense transcórrer ni un tristras i transitant m'he transformat. Transformant-me pel trànsit transubstancial en un trans. Ara sóc transparent per transitar sent trans.

Trans
Mre José López i Faus

**No hi havia a València un llibret com el nostre.
Ací el pariren i ací està.
Asumint la veu d'una falla i sent per sempre part de la falla.
Han passat molts anys, han passat moltes coses.
Fa deu anys, fa vint anys, fa trenta anys, jo no ho sé.
Tots el veïns el miren a València.
Els agrada molt el llibret per Sant Josep.
No hi havia a València dos llibrets com el nostre,
de llibrets com aquest en són parits ben pocs.**

Anna Anònima

(Amb col·laboració de Vicent Andrés Estellés)

Aquesta any per desgràcia a la nostra província moltes persones ens hem sentit durant molts dies colibrí. El colibrí del conte que davant un incendi forestal fa viatges amb el pic ple d'aigua per tal de sufocar el foc. I que quan li diuen que és impossible que pugua apagar el foc, ell respon que està fent la seua part. Doncs això és el que milers de voluntàries i voluntaris han fet davant de la catàstrofe de la DANA, fer la seua part de manera altruista, ajudar en el que es podia. I així sense mitjans ni experiència, intentaven millorar les condicions de les zones afectades. I el millor de tot és que no era sols un colibrí. Era una gran quantitat de gent que solidàriament, feien la seua part. I Per a totes elles aquest escrit.

(I no cal esmentar la resta de la gent que pareix no va fer bé la seua part abans).

La paràbola del colibrí
Pere Miats

Havíem passat tot el matí caminant pels carrers de Xàtiva, entre torres medievals que vigilaven des de l'altura i esglésies que s'alçaven solemnes amb els seus arcs i naus imponents. Cada pedra pareixia tindre vida, xiuxiuejant històries de glòria, de setges i de renaixença.

El sol ja començava a pegar fort, la qualcosa s'agraïa en febrer, i la pujada al castell es feia notar. Sabia que seria dura, i per això havíem triat vindre ara; si haguérem vingut a l'estiu, haguera sigut una autèntica heroicitat arribar dalt caminant amb aquest sol. Quan ens vam parar davant l'imponent Castell de Xàtiva, el guia, amb una passió que s'encomanava, ens transportava a través de la seua història: batalles cruentes, flames que havien arrasat els seus murs i mans valentes que els havien tornat a alçar. Jo, per la meua banda, estava completament absorbit per la contemplació d'aquell paisatge i aquelles pedres plenes de temps. Sentia que alguna cosa es menejava dins de mi, com si la història mateixa m'estiguera transformant.

Vaig tancar els ulls, deixant que l'aire càlid m'omplira amb l'essència del passat. Em vaig imaginar les mans que havien construït aquells murs, les passes decidides que havien travessat aquelles estances i les mirades que havien contemplat l'horitzó des d'aquelles torres. Tot es barrejava: història, art i emoció.

Quan vaig obrir els ulls, Clara em mirava amb un somriure i el rostre il·luminat per la mateixa llum que envaïa el paisatge.

—Xàtiva no només es recorre, es viu —va dir, amb un to que semblava reflectir exactament el que jo sentia.

I així, amb cada pas que fèiem, el castell, les esglésies i els carrers es transformaven davant els nostres ulls, deixant de ser només pedres i monuments. Es convertien en un pont entre el passat i el present, un espai viu que ens convidava a formar part de la seua història eterna.

Transicions al passat Oncle Granero

TRANScórrer

Com cada any, els Dipurrunners hem viscut una temporada plena d'emocions, reptes i alguna que altra aventura digna de recordar. Aquest 2024, tot i algunes baixes i un cel que ens ha regalat massa aigua, continuem demostrant que el running és més que un esport: és la nostra passió. Javi ha sigut el nostre únic representant en la maratón, aconseguint la seua millor marca personal. Tot i això, advertim a la resta de falles que, algun dia, serem la comissió més nombrosa en participar en la Maratón de València!

TRANSformant quilòmetres en històries, els dipurrunners

El circuit

L'any començà amb el circuit i com sempre una bona representació de dipurrunners caminant o correguent van anar fent quilòmetres per tots els barris de València. Lo més destacable d'aquestos diumenges sovint es més l'esmorzar que la carrera però això s'escapa a les pàgines esportives del llibret.... Si en el rugby n'hi ha tercer temps en el circuit de carreres també.

Els SuperHalfs: quatre cabres i una aventura

El somni de completar els SuperHalfs – el circuit de les grans mitges maratons europees – està a punt de fer-se realitat. Les quatre cabres munteses estan a la recta final i si tot va bé en la propera mitja marató de Berlín, Paco, Manibel y Maria José completarán la cursa extra que l'organització va afegir. Encara que ells ja han cobert l'objectiu inicial de les cinc carreres que es marcaren al principi no volen deixar de fer el circuit actual complet. Juanfe ja es va avançar i aquest abril amb una gesta memorable: va completar les mitges maratons de Praga i Berlín en un mateix cap de setmana. Dissabte a Praga, diumenge a Berlín, i entre mig, un viatge amb bus per a recordar. Una autèntica heroicitat digna dels annals dipurrunners.

Meli: del Camí de Santiago al camí de tornada

Meli, per la seua banda, ha posat punt final al Camí de Santiago... però ha trobat el de tornada! A més sembla que la muntanya i les llargues distàncies no han sigut prou per tombar-la, i ja està tramant la seua pròxima aventura.

Susana torna amb força

Després d'una temporada al dique sec per una lesió, Susana torna a l'asfalt amb ganes i energia. Ens alegrem moltíssim de veure-la de nou en acció, i sabem que no tardarà a recuperar el ritme i sorprendre'ns com sempre amb el seu somriure arribant a metes cada volta més altes.

L'equip d'animació: un punt a reforçar

Aquest any, l'equip d'animació ha estat una miqueta desunflat, però som optimistes i confiem que l'any que ve tornarà amb més força. Perquè no hi ha millor suport que el dels nostres dipucbeerleaders per donar-ho tot a cada cursa.

Amb tot, els Dipurunnens seguim sumant quilòmetres, històries i amistats. L'any 2025 ja ens espera amb nous reptes i moltes ganes de gaudir d'aquesta passió que ens uneix. A per més quilòmetres i molts més somriures!

La temporada començava amb il·lusió, cares noves i joves, el que necessitava l'equip, perquè els altres ja estaven més tiesos que una barra de ferro. Tot arrancava amb una primera fase on tot eixia rodat: els reforços arribats de diverses zones funcionaven com una seda, fins i tot el nou fitxatge vingut de l'Uruguai feia gols com si fora cosa fàcil.

Ningú ens guanyava, partit rere partit demostràvem superioritat, i això que amb Fran i Álvarez al camp ja semblava un miracle. A la porteria, ningú era titular fix: Dani i Raül la defensaven com a lleons. Sí, ens clavaven algun gol, però per donar-li vidilla al rival, no us penseu!

Acabàrem invictes i líders d'eixa primera fase. Greu error, perquè eixes victòries ens catapultaren a una Segona Divisió en la segona fase que era una altra història.

I comença la segona fase... Ai mare, quina ens venia damunt!

Les victòries no arribaven; era pràcticament impossible amb equips molt més preparats i amb plantilles més amples. Per acabar-ho d'adobar, patírem moltes baixes. Per rematar, el nostre míster, el gran «capaROS», amb la seua sang calenta, fou expulsat indefinidament per defensar els seus jugadors amb un acte heroic de valentia i amor propi.

Amb optimisme i coratge, Francisco Serrano agafà el timó de l'equip. Andrés, Iván i Alberto, en la defensa, ho donaven tot (i més) per evitar gols, mentre Paco i Kike provaven de fer miracles per fer que jugàrem a futbol. Però res, la velocitat de Carles, Jesús, Mario i Jordi no acabava de carburar; semblaven jugadors de futbolí, sense desbordament ni regat. Marcos continuava sent el comodí, el pobre feia el que podia. Pedro, per la seua banda, tenia la pólvora més molla que un espanyol bullit. No sabíem què era més difícil: que ell marqués un gol o que el Llevant i el València es salvaren econòmicament.

Derrota rere derrota, això sí, gràcies a una falla amiga que es retirà del campionat, aconseguírem els nostres primers sis puntets d'or. Motivats amb eixa pujada en la clas-

Transició esportiva

sificació, empatàrem el següent partit. Ara mateix estem amb 7 punts, últims, però amb més il·lusió que mai. Les baixes de Galindo, Esteban, Borja, Miguel i uns quants més ens passen factura, però estem convençuts que tornarem al lloc que ens mereixem. AMUNT DIPUTADA!

P.D.: El nostre patrocinador i president, «Sofcar», àlies Salvador, segueix sense rascar-se la butxaca ni pagar-nos ni tan sols un esmorzar.

Després d'un any que semblava en blanc (truc, parxís, dominó, futbol...), els resultats no arribaven i pareixia que les FM es quedarien sense recollir palet de l'agrupació... Però, per a sorpresa de tots, va aparéixer el trio d'assos: Marcos, Pedro i Galindo. Es van carregar la falla a l'esquena i van anar a per totes en el campionat de pàdel. En la fase de grups, tot va eixir a demanar de boca: 4 victòries i només 1 derrota, que ens col·locaven en la 1a posició.

La deessa fortuna no ens afavoria i ens enfrontava en semifinals contra el nostre taló d'Aquil·les, l'única falla que ens havia guanyat.

Els tres guerrers ho van donar tot, van suplir carències amb esforç, suor i pulmons. Després d'una lluita intensa, aconseguíem quedar tercers i... ¡recollim palet!

Sí, senyores i senyors, la Falla Sant Vicent de Paül-Clara Campoamor es proclama 3a classificada en el campionat de pàdel de l'agrupació.

AMUNT DIPUTADA!

Torneig transcendental

TRANSmetre

Fallers i falleres, un any més passem per ací per a dir-vos que: Ja estem en falles!!

Al cap d'un any de treball, d'il·lusió, de festes, d'actes... I de molt d'esforç, hem arribat fins ací. Un treball incansable que es realitza any rere any perquè la nostra ciutat es transforme durant cinc dies en pólvora, música, art, tradició, però, sobretot, en sentiment en «germanor», eixe sentiment que fa que s'unisquen amics, veïns, comerços i fallers i gaudisquen de la millor festa del món, les falles. La nostra festa, la més gran, la que atrau a València a milions de persones de tot el món. La festa és important, però molt més són les persones que fan possible que tot pugua continuar any rere any. Des d'ací agrair als comerços col·laboradors el seu esforç per col·laborar amb la falla, eixa gran ajuda per fer el llibret de la comissió, ells també formen part de tots nosaltres.

Gràcies a la comissió de Diputada que sempre està ací posant el seu granet d'arena per les falles. Una gran comissió de la qual, ens podem sentir orgullosos. Com no pot ser d'una altra manera, no podem passar per alt eixa Junta Directiva que sempre està al nostre costat lluitant braç a braç perquè totisca bé. A totes les delegacions, gràcies per tant i per tot.

Finalment no podem acomiadar-nos sense recordar-nos dels barris de València i dels nostres pobles veïns afectats per la DANA, totes les paraules del món serien insuficients per a descriure tot el succeït. Lamentablement, són moltes les raons per a cremar simbòlicament este capítol de la història que ha colpejat durament a les llars Valencianes. Necessitem, com mai, ressorgir de les nostres cendres, i és el que farem junts, el poble valencià i les falles sabem com fer-lo i així ho hem demostrat en nombroses ocasions. Molt d'ànim a tots els afectats i us fem saber que estem amb tots vosaltres.

Amb esta menció especial cal destacar el nostre més ferm reconeixement a les nostres Falleres Majors de l'exercici 2024, Marta i Raquel

de les quals ens podem sentir enormement orgullosos per la seua gran representació.

Enguany comptem amb unes representants que estem segurs que seran unes grans Falleres Majors, Adriana i Lorena. A les quals els desitgem amb tot l'afecte nostre i de la comissió que tinguen un regnat inoblidable.

Res més ens queda desitjar-vos a tota la comissió i a tot el barri unes bones falles 2025.

Visca València! Visca les falles!
I visca la comissió de Sant Vicent de Paul- Diputada Clara Campoamor!
Seguim en Trans...!!!

Salva, Luís i Juanfer

Presidents

Luis Pons i Pons
Salvador González i Cabo
Juan Fermín Martínez i Navarro

Assessora

Mar Parra i Talavera

Secretària

Mª José López i Faus

Adjunta Secretària

Carmen Peiró i Conde

Comptabilitat i Tresoreria

Julia Dolz i Martínez
Mar Parra i Talavera

Contractacions

Francisco Javier Serrano i Martínez

Loteria

Pilar Márquez i Bermejo

Bibliotecària-Arxivera

Salomé Gil i Mora

Delegació de Protocol

Rocío Martínez i Parra
Marta Parra i Montaña

Presentació

Maria Pons i Marquez
Inés García i Dolz

Ofrena

Maria Pons i Márquez

Delegada d'Agrupació

Adoración Parra i Talavera

Festes

Maria Hernández i Lanzat

Activitats diverses

Alejandro Ros i Puerto

Juvenils

Carlos Álvarez i Gil
Raúl Martínez i Parra

Gastronòmics i Sopars Fallers

Pascual Sanz i Alzamora
Melanio Montaña i López

Delegat del Casal

Francisco Javier Serrano i Martínez

Barra

José Balaguer i Blasco
José Esteve i López
Mónica Chuliá i Pérez
Vanessa López i Ponce

Comunicació i Xarxes

Sofia Nieto i Torres
Lorena Martínez i Gil
Carmen Peiró i Conde

Tècnic de So

Domingo Vázquez i Orón

Cultura i Llibret

Juan Felipe Sanahuja i Muñoz
Jose Miguel Godoy i Serrano

Federació de I+E:

Juan Felipe Sanahuja i Muñoz

Delegació Monument

Susana Barres i Sebastiá
Pilar Torres i Castillo

Campionats**d'Agrupació i Activitats**

Juan Fermín Martínez i Navarro

Junta Central Fallera

Juan Fermín Martínez i Navarro

Delegació d'Infantils

Maribel Pedregosa i Moreno
Francisco Ortiz i Tercero

Infantils Agrupació

Dionisia Martínez i Tercero

Federació de I+G

Salomé Gil i Mora

**Representants
i Esdeveniments Oficials**

Esther Mellado i Marquez
Salomé Gil i Mora

Recorreguts Oficials

Francisco Javier Serrano i Martínez
José Balaguer i Blasco
José Esteve i López
Juan Fermín Martínez i Navarro

Majors

Acevedo Parra Carmen M^a
Alamino Alillo, Fco Miguel
Alamino Bautista, Fco. Jesus
Alamino Bautista, Aroa
Alamo Bañuls, Manuel
Aларcon Sanz, Susana
Alonso Perez, Maximiliano
Álvarez Gil, Carlos
Amo Martínez, Vicente
Amo Martínez, Alicia
Argüello Lava, Víctor
Armero Berlanga, Ángeles
Balaguer Blasco, José
Bandín Silvestre, Marcos
Barón Millá
N, Maria
Barres Pauls, Carmen M^a
Barres Sebastia, Susana
Bautista Gabaldon, Mª Jesús
Blanco Mellado, Raquel
Bornay Landete, Susana
Bru Garcia, Amanda
Bueno Garcia, Fco De Borja
Bueno Giner, Francisco Juan
Bueno Sanchis, Pilar
Casas Martínez, Rebeca
Cerdan Fernandez, José Pedro
Chulia Perez, Monica
Chulvi Burgos, Jose Ramón
Chulvi Rubio, Mario
Collado Perez, Mª Vicenta
Conde Corbacho, Sagnario

Conde Corbacho, Mª Teresa
Crespo Salais, Esteban
Cuñat Del Olmo, Mª Amparo
De La Torre Reyes, Amelia
Diaz Mediavilla, Ana Delia
Dolz Martínez, Julia
Espuig Cresencio, Ana
Esteban Reyes, Mª Carmen
Esteve López, Jose
Fernandez Garcia, Daniel
Fernandez Losilla, Clara
Fernandez Marti, Lola
Ferrandez Chulvi, Nerea
Ferrandez Chulvi, Jordi
Fonfria De La Torre, Nacho
Fonfria De La Torre, Javier
Fornas Piñon, Amparo
Funes Garcia, Pedro
Funes Garcia, Lorena
Galindo Navarro, Oscar
Galindo Torres, Ruben
Garcia Carcel, Omar
Garcia Dolz, Andrés
Garcia Dolz, Ines
Garcia Mellado, Isabel
Garcia Meseguer, Jose
Garcia Meseguer, Mª Dolores
García Salinas, Marta
Gaspar Romero, Rosa M^a
Gil Mora, Mª Salomé
Godoy Serrano, Jose Miguel
Golfe San Martin, Alejandro

Gonzalez Cabo, Salvador
Gonzalez Camacho, Pedro Joaquin
Gonzalez Garcia, Pilar
Gonzalez Torres, Carles
Gutierrez Vigo, Noemi
Hernandez Cadiz, Amalia
Hernandez Lanzat, María
Hernandez Lanzat, Sara
Hernandez Salvador, Angel
Jareño Gimeno, Hugo
Lacuesta Bayona, Daniel
Lanzat Roig, Laura
Lanzat Roig, Auxi
Lanzat Roig, Maria Fca
Lázaro Moreno, Fco. Javier
Lluch Belmonte, Rafael
López Calvo, Jose Carlos
López Conde, Oscar
López Faus, Mª José
López Faus, Inmaculada
López López, Isaac
López Pardines, Joaquin
López Perez, Esther
López Ponce, Vanessa
López Rubio, Luis
Lorente Garcia, Sergi
Lumbreras Blasco, Marta
Marin De Gracia, Jorge Juan
Marquez Bermejo, Pilar
Martin Sevilla, Javier
Martínez Gil, Lorena
Martínez Gil, Maria

Martínez Madramany, Alberto
Martínez Madrid, Alicia
Martínez Martínez, Alicia
Martínez Navarro, Juan Fermín
Martínez Parra, Rocío
Martínez Parra, Raúl
Martínez Tercero, Dionisia
Meana Gonzalez, Pablo
Mellado Marquez, Esther
Menendez López, Lucia
Mestre Rodrigo, Paula
Milans Del Bosch Martínez, Paula
Montaña López, Melanio
Mora Rubio, Inmaculada
Navarro Armero, Patricia
Navarro Armero, Christian
Navarro Martínez, Amadeo
Navarro Moyano, Aitana
Navarro Ramirez, Eva
Navarro Rodriguez, Julia
Navarro Rodriguez, Paula
Navarro Valles, Marta
Nieto Torres, Sofía
Oman Gallart, Desire
Oman Gallart, Cristina
Ortega Barres, Mª Jose
Ortega Barres, Elisa
Ortega Pinilla, Mar
Ortiz Pau, Lucia
Ortiz Tercero, Fco. Santiago
Pagan Barres, Victoria
Pagan Castaño, Javier

Parra Montaña, Marta
Parra Talavera, Adoracion
Parra Talavera, Mª Del Mar
Parra Talavera, Yolanda
Pastor Porras, Maria Elena
Pau Casado, María José
Pauls Soler, Carmen
Pedregosa Moreno, Mª Isabel
Peiro Conde, Carmen
Peiro Pons, Jose Vicente
Peña Sánchez, Carolina
Perez Castellano, Maria Amparo
Perez Valera, Adrian
Piñango Camarena, Paula
Poggi Gaspar, Ruben
Pons Marquez, María
Pons Pons, Luis
Porta Gonzalez, Isabel
Ramirez Fernandez, Raquel
Ramirez Moret, Luis
Robledo Martínez, Francisco
Robledo Sánchez, Ana
Rodríguez Perez, Jose Vicente
Rodríguez Perez, Mª José
Roig Sales, Teresa
Ros Puerto, Alejandro
Rubio Nuñez, Mª Antonia
Sanahuja Muñoz, Juan Felipe
Sanahuja Muñoz, Mª Jose
Sánchez Capilla, Francisca
Sánchez Capilla, Ana
Sánchez Garcia, Mario

Sánchez Rodriguez, Miguel
Sánchez Sánchez, Lourdes
Sánchez Sánchez, Laura
Sanz Alzamora, Pascual
Sanz Llopis, Nieves
Sanz Mir, Pedro Miguel
Serrano Martínez, Fco Javier
Simo Planells, M Desamparados
Singh Bornay, Gurleen
Soriano Cuecos, Irene
Tomas Aspas, Juan Manuel
Torres Castillo, Mª Pilar
Torres Castillo, Cristina
Torres Manzaneda, Paco
Utiel Valero, Nuria
Valero Sánchez, Andrea
Valero Terron, Miguel Angel
Valero Vicente, Mª Del Mar
Valles Ruiz, Mª Teresa
Vazquez Orón, Domingo
Vazquez Pelaez, Miguel
Velasco Nieto, Jannet
Vidal Ros, Jose
Vigo Arroyo, Visitacion
Villarroya Semper, Concepción
Visconti Domingo, Sergio
Zambrana Agostinelli, Jeronimo
Zambrana Bueno, Noelia

Cadets

Bermejo Gonzalez, Lucia
Chulvi Rubio, Natalia
Faubel Hernandez, Maria
Galindo Pedregosa, Arnau
Gonzalez Soriano, Inene
Grao Muñoz, Marc
Guerola Fernandez, Aitana
Gutierrez Vigo, Javier
Higueras Parra, Mario
Lliri Romero, Jesus
López Ortega, Ivan
Ortiz Pau, Laura
Pagan Barres, Berta
Ramirez Fernandez, Marta
Rodriguez Lafuente, Eva
Roig Plasencia, Sofia
Sanahuja Gonzalez, Leire
Tomas Garcia, Ainhoa
Tomas Garcia, Mª Magdalena
Valero Sánchez, Sofia

Infantils

Aderghal Ruiz, Hanna
Alamo Espuig, Daniel
Alamo Espuig, Sara
Amo Fernandez, Vega
Amo Fernandez, Vicente
Carcel Hernandez, Ada
Carvajal Capilla, Claudia
Casan Lanzat, Andrea
Casan Lanzat, Angela
Cerdan Pons, Sofia
Cerdan Pons, Sergio
Cortés González, Lucía
Cosido Lanzat, Oriol
Faubel Hernandez, Amalia
Faus López, Fanni
Florido Calafat, Alejandra
Galindo Pedregosa, Adriana
Godoy Ortega, David
Godoy Ortega, Guillem
Guayaquil Martínez, Sofia
Jimenez Navarro, Adriana
Jimenez Navarro, Sofia
Lagullón Llorens, Óliver
Lira Castilla, Nico
Lluch Alamino, Daniela
Lluch Alamino, Mateo
López Perez, Estela
López Perez, Leire
López Velasco, Alba
López Velasco, Martina
Marin Navarro, Helian
Marin Navarro, Ulises

Martin Sanz, Javier
Martin Sanz, Carlos
Martínez Collado, Marta
Martínez Collado, Andrea
Ourahma Pinar, Sara
Perez Sanahuja, Diego
Raga Lumbreras, Aurea
Ruiz Peña, Vega
Sanahuja García, Lucía
Sanahuja García, Carmen
Sánchez Diaz, Rodrigo
Sánchez Hernandez, Daniela
Sanchis Cuñat, Irene
Sanchis Cuñat, Eva
Sanz Dolz, Laura
Serrano Chulia, Aitana
Torres Navarro, Hugo
Vallejo Ramon, Sara
Vazquez Sánchez, Pol
Vazquez Torres, Lucas
Visconti Utiel, Macarena

Majors

Bunyol d'Argent

Ferrandez Chulvi, Jordi
Ramirez Fernandez, Raquel
Vázquez Peláez, Miguel

Bunyol d'Or

Amo Martinez, Alicia
Funes Garcia, Pedro
Nieto Torres, Sofia

Bunyol d'Or amb Fulles de Llorer

Gil Mora, M.salome
Lopez Perez, Esther
Pedregosa Moreno, M.isabel

Bunyol d'Or i Brillants amb Fulles De Llorer

Sanz Llopis, Nieves

Infantils

Bunyol d'Argent

Abad Sanchez, Paula
Godoy Ortega, Guillem

Bunyol d'Or

Alamo Espuig, Sara
Martinez Collado, Andrea
Vazquez Torres, Lucas

Benvolguda família Dipufallera,

Escriure en aquest llibret no és tasca fàcil, així que espere estar a l'altura.

Any rere any esperant al lliurament de llibrets per a poder llegir els saludes de les falleres majors anteriors i mireu per on, enguany a la fi soc jo la que ho està escrivint.

Tot aquell que em coneix sap que no soc fallera de bressol, ni tampoc tinc família fallera, però el tindre el casal baix de casa va fer que de xicoteta sorgira eixa il·lusió de voler ser fallera, la meua mare poc cas em va fer al principi, però després d'insistir un poc ho vaig aconseguir, igual que vestir-me amb un vestit roig, il·lusió que sincerament no se d'on vènia. Van passar els anys i la meua il·lusió per ser Fallera Major Infantil no va sorgir mai, però alguna cosa que sí que tenia clar era que volia ser Fallera Major i poder representar a la meua comissió.

Estic totalment agraïda de poder compartir amb tota la meua família fallera aquest meravellós somni que va començar el 16 d'abril i que al costat d'Adriana i els presidents Juanfer, Luis i Salva hem gaudit. Les paraules il·lusió i orgull es queden curtes en pensar que enguany puc lluir la banda de Fallera Major de la falla Sant Vicent de Paul- Diputada Clara Campoamor, eixa que tant he desitjat durant anys, però per antiguitat no podia ser...

Tot esdeveniment ha sigut especial, l'elecció de les teles, una prova del vestit a la modista, una proclamació, una presentació, una jornada de convivència amb les federacions d'I+G i d'I+E, el sopar dels campionats, el disseny de la banda, l'elecció dels blusons...

Espere que la setmana fallera siga igual d'especial que ho ha sigut aquest exercici faller, poder viure amb la meua comissió el meu espatrat sopar de Fallera Major, la recollida del ninot, recollida de premis, l'ofrena, la missa de San José em fa especial il·lusió.

No em vull acomiadar de vosaltres sense agrair al meu «Equipo FM», eixe que ha estat durant l'exercici donant-me suport i escol-

tant-me, ells han tingut la paciència suficient d'aguantar a la Fallera Major més impacient que ha tingut esta comissió. També a les ties caldoses, encara que han estat un poc en l'ombra, han estat sempre que les he necessitades.

Però sobretot a la meua família, als meus pares que han fet possible que aquest somni es faça realitat, a la meua germana per acompanyar-me a tots els actes que ha pogut i estar fent-me sempre fotos i a Rubén, eixe xic que va entrar en la nostra vida sent el de Mallorca i ha passat a ser el «tete».

Visca Diputada, visca València i visquen els falles.

Lorena Martínez i Gil

A Lorena Martínez i Gil

Brilla Lorena, com l'alba al matí,
amb un somriure que encén el camí.
Guapa i alegre, llum d'illusió,
sent per les falles pura devoció.

De cor valencià i fallera valenta,
aquella xiqueta ara ja senyoreta,
amb la seua mirada limpia i honesta
és la millor representant de la nostra festa.

Juanfer i Salo, amb l'orgull en el cor,
veuen en Lorena el seu gran tresor.
Succesora de l'amor que tenen per Diputada,
amb passió i entrega, sempre dedicada.

També Maria, amb gran admiració,
sempre ha tingut en Lorena la seua inspiració.
Un far de tendresa, treball i passió,
una guia, un exemple en la seua visió.

Per ells és un somni vore-la així,
reina de la festa, l'ama del seu destí.
Un tresor familiar sempre al seu costat,
que la nostra comissió en ells ha trobat.

Valencianía pura es el seu cor bategant
en ella tindràs una amiga incondicional,
que amb la seua força i gràcia natural,
revoluciona tot el que hi ha al seu voltant.

Sabíem que havia d'arribar este dia,
Lorena fallera major, amb la seua energia.
Envoltada d'amics i la seua família,
celebrem el seu regnat plens d'alegria.

Ha crescut entre flames, entre festa i color,
ara com a reina Lorena porta l'esplendor.
Es la flor del taronger o el romer en la paella
és l'essència d'una dona que ama ser fallera.

Per l'any 2025, amb alegria enfilem el fil,
perque Lorena Martínez i Gil,
es la representant sempre somiada
per ser Fallera Major de la falla Diputada.

Juanfe Sanahuja

Les identitats trans en l'actualitat s'entenen com un fet humà on les persones no se identifiquen amb el gènere assignat al nàixer, basat únicament en els seus genitals. La qüestió és que sexe i gènere són dos conceptes de la diversitat humana, que encara que en la majoria dels casos estan relacionats, no sempre és així perquè són completament independents entre si.

Les persones trans poden o no sotmetre's a tractaments hormonals destinats a reafirmar el seu gènere real perquè la seua biologia corporal coincidisca en el major grau possible amb el que la societat espera de la seua identitat de gènere. Ocasionant una pressió social que influeix en la seua decisió.

Generalment, realitzen canvis graduals fins a arribar a viure de manera constant, en la majoria dels casos, com a membres del seu gènere real. Hi ha alguns canvis socials comuns que experimenten les persones trans i que poden incloure una o més de les següents característiques: adopció de l'aspecte del gènere real a través de canvis en la manera de vestir i de presentar-se, adopció d'un nom nou, canvi de la menció del sexe en documents oficials d'identificació personal, ús de tractament hormonal o sotmetent-se a cirurgies que modifiquen el cos perquè coincidisca amb la seua identitat de gènere, segon el que estableix la normativa. El procés o transició de cada persona és únic i pertant, diferent.

El projecte de la falla 2025 -TRANSMETRE- parteix d'aquestes premisses i es compon d'un bust central de cos femení amb cara masculina. El ninot de l'exposició presenta el personatge masculí al costat d'un vestit femení, moment en què descobreix la seua identitat de gènere. Aquestes idees plasmades en la Falla parteixen de la vida de Lili Elbe, primera persona a sotmetre's a una cirugia de canvi de sexe

TRANSMetre
Una visió actual a partir
de la història de «La xica danesa»
Artista: Vicente Julián

en 1930, i la història de la qual queda recollida en la pel·lícula «La xica danesa». En síntesi, narra la transició d'Einar Wegener en Lili Elbe. Tot va començar per casualitat, quan una de les models que posaven per a Gerda, la seua dona, no es va presentar. Una amiga en comú de la parella va suggerir que Einar podria suplantar-la i posar per a la seua esposa amb roba femenina.

Gerda li pinta per primera vegada i li diu «Lili», començant junts com a parella un procés de transició d'Einar a Lili. Aquesta doble vida li va permetre a Einar adonar-se que realment era una dona i a partir d'aquell moment es va presentar a la societat com a Lili Elbe. És llavors quan Einar entra en contacte amb la seua veritable identitat, en un procés progressiu en què un simple canvi de rols es converteix en una cosa molt més profunda, sent cada vegada més difícil tornar a la seua aparença masculina. Aquesta decisió li provocarà sofriment pel reconeixement i reafirmació de la seua veritable identitat.

Jo soc Lili Elbe

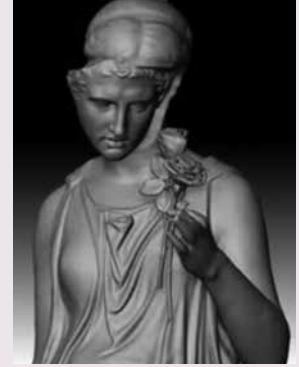
Entre sedes i puntilles em veig millor a l'espill,
la corbata cau a tires, soc Lili Elbe és senzill.
Un monyo una pinta i les flors al davantal,
la falla s'engalana: «soc la reina del casal!»

El meu cos busca respostes en la mateixa persona
El vestit de mil promeses ha mostrat que jo soc dona.
La gent riu entre dents, no entén la realitat,
però la vida és de valents i jo ho soc de veritat.

Els carrers plens de fallers, que em miren de reüll,
alguns tenen carasses, altres un poc més d'orgull.
«Però este és un home!», i jo els dic sense dubtar:
«Si soc home o soc dona, no us ha d'importar!»

Dins d'este corpinyo trobe allò que tant em manca,
no és el cor que esclata, és l'ànima que em destaca.
Hui renuncie a la por, a la farsa i al lament,
alguna cosa dins meu esperava este moment.

Així el món ha de canviar, perquè ja no hi ha disfressa,
ni al casal ni en cap carrer, ja mai més viure presa.
Cada llàgrima vessada porta històries a contar,
i si no entens esta falla... has de fer-te'l mirar.

Cos femení cara masculina

Este bust que ací contemple està lliure d'etiquetes,
és el món intolerant que li posa mil caretes.
El nostre d'una batalla que fa temps que s'ha iniciat,
una guerra de mirades per ser sempre jutjat.

D'una banda, es veu forta, de l'altra brilla subtil,
en el centre de la falla, qui soc jo és molt senzill.
I qui diga que açò és fàcil, que alce el puny amb valentia,
perquè ací no hi ha disfressa, només vida i harmonia.

Que l'amor no té fronteres, ni tampoc en té veïns,
no és un bust, és una festa que t'obri nous camins.
Així que qui no entenga que n'hi ha mil formes de ser,
que se'n vaja a la caverna, que ací no té res a fer.

Este cos no és un enigma, és cant de diversitat,
no és un himne d'una època, és la pura veritat.
Qui tot jutja, haurà d'aprendre a mirar,
i al final serà la falla qui l'ensenya a tolerar.

El posat de Lili

Amb tul blanc i gest subtil, l'escena es torna clara, Einar, davant el cavallet, descobreix la seua cara. No és només posar per art, ni un joc per a complaure, és el crit d'una veritat és una dona dins d'un quadre.

Gerda pinta amb mirada intensa, mentre Lili vol entendre i un vestit de ballarina, el món li fa comprendre. Els plecs del tul li descobreixen un secret per confessar: Lili naix entre pinzells, Einar ja no pot tornar.

En el reflex d'aquell espill sempre està la mateixa persona, el rostre, el gest, l'ànima... són simplement de dona. I la llum que li acarona no és només llum de l'estudi, és la veu d'una veritat que s'ha presentat sense prelude.

Este quadre és una gàbia, però també és llibertat, és l'instant en què un vestit li dona l'autenticitat. Ulla Polsen, la ballarina, ací naix una altra escena: és Lili la qui desperta, des del con i amb força plena.

Lili, 1922

Amb collaret de perles fines i un somriure de veritat, Lili es mostra al món sencer amb un gest de dignitat. Ja no és somni ni miratge, és la dona que va nèixer, desafiar tot el món és el preu per transformar-se.

El retrat no és sols un quadre, és bandera del camí, cada traç conta històries d'un cor lliure, d'un destí. Les mans, fermes, dibuixen l'elegància del moment, en el fons, cada detall diu com és ella simplement.

No hi ha dubte en la mirada, ni falsedat en la pell, és la força de qui arriba a conèixer el seu anhel. Amb el rosa que li abrigo i les joies al seu lloc, proclama que ser qui ets és l'acte més preciós.

Cada vestit que li cus Gerda, cada pinzell que ella alça, són un crit per la justícia que el món necessita alçar. Perquè viure és un dret pur, i el camí no ha de tancar-se, qui entenga este retrat, veu la bellesa transformar-se.

Este rostre és Lili i el símbol que esdevindrà, mil camins i mil mirades que la vida obrirà. Si encara et molesta o no saps o vols entendre, serà que et falta cor, o les llums per a comprendre.

La carretera d'Anacapri

Anacapri, en la llum que pinta l'horitzó,
dos dones es confonen entre l'art i la passió.
Gerda, amb la poma roja, pren l'alé de l'univers,
mentre, Lili sempre atenta, la protegia en el revers.

No és només un fruit que brilla, és el símbol del pecat,
però esta poma no és culpa, és un cant per a avançar.
És la vida que es transforma, un destí que ve i va,
un camí fet de coratg que mai més es trencarà.

El vestit roig és escut, és la força de l'amor,
i la terra és el bressol i la llum del seu andor.
La mirada d'elles dos és un pacte entre guerreress,
trenquen murs invisibles i deixen lliures les fronteres.

A la carretera eterna, no hi ha espai per al dubtar,
és l'art que obri esclerxes per on l'ànima pot volar.
No és un mite, no és faula, és la vida que ha triat,
un viatge ple de força, una ànima en llibertat.

Aquest quadre és memòria, però també és el present,
cada poma que es recolza és un somni fet patent.
Que ningú tanque els camins que elles van voler obrir,
perquè el món només avança si aprenem a compartir.

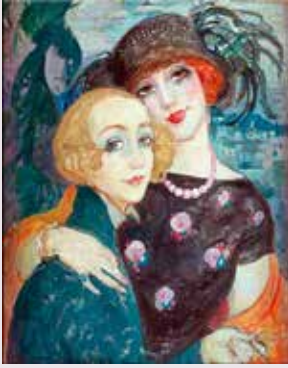
Lili, 1928

Amb guants blancs de seda fina, i un vel de melancolia,
Lili mira al seu reflex com qui busca l'alegria.
Este vestit, este gest, no són farses ni disfresses,
és l'ànima que emergix malgrat totes les tristesses.

Amb la copa entre els dits, deixa un rastre de passió,
Un cavaller ha iniciat el seu joc de seducció.
No és només la prima d'Einar, és una reina amb poder,
que encisa cada instant amb la força del saber.

Una copa de vi rosat, un pensament a la llum,
Lili escriu amb la mirada, amb silenci i amb costum.
És elegant i rebel, com el cor que batega fort,
cada traç que Gerda fa, és la veu del seu suport.

Amb un guant que cau discret i un somriure al racó,
Lili juga amb la mirada, encén flama amb un color.
A la taula hi ha una flor, no una simple decoració,
és l'espill de qui florix i reclama atenció.

Un abraç d'amor etern

Als seus ulls brilla el destí, entre ombres i clarors,
Gerda abraça Lili fort, amb els braços plens d'amors.
En un món ple de murmuris, elles viuen sense por,
la complicitat que llancen és un crit redemptor.

La seua unió no és un mite, ni un conte d'antigor,
és l'exemple de qui estima amb coratge i amb valor.
En un món que no comprén, elles no demanen res,
viure sense lligams, la llibertat té molt de pes.

Les plomes del barret volen, com les ales del futur,
on Gerda no pinta quadres, són somnis penjats d'un mur.
La ciutat al fons murmura, però elles no fan ni cas,
el seu amor és el refugi, que deixa el temps al seu pas.

Este quadre és testimoni de la força que han tingut,
de l'amor que mou muntanyes i que mai s'ha perdut.
Gerda i Lili, dos ànimes, que el destí ha unit així,
trencant normes i cadenes, escrivint el seu camí.

Lili juga les seues cartes

Amb un as entre els dits, i la mirada atrevida,
Lili juga la partida que li ha posat la vida.
Cada carta, un desafiament; cada fum, una veritat,
que el món no impose les regles a qui vol ser llibertat.

El vestit rosa s'ondula, com un crit d'autenticitat,
cada quadre que dibuixa és un gest d'identitat.
Els cors li parlen de somnis, els trèvols, de resistència,
i el vi, roig com la passió, fa brillar sa presència.

Gerda, des del cavallet, immortalitza este moment,
sabent que cap crit del món podrà fer-la diferent.
Lili és la dona forta que desitja ser qui és,
i a cada carta que juga, trenca un mur, un antic pes.

Este quadre és una lliçó: que la vida és per a viure,
no per a posar barreres a qui només vol somniure.
Que cada carta que Lili alça siga un pas per a comprendre,
que l'as de la diversitat, és el que tothom ha d'entendre.

Lili, entre arbres i llibertat

Amb barret i un llibre al braç, camina Lili serena,
l'aire suau l'acompanya, la natura l'enaltix plena.
No hi ha pressa, sols la calma d'un instant d'eternitat,
on cada pas és victòria, on regna la seua veritat.

El vent acarona el vestit, és escut d'elegància,
cadascun dels seus gestos és un crit de resistència.
Cada fulla que tremola és com un aplaudiment,
la natura li fa festa, l'acull sense cap lament.

Que difícil el moment, per qui té por al seu reflex,
que el camí és més bonic, quan s'és lliure i no complex.
Les flors li fan reverència, els arbres són testimoni,
del gest d'una dona, que està acomplint un somni.

Baix un sol que l'apassiona, Lili passeja tranquil·la,
un camí per a lluir, des del camp fins a la vila.
No hi ha pressa, sols la brisa, que li juga al seu barret,
mentre el dia, amb llum clara, li fa un vestit de ballet.

Este instant és memòria, un record que sap brillar,
no per gran o per solemne, sinó per bonic i natural.
Amb un vestit de senzillesa i un barret de distinció,
Lili passeja amb el sol, i el món queda en admiració.

Lili i el seu ventall

Amb un ventall entre els dits, pinta l'aire amb misteri,
cada obra és una història, cada gest un encanteri.
La mirada és una flama, el somriure, una cançó,
i al darrere d'este rostre, batega fort el cor.

La perla al coll li emmarca la llum d'una altra era,
on la dona que s'alça, no es doblega ni s'espera.
Els cabells li besen l'ombra, però els ulls miren al sol,
són finestres a una vida que no amaga el que vol.

No és fàcil ser qui eres, quan el món vol censurar,
però Lili mira ferma, amb la llibertat per estendard.
Un ventall que simbolitza una vida per explorar,
amb alegria continguda, donen ganes de plorar.

Este retrat és bandera d'un temps que ha canviat,
on ser dona no és etiqueta, sinó la seua identitat.
És la foto d'una lluita en què ella serà invencible,
com una porta al cel, la seua història es fa visible.

Caminant com sempre, sense mirar mai arreu, seguint les línies del meu destí. Sent lliure, com de costum, en el meu pensament. Els meus passos decideixen el camí, i és la meua manera de conèixer gent. Jo seguisc sent Rodamón.

Un dia vaig arribar a un poble estrany, on els carrers estaven pintats de rosa i blau. Em va sorprendre moltíssim. Vaig pensar que seria cosa de l'arquitectura o un capritx d'algun mandatari del poble. Vaig començar a caminar pel carrer rosa, el primer que es posà als meus peus. De sobte, vaig escoltar xicotets comentaris, gent que traïa el cap per les finestres. Vaig pensar que, com en altres ocasions, els sorprendia el meu aspecte descurat, la meua vestimenta diferent i fora de moda, o potser el fet que un foraster passejara pel seu poble. Però, escoltant amb atenció, vaig entendre que no parlaven de mi, sinó del carrer.

–Ah, no pot ser! Està caminant pel camí rosa!– murmuraven.

No entenia res. Vaig continuar caminant i vaig travessar un carrer blau. En este no hi havia ni comentaris ni remors. Tot era silenci. Què passava en eixe poble amb els colors? Vaig seguir endavant fins que vaig arribar a la plaça principal, on normalment transcorre la vida social dels pobles. Estava dividida en dos segments: els bancs eren roses i blaus, com els carrers.

«Com s’han d’usar?», vaig pensar. Jo no acostume a fragmentar la vida seguint esquemes de colors. Així que vaig decidir descansar, llevar-me les botes, airejar els peus i donar un mos. Sense pensar massa, vaig triar un banc rosa. Vaig posar la motxilla, em vaig asseure, vaig traure el meu entrepà i, de sobte, va aparèixer un policia.

–Cavaller, cavaller! Alce’s vostre! No es pot parar ací.

–Disculpe? Per què està prohibit? No he vist cap senyal. Este banc estava lliure.

El policia em va explicar, molt seriosament:

–La normativa municipal diu que els cavallers han d’usar els carrers blaus, viure en cases blaves

Eres blau o rosa?
Rodamón

i fer servir els espais públics blaus. Vosté és un cavaller, per tant, no pot estar en un banc rosa. Si no canvia de lloc, haure’ de posar-li una sanció.

Clar, davant aquestes paraules tan serioses, vaig alçar les meues coses i em vaig traslladar a un banc blau. El policia semblà respirar alleujat en veure que, malgrat ser un foraster, assumia la normativa del poble. Abans de marxar, em va advertir:

–Si vol continuar al poble, recorde que haurà d’usar les zones blaves en tot moment.

No comprenia res. El meu cap donava voltes i voltes. «Vol dir que només puc caminar pels carrers blaus, seure en bancs blaus i, si desitge allotjar-me, demanar acolliment en una casa blava?», vaig preguntar.

–Exactament. Així és com convivim ací. Portem tota la vida fent-ho i mai hem tingut problemes.– va respondre el policia, satisfet amb la seua explicació.

«No hi ha matrimonis en aquest poble? Com es relacionen els homes i les dones si no es poden barrejar els colors?», em vaig preguntar. No tenia sentit.

Vaig decidir acabar el meu entrepà i eixir d’aquell poble estrany. No em convenia haver de dirigir la meua vida per colors i estar preocupat pels comentaris a l’esquena per haver triat un color o un altre. Jo accepte l’arc de Sant Martí, amb tota la seua gamma de colors.

Abans de marxar, vaig preguntar al policia:

–Escolte, existeix alguna zona groga, verda o morada, on homes i dones puguen trobar-se?

El policia em va mirar sorprès:
–Només existeixen el rosa i el blau. O eres xiquet o xiqueta, home o dona. Està vosté insinuant que podria haver-hi una altra opció?

–No, no, no! Per descomptat que no. Em menjaré el meu entrepà i continuaré pel carrer blau fins a l'eixida del poble.

Vaig fer el que havia dit: vaig acabar, vaig beure un glop d'aigua, em vaig calçar i vaig reprendre el camí, mirant d'utilitzar només les voreres blaves. Tot i prendre'm tantes precaucions, continuava sentint l'estranya sensació de ser observat per milions d'ulls.

Quan ja era prop de l'eixida del poble, vaig notar que algú em seguia. Al principi vaig pensar que era el policia, però no. Era un home que caminava pel carrer blau, al mateix temps que jo.

–Hola! He vist que ets foraster i t'has atrevit a preguntar al policia si existien més colors. Puc acompanyar-te?

–Clar! –li vaig dir.

Semblava que, per fi, havia trobat algú que no li importava que jo haguera usat un carrer o un banc rosa. Es va presentar:

–Em dic Miquel. Porte vivint ací tota la vida. No sabies les normes, veritat? És per això que te'n vas tan ràpidament?

–Sí. Els meus peus em porten on volen. No acabe d'entendre'm amb esta normativa. Jo em dic Rodamón.

Vam caminar junts i, a poc a poc, Miquel es va anar obrint. Em va contar que, des de xicotet, havia somiat en coses que no encaixaven amb el que s'esperava d'un xiquet blau. Volia ser ballarí, però el van «corregir». Va decidir ser professor, però les úniques assignatures blaves permeses eren matemàtiques, física i mecànica, que no li agradaven gens. Finalment, va optar per filosofia, l'única opció que li permetia una mica de llibertat sense sortir-se de les normes.

Vaig escoltar la seua història amb atenció. Ell continuava parlant de la seua infància, dels joguets blaus que li donaven i de com, a vegades, jugava d'amagat amb les nines de sa mare, fins que ella les va tancar sota clau. Em va dir que, malgrat tot, ell i una amiga somiaven amb un poble on el rosa i el blau es mesclaren lliurement. A vegades, eixien del poble i es reunien

en un lloc secret per a jugar, parlar i ser ells mateixos.

Quan li vaig preguntar per què no abandonava el poble, em va dir:

–És que ací estan els meus arrels, la meua família, la meua història. Encara que m'asfixia el blau, em costa molt marxar. Això sí, quan no puc més, vaig a altres pobles on tinc amics que no viuen classificats per colors.

Vaig entendre la seua lluita interna. Al final, Miquel m'acompanyà fins a una xicoteta pineda fora del poble. Allí semblava respirar millor. Ens vam asseure, vam parlar llargament, i vaig veure com, darrere de la seua vida «blava», hi havia un cor ple de colors.

Abans de marxar, li vaig dir:

–Miquel, saps que el blau i el rosa poden barrejar-se i donar lloc al lila, veritat? Potser un dia agafes un bolí lila i, sense voler, canvies el teu poble.

Miquel va somriure. I jo vaig seguir el meu camí.

Premis

Agrupació Rascanya

2n classificat concurs de Poesia Juanfe Sanahuja

3a classificada Nades Fanni Faus López

3rs classificats en Torneig de Padel

Javier Martín Sanz campió d'escacs

Junta Central Fallera

9é Premi de Betlem

Campions de Truc sector Rascanya

Campions de Dominó sector Rascanya

Llibret

Millor Llibret de l'Agrupació Rascanya

**17é Premi a la promoció de l'ús del Valencià
en els llibrets de Falla**

Falla Gran

4t Premi Caliu Igualitaria i Diversa

6è Premi Secció 5a A

Firma i Presentació dels esbossos amb el nostre artista Vicente Julián

Amb gran il·lusió vam celebrar la firma i la presentació dels esbossos de les nostres falles, de la mà del nostre talentós artista Vicente Julián. Moments especials on vam descobrir alguns secrets de les obres que donaran vida al nostre carrer.

En juliol: la Punxà i la preselecció

En La Punxà ens reunirem per preparar les carrosses que lluiran les falleres a la Batalla de Flors de la Fira de Juliol. Flors i moltes rises. També al més de juliol va ser la preselecció a la Cort d'Honor, Marta i Raquel van brillar amb llum pròpia, demostrant elegància, simpatia i orgull faller. Guapes i radiants, ens van representar de manera impecable en una nit plena d'emoció.

Balls al carrer

Al desembre, el nostre cos de ball va omplir d'elegància els carrers del centre històric de València. Entre el Mercat Central i la Llotja, les seues danses van captivar veïns i visitants, oferint un espectacle que combina va tradició i passió en un marc incomparable.

Proclamació

La festa de proclamació de les nostres Falleres Majors va ser una jornada plena d'emoció i orgull. Amb la solemnitat i l'alegria que mereix l'ocasió, vam donar la benvinguda a les nostres representants per a aquest exercici faller.

Presentació

La Presentació de les nostres Falles Majors és, sens dubte, un dels actes més importants del calendari faller. En una vetlada plena de solemnitat, emoció i elegància, les nostres màximes representants van ser lloades com a protagonistes d'aquest exercici. Un esdeveniment únic que uneix tradició, orgull i l'alegria de tota la comissió.

Processons

Al llarg de l'any, hem participat en diverses processons, desfilarant amb la màxima elegància i respecte. Amb els nostres millors vestits tradicionals i un sentiment profund de devoció, hem representat amb orgull la nostra comissió, enriquint cada acte amb l'autenticitat i la passió que ens caracteritza a Diputada.

Sant Valentí: Una nit especial amb els nostres cambrers infantils

La celebració de Sant Valentí és sempre una vetlada molt especial a la nostra comissió. Seguint la tradició de Diputada, els nostres cambrers infantils van ser els encarregats de servir el sopar, omplint la nit d'encant i somriures. Una ocasió perfecta per gaudir en família fallera, amb amor, germanor i moments inoblidables.

Recollida de premis a la plaça de l'Ajuntament

Amb emoció i orgull, la nostra comissió va participar en la tradicional recollida de premis a la plaça de l'Ajuntament. Els banderins que lluïm són mostra del treball i sempre passem un matí d'allò més divertit. Un moment carregat de satisfacció que sempre queda gravat a la memòria.

Llibret sense parar

El llibret és molt més que paraules, és el reflex de la nostra passió i dedicació. Des de la investigació i redacció fins a la maquetació i presentació, cada detall és fruit d'un gran treball en equip. La seua elaboració comporta hores d'esforç, però també grans satisfaccions, com els moments de reconeixement en forma de premis.

Diputada Sostenible

Monuments

La Setmana Fallera: Festa i tradició sense descans

La Setmana Fallera és sinònim de carpa, cercaviles, ofrena, balls, música, paelles i disfresses, cremà i en Diputada també de vespertà i entrepà de tonyina i olives. Cadascun d'aquests moments fa que la festa siga única i plena de vida. És el punt culminant de tot un any de treball, on la germanor, l'alegria i l'esperit faller ho omplin tot. Dies intensos en què celebrem la nostra festa amb l'orgull de ser de Diputada.

TRANSPARENT

Benvolguda comissió fallera, us mostre la meua felicitat com a Regina del 2025 amb tot l'amor i la il·lusió que tinc.

Només tenia un mes i cinc dies quan vaig passar la meua primera ofrena, ara mire tots aquests anys viscuts amb orgull i satisfacció per tots aquells bons moments amb les meues amigues i amb tota aquesta família.

Recordant tots els anys viscuts, i amb la companyia i ajuda dels meus presidents, la meua fallera major, els meus pares, la meua iaia i les meues fades «Ampas», que han fet molt per mi, i no puc oblidar a la meua comissió així és com s'ha fet realitat aquest somni de representar a la falla Sant Vicent de Paul- Diputada Clara Campoamor.

I tota aquesta fantasia va començar quan el 16 d'abril vaig rebre aquella telefonada que em va fer moltíssima il·lusió. Sempre m'han agradat les falles, sobretot pels records que es formen amb els amics, i aquest any no serà cap excepció, ja que vaig a disfrutar-ho al màxim.

Per últim, vull agrair a la meua fallera major Lorena Martínez Gil per cuidar tant i tan bé. Sense tu, no hauria sigut gens igual.

A més, vull donar les gràcies als meus presidents, Juanfer, Luís i Salva, per acompanyar-me en tot moment i per ajudar-me sempre que ho he necessitat, està clar que he estat en bona companyia.

Ja queden molt pocs dies per a la setmana més esperada per a nosaltres els fallers i espere estar a l'altura i representar als infants i a tota aquesta comissió com cal.

Us espere a tots amb una forta abraçada i un somriure molt gran a tota la falla Sant Vicent de Paul- Diputada Clara Campoamor.

Visca el 2025 i visca les falles!

Adriana Galindo i Pedregosa

A Adriana Galindo i Pedregosa

Hi ha en la vorera una xiqueta
enfilant un riu de petards,
planeja una cremà de bestreta
no siga que arribi amb retard.

Doncs és tota ella polvoreteta,
menuda, somrient i aventurada,
dins del pit té una llumeta
encesa al nàixer a Diputada.

No es quedarà sense cremà,
no aquest any, pensa confiada,
amb una llum començà la tronà
mentre fuig del riu desmanytada

L'emoció, el riure i la por
prenen dins d'ella com un foc,
tota acalorà fins al cor
per una llum que creix a poc a poc

No és tant una llum com un riu
el que nlluïx a la manteleta,
son llàgrimes d'un sentir molt viu,
son les flames d'aquella fallereta.

Un dibuix creix sobre el trage,
un riu de petards per tota la vida,
un patró que es converteix en viatge,
reconeix la fallera divertida.

La xiqueta recorda i somriu
mentre es crema la seua falla,
avui no és un somni sinó que ho viu
amb el cor encès en flama.

Oscar Galindo Navarro

El projecte de Falla Infantil que presentem es basa en la història de «20.000 espècies d'abelles», pel·lícula espanyola de 2023 escrita i dirigida per Estibaliz Urresola. Està basada en una història real que sorgeix a partir de la carta d'Ekai Lersundi, un adolescent trans que es va suïcidar el 2018 mentre esperava que l'endocrí decidira començar el seu tractament hormonal. Aquests fets van impulsar la directora a aproximar-se a les famílies d'infància trans.

El punt de partida del projecte és la història d'una transició que realitza tota una família en el procés d'acompanyar el que fins aleshores havia sigut considerat com un xiquet, Aitor, i que, durant l'estiu que passaran al poble matern, al País Basc, començarà a expressar-se com una xiqueta, com la xiqueta que és.

Les infàncies i adolescències trans han sigut potser un dels assumptes més tractats i controvertits dels últims anys en aquest debat polític i social. Potser per això, la proposta de «20.000 espècies d'abelles» suposa un cant a la tranquil·litat, una aposta per la calma i el respecte en tractar amb vides que encara hui continuen sent precàries i menyspreades. Aquest missatge de naturalitat és el que pretenem traslladar a la infància i l'adolescència per a afavorir l'assimilació de les diferències entre les persones.

La pel·lícula parla sobre la identitat i els processos de cerca i reivindicació sobre el viatge que emprén el personatge i la resta de dones implicades, dones de diferents generacions -l'àvia, la tia àvia, la mare i el personatge central-. Reunint aquestes tres generacions, la història explora la forma en què aquestes dones han viscut les seues vides, també condicionades per aquesta etiqueta de «ser dona», què representa, o quantes formes possibles hi ha d'experimentar i viure des d'aquest lloc.

Cocó, de huit anys, no encaixa en les expectatives dels altres i no entén per què. Tots al seu voltant

TRANSPARENT
Basada en la història
de «20.000 espècies d'abelles»
Artista: Vicente Julián

insisteixen a dir-li Aitor però no es reconeix en aquest nom ni en la mirada dels altres. La seua mare Ane, submergida en una crisi professional i sentimental, aprofitarà les vacances per a viatjar amb els seus tres fills a la casa materna, on resideixen la seua mare Lita i la seua tia Lourdes, estretament lligada a la cria d'abelles i la producció de mel. Aquest estiu que canviarà les seues vides, obligarà aquestes dones de tres genera-

cions molt diferents, a enfrontar-se a les seues dubtes i temors.

La Falla vol representar un cant a la diversitat d'identitats i d'habitar el món. Les abelles són les garants de la biodiversitat en la natura, i aquesta diferència i aquesta diversitat de la natura és el que ens porta a entendre també la diversitat del ser humà com un valor afegit, com un valor que aporta riquesa al conjunt de la nostra societat.

L'abella és un símbol: són insectes que a priori donen por i generen rebuig, com tot el que ens resulta desconegut, però, a mesura que te'n vas acostant i coneixes com s'organitzen, com es comuniquen, la intel·ligència dins d'un rusc, generen admiració i ens fan conscients del seu valor. A més, la idea del rusc familiar: en un rusc hi ha diferents abelles, cadascuna té una funció única, específica i diferent de les altres i, tanmateix, totes són necessàries per a la supervivència del rusc.

Així mateix, el rusc és molt més que la suma dels individus, i es regeix per unes lleis pròpies, com un organisme viu en si mateix. Això també pot fer referència a la família, que és molt més que la suma dels individus i que també es regeix per normes,

lleis i herències que arrosseguen secrets, qüestions no dites, paraules mal dites, que condicionen, afecten i transformen el propi conjunt de la família.

La identitat trans de Cocó està acompanyada de l'honestedat de les persones amb elles mateixes. L'honestedat quant a la identitat de gènere, als comportaments vitals, afectius i les conseqüències de les decisions. Les inquietuds de Cocó seran el detonant perquè tres generacions molt diferents s'enfronten a les seues dubtes i temors, a les seues pròpies preocupacions, es podria dir que també identitàries, relacionades amb el treball, la vocació, les relacions afectives i la gestió emocional dels records. Segurament la persona que tinga les idees més clares serà Cocó i per això el més interessant de la pel·lícula és com reaccionen els adults, el trànsit que han de fer per a canviar les seues mirades. Ahí és on volem situar el focus amb la nostra falla.

La TRANSició

Naixqué Aitor, li digueren així,
però sentia, això no és per mi.
Cocó la cridaven, com un joc encantat,
ara Lucía és el nom que ha triat.

La societat s'empenya en ficar etiquetes
Que no fan res be ni a xiquets ni a xiquetes
El nom no fa el cor, així que te igual
Lucía és qui és, i això és el que val.

Les abelles volen al seu voltant,
la seua presència és el més important
Que t'importa si és o deixa de ser
ara és per sempre el que va voler.

Sense por viu, la seua identitat,
ni la regina pregunta, no te autoritat.
Disfruta sent lliure en aquest panal
com qualsevol ha de ser-ho al nostre casal.

Diputada vol donar-te visibilitat
perque ser trans és la teua sensibilitat
volem que sigues tu de veritat
i tindrás per sempre la nostra amistat.

Reflexions que TRANSmeten

El germà pensa, mira el seu voltant,
Lucía somriu, ja no és cap infant.
Sa mare la crida pel nom que ha escollit,
quin goig més senzill, tan clar i bonic.

«Per què els adults ho fan tan complicat?
Ser el que vulgues, no és més natural?
Els gèneres són com les flors del jardí,
cadascú ha és el que el fa felç»

Els seus pensaments són una revolució,
en cap norma absurda hi troba solució.
Per què discutir per coses tan vanes,
si el cor mana sempre, sense trapes ni ganes?

Amagar els trans? Quina gran barbaritat,
com tapar el sol per por a la veritat.
Si el món és divers, com el cel estrellat,
per què fer ombra a qui vol ser visibilitzat?

No som cap «pecat», ni cap cosa estranya,
com els colors del món, una dolça maranya.
Qui tapa la llum quedarà atrapat,
qui te el cor obert amarà la diversitat.

Ballant amb les abelles

Enmig d'un camp ple de colors,
una xiqueta balla amb els seus valors.
Les abelles dansen al seu voltant,
un ritme alegre, com un cant brillant.

Amb cada gir, les ales s'obrin,
la natura celebra que tot s'omplin.
El món es mou, com una cançó,
on tothom balla sense cap condició.

L'abella vola, sola i serena,
cerca una flor que no siga aliena.
Lluny del panal, troba el seu lloc,
on ser qui és no siga un joc.

La xiqueta aprén dels bronzits fidels,
que cada pas és com l'art de les mels.
Ser lliure és viure sense disfressa,
com fan les abelles en la bresca immensa.

Amb passos segurs i cor valent,
la xiqueta somriu, tot és diferent.
El ball dels seus somnis, ple d'esperança,
és una lliçó que el món no cansa.

Lliçons del panal

La xiqueta mira amb ulls d'admirar,
les abelles al panal, sense parar.
Les seues mans volen tocar la mel,
però sap que el seu art és pur i fidel.

Admira les ales, tan lleugeres, tan fortes,
les seues danses que obrin les portes.
Troba en elles un gran ensenyament:
que viure és treballar amb el cor content.

Les abelles li mostren que ser diferent,
és un regal que ens fa valents.
Al panal, totes són importants,
sense importar com són o com canten.

La xiqueta somriu i aprén a volar,
amb el pensament que tot pot canviar.
Les abelles li ensenyen, amb el seu bronz,
que l'amor és el secret d'un món millor.

El panal TRANSmets Diversitat

Al panal, cada abella sap què fer,
un món ordenat que no deixa de créixer.
Cadascuna és única, aporta el seu pas,
però juntes ballen al mateix compàs.

No hi ha jutges, sols ales en dansa,
unides per la mel que dóna esperança.
De flor en flor porten l'amor,
que creix al panal com un gran tresor.

En eixe lloc, totes troben la veu,
un lloc per ser lliures, on res no es deu.
Cada bresca brilla amb un cor fidel,
què vol transmetre el secret de la mel.

Que el món entenga, que és al panal,
on l'amor fa que tot siga essencial.
Les abelles ens mostren la gran veritat,
que la major riquesa es la diversitat.

Amb passos valents, ens volen dir,
que la vida és bella quan es viu així.
Les abelles ballen, sense parar,
un missatge d'amor que cal escoltar.

L'orquestra de les flors

Un camp ple de flors, de colors intensos,
on les abelles fan els seus encisos.
Cada flor, una veu en l'orquestra del vent,
on la diversitat és el gran instrument.

Les ales revolen d'ací cap allà,
teixint la vida, fent-la ballar.
Amb cada polsim, un nou món es crea,
una simfonia que mai es queda.

Les flors abracen el que és diferent,
i les abelles ho entenen, són el pont evident.
Que el món és ric quan és variat,
com un camp ple de flors que mai s'ha aturat.

La mel s'ompli amb el seu treball,
i el camp es torna un miracle natural.
Un homenatge a la vida que és variada,
un cant a l'amor d'una flor sembrada.

El seu llenguatge no fa distincions,
és un cant lliure ple d'emocions.
Si el món escoltara el seu ball constant,
la pau seria com la música sonant.

Hola! Ja estic ací de nou. Com? Que una altra vegada em toca presentar-me? Però si ja ens coneixem de fa un munt d'anys! Mireu que teniu la memòria curta... Sóc Rodamóns. Sí, el pesat de tots els anys que torna en cada llibret per a contar-vos alguna de les peripècies que m'han passat.

Bé, esta primera història realment no és que a mi em passara massa, simplement la vaig veure. Realment és la història del meu amic Emili. Com? Que no sabeu qui és el meu amic Emili? Home, per favor... Ah, i la meua amiga Empar? Tampoc? No vos he parlat fins ara d'ells? Bé, doncs no vos preocupeu, que d'ara en avant els voleu conèixer als dos.

Fa uns quants anys, en una ciutat molt, molt llunyana, em van contar que vivia un xiquet. Bé, vivien molts, però un d'ells era un poc, o molt, especial. Era un xiquet transparent. Un xiquet que, quan s'alçava al matí, se li veia el seu cor, que començava a bategar més i més fort: pa pán, pa pán, pa pán... Els pulmons s'omplien i es buidaven d'aire, i el més important del xiquet transparent: el seu xicotet cervell era com un nuolet. Sí, es començava a omplir tot d'idees; pel seu cap es veien rondar joguets, somnis, idees, menjar... Tot el que el xiquet pensava era com si passara per una cinta i tots podien veure-ho.

El xiquet transparent no podia dir mentides, perquè de seguida es descobria que era una mentideta. Ell deia una cosa, però pel seu cervell apareixien imatges de la veritat. Això espantava moltíssim els habitants del poble, que van aprendre que no havien de contar res davant del xiquet transparent si no volien que se sabera. A poc a poc, els veïns van anar deixant de costat al pobre xiquet, i el més dolorós no era que els adults no li parlaren, sinó que els mateixos xiquets no volien que descobrira les seues enganyifes davant dels pares i dels adults

I si forem transparents? Rodamón

del poble: «Se m'ha menjat els deures el gos», «no he pogut estudiar perquè estava malalt», «no puc eixir a jugar hui»...

El xiquet transparent va aprendre que l'única forma que la gent no sabera el que pensava, i d'esta manera volgueren continuar estant prop d'ell, era portar sempre un barret sobre el cap i tota la seua roba molt, molt fosca. El xiquet es passejava pels carrers amb barrets supengrands i extravagants. Cada dia decidia de quin color volia, de quina forma diferent. Tenia barrets de tots els colors de l'arc de Sant Martí; se'ls posava sobre el seu cap i eixia al carrer, on la gent ja no li mirava estrany. Era un xiquet molt divertit i molt imaginatiu.

A poc a poc, la gent s'anava acostumant al fet que el xiquet dels barrets estranys passejara pels carrers. Ja ningú recordava que era transparent, ni se sorprenien de veure el seu cor bategar i les se-

ues idees passar pel cap, perquè ho portava tot tapat.

Un cert dia, al poble va arribar una xicoteta xiqueta. Quan va veure el xiquet transparent amb el seu barret tan cridaner, es va acostar a ell:

–Hola! Vols ser el meu amic? M'encanta el teu barret, m'encantaria tindre'n un igual.

Els xiquets sempre són xiquets, i l'única cosa que volia la xiqueta era jugar amb un nou amic. El xiquet transparent, oblidant-se per un moment que si es llevava el barret es veurien totes les seues idees, li va contestar:

–Clar, si t'encanta el meu barret, jo puc deixar-te'l. Tinc un milió de barrets a casa meua.

El xiquet transparent es va llevar el barret, li'l va posar sobre el cap de la seua amiga, i van començar a eixir bambolletes pel seu cervell transparent. L'alegria manava en el cervell.

De sobte, la xiqueta es va quedar mirant; però no estranyada perquè el xiquet transparent tinguera totes les seues idees a l'aire, sinó perquè li havia prestat el seu barret.

–Moltes gràcies. M'encanta el teu barret, és molt divertit. Juguem al pilla-pilla?

El xiquet transparent, sense esperar-se un segon, li va tocar a l'esquena rient i li va dir:

–Tu la portes!

Tot seguit, els dos van començar a córrer pels carrers, rient sense parar. Ara pilles tu, ara pille jo... Van començar a tindre calor i els dos es van llevar les gruixudes jaquetes que portaven. Com continuaven tenint molta calor, perquè no paraven de córrer i de riure, van alçar les mànegues. Al xiquet transparent se li veien els ossos del braç, i el cervell brollava de pura alegria. Ells somreien i seguien sense parar de jugar i riure.

Els veïns del poble, que havien oblidat que el xiquet era transparent, van començar a assenyalar-lo de nou amb el dit:

–Se li veuen els ossos! Sembla una radiografia errant! Oh, eixe cervell, per favor, cobrix-te de nou!

El xiquet, que per uns moments havia oblidat que era transparent, va córrer cap a la seua casa plorant, a la recerca d'un gran barret. Novament baixà les mànegues de la seua jaqueta per a deixar de veure's els seus ossos.

La xicoteta amiga es va quedar mirant, es va posar molt trista

i va començar a plorar. No comprenia res, no sabia per què el xiquet transparent havia de fugir. Va mirar un veí i li va dir:

–Per què has fet córrer al meu amic? Estàvem els dos jugant.

El veí, molt seriós, li va contestar:

–Potser no has vist que és molt diferent de tots? Se li veu tot el cos.

La xiqueta no comprenia res. Es va quedar mirant al veí i li va dir:

–Estic molt trista, ja no puc jugar amb el meu amic.

Va córrer en la direcció cap a on s'havia anat el xiquet transparent. Va preguntar als veïns on vivia el seu amic, el seu amic que li havia deixat el barret de colors. «Vull retornar-li'l, és seu, vull continuar jugant amb ell...»

Els veïns no comprenien com la xiqueta estava preguntant per eixe xiquet tan desagradable, ni quina història era eixa d'un barret de colors. Ningú sabia donar-li raons d'on vivia el xiquet transparent. Va començar a donar voltes pel poble.

El xiquet transparent va tornar a cobrir-se de nou. Va cobrir el seu cap amb un gran barret, els braços de nou amb una jaqueta i uns grans pantalons. Va tornar a estar trist, va tornar a ser el diferent.

La seua xicoteta amiga el va estar buscant fins que va entropessar amb mi. Junts decidírem que havíem de buscar no un xiquet diferent: ni transparent, ni amb un gran barret. Junts havíem de buscar simplement un xiquet que sabia jugar al pilla-pilla, riure i cridar com fan els xiquets.

Vam donar voltes i més voltes pel poble. La gent va començar a riure-nos estranyats: dos desconeguts buscant un xiquet; una xiqueta solitària i un adult desconegut. Van començar a veure'ns també de manera estranya. No érem del poble, no ens coneixia ningú, i tots dos anàvem cridant:

–Amic, amic... tu la portes! No t'amagues que ara pagues tu!

Finalment, aconseguírem trobar-lo. Era dins de la seua casa; l'únic lloc on podia estar a gust, on no necessitava els barrets de colors ni les robes extravagants que portava per a cobrir el seu cos transparent.

Em vaig quedar a un costat perquè es retrobaren lliurement, sense un adult que impedira la seua amistat veritable.

La xicoteta xiqueta se li va quedar mirant i li va dir:

—No entenc per què has fugit. Estàvem rient i jugant els dos molt contents.

El xiquet transparent li va dir:

—Ara ho comprendràs. Encara que potser ja no voldràs jugar amb mi, perquè sóc molt diferent.

La xiqueta no entenia res.

—Diferent? Si saps jugar al pilota-pilla, saps cantar, saps riure, saps botar. Som iguals, som amics.

El xiquet transparent, encara que tenia por de perdre la seua nova amiga, es va llevar de nou el barret. En esta ocasió, el seu cap semblava un núvol fosc i gris. Estava molt trist; els seus ulls estaven unflats d'haver plorat i haver-se amagat novament a la seua casa.

La seua amiga li va mirar i li va dir:

—Estàs trist? Has plorat?

El xiquet es va posar més trist encara.

La seua amiga simplement es va acostar i li va fer una gran abraçada. No li importava que tinguera núvols en el cervell. Li va dir:

—Lleva't la jaqueta, que ací estàs molt abrigat.

El xiquet transparent tenia por que la seua amiga, quan vera tots els seus ossos, el cor bategant i els pulmons omplint-se i buidant-se,

li deixara i fugira de la seua casa. Malgrat això, va decidir córrer el perill de perdre una amiga. Es va llevar la jaqueta, arromangà de nou les seues mànegues i la xicoteta xiqueta li va dir:

—Tens calor, veritat? Jo també. És que estem dins de casa. Ens llevarem la jaqueta. A mi m'encanta córrer per la meua casa descalça. Em llevaré les sabates, que són molt incòmodes, i així podrem jugar descalços.

El xiquet transparent estava sorprès. No entenia com, si tots l'obligaven a tapar-se amb roba tot el seu cos, a la seua amiga no li importava. No li importava que fora diferent. A poc a poc, els dos amics van començar a córrer i a jugar de nou.

La xiqueta, de sobte, em va mirar als ulls, es va aproximar picarola a mi, va fer un gran crit:

—Si eres ací, tu pagues! Ara eres tu el que la portes.

Sense pensar-m'ho ni un instant, jo també em vaig arromangar i vaig llançar les meues sabates a l'aire.

Vaig veure que de nou brillava la llum en ells, que reien i jugaven els dos junts. L'única cosa que els importava era que ara tenien un nou

amic que sabia jugar, i en cap moment van pensar que era estrany, que era un adult un poc estrofolari, que era un sense terra i les meues robes no eren massa noves.

D'esta manera, el xiquet transparent va aconseguir uns grans amics. Durant diversos dies jugàrem pel poble. Això sí, quan eixíem al carrer, els tres ens cobríem amb els grans barrets. Però no per a amagar-nos, sinó per a divertir-nos encara més i donar esglaís a la resta dels habitants.

Ja sabeu que jo normalment no solc tornar arrere quasi mai, que els meus camins solen anar rectes i cara avant sempre. Però, de vegades, faig excepcions, i amb estos amics ho he fet unes quantes vegades.

Per allà on vaig busque sempre algun mercat o una barreteria. Directament, rebusque el més rar i cridaner que trobe i ho guarde en la meua motxilla. Quan la tinc ben plena, gire els meus passos en direcció a la casa d'Emili i Empar, que encara viuen junts. Se n'anaren del primer poble i feren la seua casa a les afores d'una xicoteta aldea. Em quede amb ells alguns dies, fins que el meu cor comença a sentir de nou la necessitat de canviar d'aire.

Comencem l'any faller 2025 amb la Convivència de Rascanya y donant la benvinguda als novinsguts, esperem que gaudiu molt amb nosaltres. Gràcies per formar part de la família fallera de Diputada.

Com no podia ser d'una altra manera ficarem nostre MIG ARBRE com a foguera el 24 de Juny, Sant Joan, amb la col·laboració de tots els nostres infants.

Després de les vacances estiuenques i amb les piles recarregades al màxim, a principis d'octubre vàrem rebre la visita del «Taller d'Educació ambiental: Encén la flama verda». Al taller férem activitats relacionades amb el reciclatge, l'impacte del carbó i bons hàbits, tant a casa com a l'entorn immediat que ens envolta.

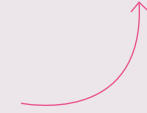
Estava tot preparat, activitats, taller de llepolies, el sopar i la discoteca... Però va vindre la pluja, una gran gota frena anomenada Dana. La Dana ens va deixar bocabats, per la seua força i la seua destrucció, els xiquets i xiquetes de València havíem de fer alguna cosa pels poblats del sud, i la férem.

«El taller de l'amistat» per a decorar el carrer on els xiquets i xiquetes de Paiporta estarien fent activitats i volíem ficar una estrela amb un dibuix i un missatge de suport, amor i força. Entre estrelles boniques, el fang no era tan lleig.

A desembre anàrem al circ a veure una adaptació de «La Bella i la Bestia», on gaudirem d'un matí ple d'emocions, cançons, acrobàcies i màgia. I per suposat EXPOJOVE, com és tradició el 26 de Desembre anàrem a la Fira a passar-ho molt bé amb els bombers, policia, tirolines, laberints, EMT, jocs d'estratègia, etc. Al concurs de les Targetes Nadalenques, Fanni Faus i López va guanyar el 3r Premi a la seua categoria. Enhorabona, Fanni!

Bon any 2025 tenim un berenar de germanor i jocs per part de la Federació d'Ingeni i Gràcia al Casal Sant-Pare Urbà, vingueren

Delegació d'infantils

a berenar i a jugar Lucia Garcia Rivera FMIV 2025 amb la seua Cort d'Honor, passarem una bona estona jugant tots junts.

El 4 de Gener rebrem la visita dels Reis Mags d'Orient on donarem un regalet a tots els xiquets i xiquetes que pogueren vindre. Abans berenarem xocolata amb coca de llanda i curasans per cortesia d'Adriana Galindo i Pedregosa, la nostra Fallera Major Infantil.

Al 22 de Gener, Sant Vicent Màrtir, jugarem amb els nostres amics de les falles amigues de l'Agrupació, gaudirem d'un esmorzar de germanor.

La il·lusió i l'energia dels nostres infantils van omplir el casal de la Falla Sant Joan Bosco en una jornada de jocs dedicada exclusivament a ells: germanor, diversió i alegria sense límits.

Quines sorpreses tindrem endavant?...

Convivència de l'Agrupació Rascanya: Germanor a tope

Comencem l'any faller 2025 amb un esdeveniment que ja és tot un clàssic al nostre barri: la Convivència de l'Agrupació Rascanya. Un dia de paelles, rialles i retrobaments entre fallers i falleres, dies que fan gran la nostra festa.

Sant Joan: La festa de l'estiu

Pel matí els jocs d'aigua van convertir-se en l'activitat estrella per a combatre la calor estiuenca. Quan va caure el sol, la festa va continuar amb una discomòbil espectacular, on els disfresses inspirats en el mar van posar el toc creatiu i original.

Tallers infantils: valors i creativitat

Aquesta tardor hem gaudit d'una varietat de tallers plens d'aprenentatges i solidaritat. Des de l'educació ambiental amb «Encén la flama verda», fins al taller de llepolies i la decoració amb estrelles solidàries per ajudar els poblats del sud afectats per la Dana. Activitats que ens han ensenyat a cuidar el nostre entorn i a unir-nos davant l'adversitat.

El circ

Al desembre, la comissió va gaudir d'un matí ple d'emocions al circ, on presenciàrem una adaptació de La Bella i la Bèstia. Cançons, acrobàcies i moments de màgia ens van captivar, fent-nos viure una experiència inoblidable per a grans i menuts.

Expojove: Diversió i aprenentatge a Expojove

Com marca la tradició, el 26 de desembre visitarem Expojove, on passarem un dia increïble. Bombers, policia, tirolines, laberints, l'EMT i jocs d'estratègia van ser només algunes de les activitats que ens van fer gaudir d'una jornada plena d'emoció, descobriments i diversió per a tota la comissió.

Reis mags

El 4 de gener, els Reis Mags d'Orient van fer parada al nostre casal per portar il·lusió als més menuts. Cada xiquet i xiqueta va rebre un regalet en una vesprada plena de màgia i germanor.

Jocs de l'Agrupació

La il·lusió i l'energia dels nostres infants van omplir el casal de la Falla Sant Joan Bosco en una jornada de jocs dedicada exclusivament a ells. Germanor, diversió i alegria sense límits van ser els protagonistes. A més, el nostre Javi es va coronar campió del torneig d'escacs. Enhorabona, campió!

Programa de festes

Dissabte 1 de febrer

Presentació vesprada-nit al Saló Museu.

Divendres 14 de febrer

20:00 Presentació del nostre llibret.

Diumenge 23 de febrer

Macrodespertà Agrupació.

Visita als artistes fallers.

Dinar al casal:

«Macarronada a escot».

Crida.

Dissabte 1 de març

Esmorzar a escot.

Concentració per anar a la mascletà amb xaranga.

Tardeo.

Diumenge 2 de març

Visita a l'exposició del ninot.

Divendres 7 de març

Muntatge de la carpa.

Dissabte 8 de març

10:00 Adequació de la carpa i la rotonda.

21:00 Sopar de la Fallera Major.

24:00 Discomòbil a lo gran.

Diumenge 9 de març

10:00 Parc infantil amb inflables.

14:00 Dinar de la Fallera

Major Infantil.

Divendres 14 de març

18:00 Replega del ninot infantil a Sant Miquel dels Reis.

20:00 Sopar de planta infantil i entrega de recompenses.

Festa per a infants (organitzada per la delegació d'infants).

Dissabte 15 de març

08:00 Xocolatà de planta infantil i finalització de la planta infantil. Jocs infantils.

12:00 Quint i tapa.

14:00 Dinar de germanor amb calderes.

18:00 Replegà del ninot major a Sant Miquel dels Reis.

21:30 Sopar de planta de majors i entrega de recompenses.

Planta de la nostra falla.

24:00 DJ.

Diumenge 16 de març

08:00 Despertà i xocolatà.

12:00 Quint i tapa.

12:00-14:00 Tallers infantils (organitzats per la delegació d'infants).

14:00 Macarronada.

16:00 Lliurament del premi infantil (si no hi ha premi, cercavila a la vesprada a les **18:00**).

20:30 Sopar per a infants.

22:00 Sopar de majors.

24:00 Festa amb DJ.

Dilluns 17 de març

08:00 Xocolatà.

08:30 Lliurament del premi major (si no hi ha premi, cercavila al matí).

12:00 Quint i papes.

18:30 Disfresses.

Sopar.

24:00 Grup de versions.

Dimarts 18 de març

08:00 Xocolatà.

15:00 Ofrena.

20:30 Berenar-sopar per a infants.

21:00 Concurs de paelles.

24:00 DJ El Corfa.

Dimecres 19 de març

08:00 Xocolatà.

12:00 Concentració

per al cercavila.

13:00 Missa a Sant Jeroni.

14:00 Mascletà al parc de l'Ermita.

17:30 Desmuntatge de la carpa.

18:00 Vesprada infantil.

19:00 Sopar per a infants.

20:00 Cremà infantil.

21:00 Sopar per a majors (entrepà de tonyina).

22:00 Cremà de la falla major.

Macarena Visconti Utiel
11 de desembre
de 2024

Vega Ruíz Peña
23 de setembre
de 2024

Pol Vázquez Sánchez
29 de febrer
de 2024

CEOC-SERVICES

Servicios Integrales
de Limpieza

Telfn: 664 319 571

ceoc.services18@gmail.com

PI. de los Hermanos Becquer, 15, Rascanya, 46019 Valencia
629 606 031 - 686 139 391

EconAuto

Taller Multimarca

Duque de Mandas, 36

MANTENIMIENTO DE VEHÍCULOS • MECÁNICA EN GENERAL

Tel. 960 659 593 · 630 334 971

Mobil

BOSCH

tallereseconauto@gmail.com

mp
MARTA PARRA
PELUQUERÍA Y BELLEZA

📍 Calle Duque de Mandas, 43

☎ 610409494

📷 [martaparra_peluqueriaybelleza](https://www.instagram.com/martaparra_peluqueriaybelleza)

¡NUEVO NUEVO

Dream
coffee

dreamcoffee.es

C. Diputada Clara Campoamor, 6 - Tel. 96 327 52 28

Berenjenas a la Miel
Twister de Gambas
Bravas
Bucaneros de Morcilla
Minikebab con Salsa de Yogur
Calamares
Sepia
MiniBurger de Atún

Caasa
paricio

www.casaaparicio.com
Restaurante

Menús desde 10€

El Arte del Buen Comer

**CROQUETAS DE CHIPIRONES
CON HUEVAS DE SALMÓN**

Reservas: 96 366 63 53 - 654 08 68 23
reservas@casaaparicio.com
Calle Motilla del Palancar, frente nº25, 46019, Valencia

RESTAURANT SHOW

Donde el espectáculo,
no solo es la gastronomía

Lleida, 14 - 46009 València
Tel. 96 338 79 79
www.sondelluna.com

BAR
JERONIMO

Calle San Vicente de Paül, nº 27
T. 963 665 635 - 46019 Valencia

La bodeguita de
Carmen

Almuerzos - Comidas - Cenas

636568663

Et. Battle, 2

Port Saplaya

Entrada por Plaza la Senyoria

MANISES

EL PUEBLO MÁS AFORTUNADO DE ESPAÑA

7 GORDOS

1971 - 1986 - 2012 - 2013 - 2018 - 2022 - 2023

EL PUEBLO QUE MÁS VECES HA
REPARTIDO EL GORDO DE NAVIDAD

Avda. Tranvies 12, Manises

www.loteriamanises.com

Lola

LENCERIA

CORSETERIA

COMPLEMENTS

Lola Piñango Ripollés

TEL. 96 366 24 54

C/ San Vicente de Paül, 11

46019 Valencia

lola@lolatienda.es · www.lolatienda.es

TIENDA DE MING

ALIMENTACIÓN, COMPLEMENTOS
FRUTOS SECOS – BEBIDAS
GLOBOS – FLORES

SAN VICENTE DE PAÚL, 21 IZQDA. – 698 343 455

MENSAN

MENSAJERIA SÁNCHEZ
TLF - 652 17 25 85

MENSAJERÍA URGENTE CON MÁS DE 15 AÑOS DE EXPERIENCIA
EN EL SECTOR PORTUARIO
PRESUPUESTOS SIN COMPROMISO

druida2001miguel@gmail.com

TAPAS Y BOCATAS

BAR TONI'S

Tel: 688 583 500

Carrer Reig Genoves 40 - 46019 Valencia

**caixa
popular**
On toca estar.

Amb les Falles,
de *tota la vida.*

caixapopular.es

BONES FALLES!

La teua
tenda Consum
al carrer
Pare Viñas, 54
Tel. 963 66 41 80
www.consum.es

Sanchis
Representaciones

chicco

**tuc
tuc**

CANADA
HOUSE

basmartí
Moda Infantil

BABY
Yoda

Cocote
Baby & Kids

La moda que crece contigo

 www.sanchisrepresentaciones.com

 [@sanchis.representaciones](https://www.instagram.com/sanchis.representaciones)

Audífonos Bilbao

Audífonos Digitales
Ayudas para la audición
Audiología pediátrica

T. 96 194 88 25

C/ Bilbao, 21 bajo, Valencia

T. 96 325 65 92

C/ Juan Llorens, 3, Valencia

www.audifonosbilbao.com

**¡Habitale Mestalla
les desea Felices Fallas!**

**REGALANDO
LOS GASTOS DE NOTARÍA**

**a todos las Falleras/os que quieran
comprar/vender un piso en 2025!!**

AITOR: 652 943 088

APERITIVOS

VINOS

ULTRAMARINOS

EL TIGRE

ENCURTIDOS

Herrera peluqueros

Servicios técnicos de peluquería y estética

Uñas de gel · Pies gel · Manicura
Pedicura · Depilaciones

C/ Ausias March, 12 · Bajo Izda. · 46980 Paterna
Cita previa al tel. 960 23 98 15 / 622 68 45 90

Grandes vinos de pequeños viticultores

- VENTA DE VINOS DE PEQUEÑOS PRODUCTORES
- ASESORIA EN SALA Y CARTA
- VISITAS A BODEGAS
- ORGANIZACIÓN DE EVENTOS
- CATAS

651 069 390 | info@lapampanadistribuciones.com

[@lapampanadistri](https://www.instagram.com/lapampanadistri) | www.lapampanadistribuciones.com

CARPINTERIA DE ALUMINIO PEPE CHULIÁ

Pilar Chuliá Pérez

C/ Vidal de Blanes nº 3 Bajo
46024 Valencia

 963304606

 618855308

- Ventanas de aluminio y PVC
- Cerramientos
- Persianas
- Mosquiteras

Restaurante

El Trovador

Conde Salvatierra de Álava, 34 - Tel. 963 529 654 - 46004 Valencia

COMIDAS CASERAS
MENÚ NOCHE PICOTEO

Suministros para la Rehabilitación Construcción y Refuerzo Estructural

SOF CAR
Soluciones Técnicas

670 31 95 75

sofcar.es

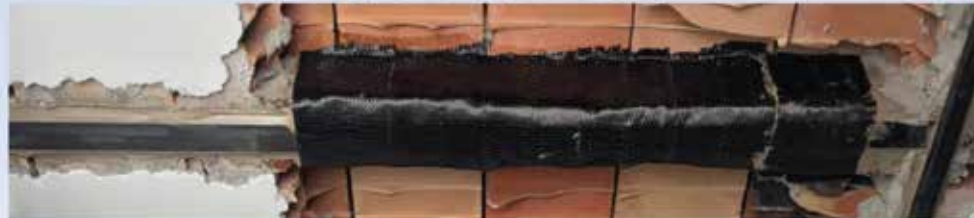

info@sofcar.es

Impermeabilización

Humedades Capilaridad

Refuerzos Fibra Carbono

iris visión
miramos por ti

2x1
GAFAS
GRADUADAS
95€

Vista o sol graduado
Antirreflejantes alta calidad

ÓPTICAS RUIZ-JORGE
Centros Auditivos

Avda. Cid, 102 Calle Brasil, 25
☎ 963 798 111 ☎ 963 599 123
☎ 601 009 906 ☎ 601 002 311
f @@opticasruizjorge

**PIZZERIA
SALERNITANA**

www.pizzeriasalernitana.es

**Carrer Duque de Mandas, 30
46019 Valencia - Telefon: 961.05.42.60**

 PIZZERIA SALERNITANA VLC

 PIZZERIA SALERNITANA VLC

The advertisement features a central black background with the restaurant's name in large, bold, yellow-outlined letters. Below the name is the website URL and contact information. Social media icons for Instagram and Facebook are placed on either side of the website link. Surrounding the central text are five images of food: a large pizza with a thick crust and toppings, a pizza with a thick crust and toppings, a pizza with a thick crust and toppings, a pizza with a thick crust and toppings, and a pizza with a thick crust and toppings.

SOCKS & CO.

TU TIENDA ONLINE DE CALCETINES
DIVERTIDOS Y ORIGINALES

info@socksandco.com

Hechos en Valencia

- 📍 C/ La paz, 23
- 📍 C/ Trench, 9
- 📍 C/ Pascual y Genís, 16

D

LOCALES DE ENSAYO
OWNLOAD

*Seguridad 24h/Aire acondicionado/Internet Wifi/Sistema Códex llave
Cámaras de vigilancia controladas las 24h /Seguro de robo/
Dimensiones 18m² y 25m²/Zona de descanso/
Estudio de grabación/Metro línea3/Bus 36-N2-104-*

Información y reservas:
Tlf:655 420 906
E-mail: localesdownload@gmail.com

Avd blasco ibañez,17
Almassera valencia.

f e e

C/ Maximiliano Thous, 23 · 46009 · Valencia

ODONTOLOGÍA GENERAL
IMPLANTOLOGÍA
CIRUGÍA ORAL
ESTÉTICA DENTAL
ORTODONCIA
ODONTOPEDIATRÍA
REJUVENECIMIENTO FACIAL
SCANNER 3D · TAC
CAD-CAM · CEREC
PLASMA RICO EN PLAQUETAS
DISEÑO DIGITAL DE SONRISA

T. 96 366 20 02

WWW.DRVICENTEPASCUAL.COM

Síguenos en:

labodega de Ramón

C/. Agustín Lara, nº 25 Bjo
46019 - Valencia, (Valencia)
Teléfono: 605 80 21 11
E - mail: jrveintimilla@hotmail.com

HERBON
ELECTRÓNICOS

VACASALT
RECREATIVOS

Tienda especializada y peluquería canina y felina
Calle Alcudia de Crepíns 12 bajo
www.anicura.es

ABIERTO 24
HORAS

Refuerzo estructural – Rehabilitación de edificios – Impermeabilización y tratamiento de humedades

C/ Gran Vía del Norte, nº 32 bajo
46117 Betera (Valencia)
www.helpconstructivos.com

info@helpconstructivos.com
960018363

auris
centro auditivo

C/ Bilbao, 32
46009 Valencia
Tels. 962 073 794 / 604 839 891
www.centroauris.com
info@centroauris.com

BAR - BOCATERIA
Balaguer

SAN JUAN BOSCO 53 - 46019 VALENCIA · TLF. 96 366 27 94

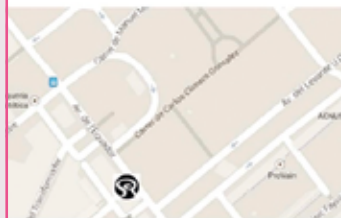
FARMACIA
Julia Dolz Martínez
Doctora en Farmacia

www.farmacijuliadolz.com

Av. de la Pau, 24 46690 L'Alcudia de Crespins (Valencia)
Telf. 96 204 76 76 – fax 96 204 76 77

SANDRA ROJAS
ESTILISTAS

Avda. Ecuador, 81. Bajo
46025 Valencia

Tfno: 96 011 23 61

sandra@sandrarojasestilistas.es | facebook.com/sandrarojasestilistas.es

CENTIMETROS
CUBICOS
MOTOS

C/ LERIDA, 14 - BAJO - T. / F. 96 347 43 72
E-MAIL: CM3MOTOS@ONO.COM
46009 VALENCIA

DISTRIBUCION

HELADERIA – HOSTELERIA

622 299 569 – 607 268 651

**SUMINISTROS DE MATERIA PRIMA PARA
HELADERÍA, BEBIDAS, ENVASES ...**

- Fabricación y montaje de dobles mandos auto-escuela para turismos, autobuses y camiones.
- Suministro material autoescuelas.
- Adaptación de vehículos para discapacitados físicos.
- Enganches de remolques.

C/San Vicente de Paul, 17-bajo-F · 46019 Valencia
(junto Plaza Ramón Contreras Mongrell) · Tel. **96 365 14 07**
e-mail: talleresnide@hotmail.com
www.nide-adaptaciones.com

eleofes
ILUMINACIONES

C/ Río Guadalestón, Par. 22/04
Polígono Industrial de Ceull, Apdo. Correos 21
30543 Ceull (Murcia) Tel. 968 650 692 / Fax 968 687 686
www.eleofes.com / eleofes@eleofes.com

EL PAN DE ESTELLÉS

EL PAN DE ESTELLÉS

EL PAN DE ESTELLÉS

Artesanos desde 1868

EL PAN DE ESTELLÉS EL PAN DE ESTELLÉS EL PAN DE ESTELLÉS

San Vicente de Paül, 11

Administración:
C/ Marqués de Laconi, 7
46016 Borbotó (Valencia)
Tel. 963 637 349

Primado reig 53

OLD TRAFFORD BAR

FALLAS

53

LA PAGODA

RESTAURANTE CHINO

www.restaurantelapagoda.es

宝塔酒楼

963 669 300 963 279 930

SERVICIO A DOMICILIO GRATUITO

LOS PEDIDOS LLEGARÁN A SU CASA EN MENOS DE 30MIN

PEDIDO MÍNIMO 10,00€

Calle Bilbao 49, 46009, Valencia

HORARIO: 12-16h y 20-24h · ABIERTO TODOS LOS DÍAS

LANDEL

Administración de Fincas

Calle Vicente Sancho Tello 26 b| Izq

46021 Valencia

☎ 615587243

tres.
TRAJINES ESCÉNICOS

FORMACIÓ EN ARTES ESCÉNICAS
Teatro - Danza - Audiovisuales

✉ trajinesescenicos@gmail.com

📍 C/Manuel Martí 11-15

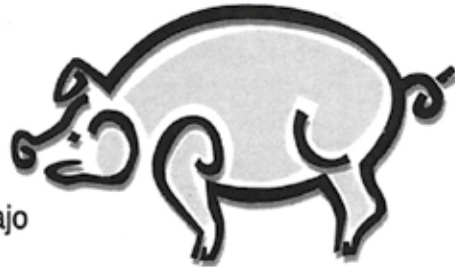
☎ 649032485

📱 @ _trajines

CARNES MIGUEL
carnicería-charcutería selecta

Tel. 96 368 03 99

C/ Padre Viñas, nº 76 bajo
46019 VALENCIA

Benito Herrera

www.benitoherrera.es

🏠 clariano, 8 y 10 bajos 46021 Valencia

☎ 96 362 29 27 - 96 393 07 01

🏠 Serreria 17 - 46022 Valencia

☎ 96 330 77 90 - 96 330 77 98

✉ flores@benitoherrera.es

Benito Herrera

**FLORES, PLANTAS Y
DECORACIÓN**

BELLEZA CUBELLS

963 390 784 - 672 496 109
C/ San Vicente de Paül, 20 Valencia

CAFETERIA
PARQUE INFANTIL
BOGATERIA CUMPLEAÑOS
CENAS FIESTAS

Plaza Ramón Contreras Mongrell, 12 - 46019 VALENCIA
96 370 07 24 - 635 36 11 31
www.marysol-parqueinfantil.es

DEBOLOS

EVENTOS , ORQUESTAS
GRUPOS DE VERSIONES
TRIBUTOS , MUSICALES
ANIMACION INFANTIL
DISCOMOVILES
COMIDAS POPULARES
CARPAS , ESCENARIOS

C/ Berni y Catalá nº4
Tel. 622 85 95 78

instagram: @mpmipelueria
facebook: @MP Mi pelu / @mpmipelueria

GASTROBAR
GARUM

Juan Mir
Gerente

C/ Visitación, 1. 46009 Valencia
961 914 637 · 637 792 488
www.gastrobargarum.com

VISÍTANOS EN
Avenida Constitución, 184
Valencia. 46019
 963067799 / 62205729
 ABIERTO DE LUNES A DOMINGO

PAELLAS PARA LLEVAR
 COCINA CASERA
 CATERING

Aquesta comissió ha rebut subvencions de la Regidoria de Cultura Festiva per a les activitats de Falles del 2025.

Aquesta comissió fallera ha tramitat la sol·licitud de la concessió de la subvenció convocada per la Diputació de València per a les comissions Falleres 2025.

